

W R O C Ł A W S K I
K A L E N D A R Z
A K A D E M I C K I

NA ROK

1947

W R O C Ł A W

NA KLĄDEM SPÓLDZIELNI WYDAWNICZEJ
DRUKARNIA UNIWERSYTETU I POLITECHNIKI WE WROCŁAWIU

SKŁADY GŁÓWNE:

KSIEGARNIA F. ORZECHOWSKI, WROCŁAW, UL. OŁAWSKA 81.
„PAPIERY“, J. LISIK, WROCŁAW, UL. RUSKA 58/59.

W R O C Ł A W S K I
K A L E N D A R Z
A K A D E M I C K I

NA ROK

1947

W R O C Ł A W

NA K Ł A D E M SPÓŁDZIELNI WYDAWNICZEJ
RNIA UNIWERSYTETU I POLITECHNIKI WE WROCŁAWIU

F. 11804 Drukarnia Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu

Kalendarz rzym.-kat.	Ważniejsze daty do zapamiętania
<p>1 Środa NOWY ROK Mieczysława</p>	<p>1887. „Katolik“ zaczyna wydawać „Światło“, pierwsze ilustr. czasopismo polskie na Śląsku, pod red. A. Napieralskiego.</p>
<p>2 Czwartek Makarego</p>	<p>1926. Konsekracja ks. Dr Augusta Hlonda, pierwszego biskupa śląskiego w odrodzonej Polsce. 1943. Klęska Niemców pod Stalingradem.</p>
<p>3 Piątek Genowefy</p>	
<p>4 Sobota Eugeniusza</p>	<p>1921. Przewodniczący Komisji Górnośląskiej przy Lidze Narodów, Dr Calonder, przybywa, aby dokonać podziału Śląska w oparciu o wyniki plebiscytu.</p>
<p>5 NIEDZIELA Im. Jezus Telesfora</p>	

Kalendarz rzym.-kat.	Ważniejsze daty do zapamiętania
<p>6 Poniedziałek TRZECH KRÓLI</p>	
<p>7 Wtorek Lucjana</p>	<p>1865. † <i>Dr Juliusz Roger, lekarz księcia raciborskiego, zbieracz i wydawca pierwszego zbioru polskich pieśni ludowych na Górnym Śląsku.</i></p>
<p>8 Środa Seweryna</p>	<p>1920. <i>Umowa w Paryżu Komisji Sojuszniczej z Niemcami o przejęcie G. Śląska przez Komisję.</i></p>
<p>9 Czwartek Juliana</p>	
<p>10 Piątek Wilhelma Marcjana</p>	<p>1920. <i>Traktat wersalski wchodzi w życie. Komisja aliancka przybywa na G. Śląsk.</i></p>
<p>11 Sobota Hygina Honoraty</p>	
<p>12 NIEDZIELA Arkadiusza</p>	

Kalendarz rzym.-kat.	Ważniejsze daty do zapamiętania
13 Poniedziałek Weroniki	<i>1942. † Ks. Dr Emil Szramek, prezes Tow. Przyjaciół Nauk na Śląsku; ginie męczeńską śmiercią w obozie koncentracyjnym w Dachau.</i>
14 Wtorek Hilarego, Feliksa	
15 Środa Pawła	
16 Czwartek Marcelego Włodzimierza	<i>1811. * Ks. Jan Dzierżon, światowej sławy przyrodnik, badacz życia pszczół.</i>
17 Piątek Antoniego	
18 Sobota Katedry św. Piotra w Rzymie	
19 NIEDZIELA Mariusza i Marty	<i>1909. † Dr W. Nehring, prof. slawistyki Uniw. Wrocł., który udowodnił polskość narzecza śląskiego.</i>

Kalendarz rzym.-kat.	Ważniejsze daty do zapamiętania
<p>20 Poniedziałek Fabiana i Sebastiana</p>	
<p>21 Wtorek Agnieszki</p>	
<p>22 Środa Wincentego i Anastazego</p>	<p>1946. <i>Ustawa o kreowaniu Najw. Trybunału Narodowego.</i></p>
<p>23 Czwartek Zaślubiny N. M. P. Rajmunda</p>	
<p>24 Piątek Tymoteusza</p>	<p>1588. <i>Bitwa pod Byczyną, na G. Śląsku.</i> 1848. * <i>Jan Kubisz, poeta Śląska Ciesz., organizator nauczycielstwa.</i></p>
<p>25 Sobota Nawrócenie św. Pawła</p>	<p>1907. <i>G. Śląsk wybiera do parlamentu niem. 5 posłów Polaków.</i></p>
<p>26 NIEDZIELA Polikarpa</p>	

Kalendarz rzym.-kat.	Ważniejsze daty do zapamiętania
<p>27 Poniedziałek Jana Złotoustego</p>	<p>1920. <i>Wojska koalicyjne wkraczają na G. Śląsk; przygotowania do plebiscytu.</i></p>
<p>28 Wtorek Walerego, Ildefonsa</p>	<p>1945. <i>Pełnomocnik Rządu Polskiego gen. A. Zawadzki obejmuje władzę na Śląsku.</i></p>
<p>29 Środa Franciszka, Salezego, Zdzisława</p>	
<p>30 Czwartek Martynty</p>	<p>1018. <i>Bolesław Chrobry zawiera z ces. Henrykiem II pokój w Budziszynie, utwierdzający panowanie Polski nad Odrą i Nysą.</i></p>
<p>31 Piątek Jana Bosko</p>	
<p>1 Sobota Ignacego, Brygidy</p>	
<p>2 NIEDZIELA N. M. P. Gromnicznej</p>	<p>1863. *Ks. Józef Londzin, wysoce zasłużony działacz narodowy na Śląsku Cieszyńskim. † 21. IV. 1929 r.</p>

Kalendarz rzym.-kat.	Ważniejsze daty do zapamiętania
<p>3 Poniedziałek Błażeja</p>	
<p>4 Wtorek Andrzeja</p>	
<p>5 Środa Agaty</p>	
<p>6 Czwartek Tytusa, Doroty</p>	
<p>7 Piątek Romualda</p>	
<p>8 Sobota Jana z Malty</p>	
<p>9 NIEDZIELA Cyryla, Apolonii</p>	<p>1863. * Ks. prałat Al. Skowroński w Siemianowicach Śl., wybitny działacz narodowy, zasłużony zwłaszcza w okresie plebiscytu.</p>

Kalendarz rzym.-kat.	Ważniejsze daty do zapamiętania
10 Poniedziałek Scholastyki	
11 Wtorek Objawienia N. M. Panny w Lourdes	1509. † Jan z Głogowa, słynny lekarz, filozof i astronom.
12 Środa Siedmiu założycieli zakonu Sług N. M. P.	1921. † Ks. Franciszek Michejda, przywódca narodu ewangelickiego ludu polskiego na Śląsku Ciesz. i organizator polskiego życia kulturalnego.
13 Czwartek Mariana	
14 Piątek Walentyna, Witalisa, Zenona	
15 Sobota Faustyna i Jowity	1853. *Piotr Kołodziej, popularny pisarz ludowych, polskich sztuk teatralnych na G. Śląsku.
16 NIEDZIELA Juliany	

Kalendarz rym.-kat.	Ważniejsze daty do zapamiętania
17 Poniedziałek Flawiana	
18 Wtorek Symeona, Konstancji	1893. † Ks. <i>Norbert Bończyk</i> , proboszcz w Bytomiu, polski poeta G. Śląska.
19 Środa Popielec, Konrada	1807. * Ks. <i>Józef Szafranek</i> , który manifestował po raz pierwszy polskość ludności G. Śląska, na Zgromadzeniu Narod. niem. w r. 1848.
20 Czwartek Nicefora	
21 Piątek Eleonory, Feliksa	1457. Polska wykupuje księstwo oświęcimskie z rąk ostatnich piastowskich właścicieli tej ziemi.
22 Sobota Katedry św. Piotra w Antiochii	
23 NIEDZIELA Piotra Damiana	

Kalendarz rzym.-kat.	Ważniejsze daty do zapamiętania
<p>24 Poniedziałek Macieja</p>	
<p>25 Wtorek Zygryda, Wiktoryna</p>	
<p>26 Środa Suche dni Aleksandra</p>	
<p>27 Czwartek Gabriela</p>	<p>1874. † Dr Józef Łepkowski, prof. Uniw. Jagiell.; jeden z pierwszych działaczy narodowych na G. Śląsku.</p>
<p>28 Piątek Romana</p>	<p>1823. * Juliusz Ligoń, kowal-hutnik, poeta ludowy i szermierz polskości na G. Śląsku.</p>
<p>1 Sobota Albina, Herkulana</p>	<p>1851. Paweł Stalmach wydaje „Gwiazdkę Cieszyńską“, główny organ narodowego ruchu polskiego na Śląsku Cieszyńskim. 1933. Inauguracja magistrali N. Herby - Gdynia.</p>
<p>2 NIEDZIELA Symplicjusza, Agnieszki</p>	

Kalendarz rzym.-kat.	Ważniejsze daty do zapamiętania
<p>3 Poniedziałek Kunegundy</p>	
<p>4 Wtorek Kazimierza, Adriana</p>	
<p>5 Środa Jana Józefa</p>	<p><i>1895. † Ks. Konstanty Damrot, znakomity poeta liryczny i badacz nazw polskich miejscowości na G. Śląsku.</i></p>
<p>6 Czwartek Perpetuy i Felicyty</p>	
<p>7 Piątek Tomasza z Akwinu</p>	
<p>8 Sobota Winc. Kadłubka Jana Bożego</p>	
<p>9 NIEDZIELA Franciszki</p>	<p><i>1901. Ks. Józef Londzin zakłada w Cieszynie „Polskie Tow. Ludoznawcze” i Muzeum, skarbiec kultury Śląska Cieszyńskiego.</i></p>

Kalendarz rzym.-kat.	Ważniejsze daty do zapamiętania
<p>10 Poniedziałek Czterdziestu Męczenników</p>	<p>1848. <i>Gwałtowne demonstracje ludności polskiej w Bytomiu przeciw absolutnym rządom króla pruskiego.</i></p>
<p>11 Wtorek Pelagii, Konstantyna W.</p>	
<p>12 Środa Grzegorza W.</p>	
<p>13 Czwartek Nicefora</p>	<p>1691. <i>Cesarz Leopold przekazuje synowi króla Jana III Jakubowi Otawę na D. Śląsku.</i></p>
<p>14 Piątek Matyldy</p>	
<p>15 Sobota Klemensa, Longina</p>	
<p>16 NIEDZIELA Hilarego</p>	<p>1937. †Ks. <i>Czesław Klimas, poseł polski ze Śląska opolskiego na sejm pruski 1924—8, prezes Tow. Szkolnego 1925—1933, oraz prezes dzielnic I Związku Polaków w Niemczech, w l. 1926—30.</i></p>

Kalendarz rzym.-kat.	Ważniejsze daty do zapamiętania
<p>17 Poniedziałek Patryka</p>	
<p>18 Wtorek Cyryla</p>	<p>1945. <i>Uroczyste włączenie Śląska Opolskiego i Zagłębia Dąbrowskiego do Województwa Śląskiego.</i></p>
<p>19 Środa Józefa</p>	<p>1238. <i>Śmierć Henryka Brodatego, twórcy idei zjednoczenia ziem polskich pod jednym berłem Piastów śląskich.</i></p>
<p>20 Czwartek Patrycjusza</p>	<p>1921. <i>Plebiscyt na G. Śląsku.</i></p>
<p>21 Piątek Benedykta</p>	
<p>22 Sobota Bazylego</p>	
<p>23 NIEDZIELA Katarzyny</p>	

Kalendarz rym.-kat.	Ważniejsze daty do zapamiętania
<p>24 Poniedziałek Gabriela Arch. Ireneusza</p>	
<p>25 Wtorek Zwiastowanie N. M. P.</p>	<p>1923. † <i>Wawrzyniec Hajda, niewidomy śląski poeta ludowy i działacz oświatowy.</i></p>
<p>26 Środa Dyzmy i Emanuela</p>	<p>1267. <i>Kanonizacja św. Jadwigi, żony Henryka Brodatego, fundatorki klasztoru w Trzebnicy; * około r. 1174, † 15. X 1243.</i></p>
<p>27 Czwartek Jana Damascyńskiego</p>	
<p>28 Piątek Jana Kapistrana</p>	<p>1929. † <i>Dr. Józef Rostek, czołowy przywódca narodu G. Śląska. Założył on we Wrocławiu, w r. 1880 ważne dla polskości Doln. Śląska „Towarzystwo Górnio-śląskie“.</i></p>
<p>29 Sobota Eustachego</p>	<p>1863. † <i>Józef Lompa, patriarcha odrodzenia narodowego G. Śląska.</i></p>
<p>30 NIEDZIELA PALMOWA Kwiryna Anieli</p>	<p><i>Prawo</i></p>

Kalendarz rzym.-kat.	Ważniejsze daty do zanotowania
<p>31 Poniedziałek Balbiny</p>	
<p>1 Wtorek Teodora, Hugona</p>	<p>1869. Wychodzi pierwszy numer „Katolika“ pod red. Karola Miarki, potężny organ w dziejach przebudzenia narodowego polskiego na G. Śląsku.</p>
<p>2 Środa Franciszka a Paulo</p>	
<p>3 W. Czwartek Ostat. Wieczery Pańskiej, Ryszarda</p>	<p>1945. Wyzwolenie Gdańska.</p>
<p>4 W. Piątek Ukryż. Chr. P. Izydora</p>	<p>1834. * Jerzy Cieniela, poseł polski do parlamentu wied. obrońca praw polsk. Śląska Cieszyńskiego. 1845. * Jerzy Badura, ostatni polski pastor ewang. na Dolnym Śląsku, redaktor „Nowin Śląskich“.</p>
<p>5 W. Sobota Wincentego</p>	<p>1877. * Konstanty Wolny, działacz narodowy w przełomowych czasach powrotu części Śląska do Polski. Marszałek Sejmu Śląskiego.</p>
<p>6 WIELKA- NOC Zmarłw. Chr. P. Celestyna</p>	

Kalendarz rzym.-kat.	Ważniejsze daty do zapamiętania
<p>7 PONIE- DZIAŁEK W. Rufina i Donata</p>	
<p>8 Wtorek Dionizego</p>	
<p>9 Środa Marii Egipcjanki</p>	<p>1241. Henryk Pobożny, ks. śląski, ginie pod Legnicą.</p>
<p>10 Czwartek Ezechiela</p>	<p>1341. † Biskup wrocł. Nanker, nieustraszony obrońca polskości Śląska.</p>
<p>11 Piątek Leona W.</p>	
<p>12 Sobota Wiktora Zenona</p>	<p>1621. * Jerzy Bock, kaznodzieja i poeta polsko-śląski, autor „Nauki domowej” i „Agendy” ewang.</p>
<p>13 NIEDZIELA Hermenegilda,</p>	

Kalendarz ryzm.-kat.	Ważniejsze daty do zapamiętania
14 Poniedziałek Justyna, Tybur- cego, Waleriana, Maksyma	
15 Wtorek Krescentego	<i>1855. * Ks. Wiktor Loss, poeta i prozaik Śląska Opolskiego, wraz z Dr Rostkiem założył w r. 1880, we Wrocławiu, „Tow. Górnoślązaków“. Redagował „Kurier Górnosił.“</i> <i>1943. Powstanie I Dywizji im. Tad. Kościuszki.</i>
16 Środa Lamberta	
17 Czwartek Aniceta	
18 Piątek Apoloniusza, Bogumiła	<i>1849. Emanuel Smolka, nauczyciel szkoły m. w Bytomiu, stawia w radzie miejskiej wnioski o udzielanie języka polskiego w szkołach powszechnych.</i>
19 Sobota Hermogenesa, Tymona	
20 NIEDZIELA Agnieszki	<i>1875. * Wojciech Korfanty, wybitny polityk i działacz narodowy, Komisarz plebiscytowy na G. Śląsku, wódz 3 powstania śl.</i>

Kalendarz rzym.-kat.	Ważniejsze daty do zapamiętania
<p>21 Poniedziałek Anzelma</p>	
<p>22 Wtorek Sotera i Kajusa</p>	<p>1939. † Ks. Dr Bolesław Domański, Prezes Związku Polaków w Niemczech, który w okresie hitleryzmu bronił wytrwale interesów Polaków w Niemczech.</p>
<p>23 Środa Wojciecha, Jerzego</p>	
<p>24 Czwartek Fidehse</p>	<p>1811. Przeniesienie Uniwersytetu niem. z Frankfurtu n. O. do Wrocławia. 1945. Pakt polsko-radziecki.</p>
<p>25 Piątek Marka Ewang., Jarosława</p>	
<p>26 Sobota M. B. Dobrej Rady, Kleta i Marcelina</p>	
<p>27 NIEDZIELA Teofila Piotra Kantjusza</p>	<p>1857. * Ks. Dr Jan Chrzęszcz, historyk górnośląski; wraz z Dr Rostkiem założył w r. 1880 „Tow. Górnośląskie“ we Wrocławiu. 1946. Ustawa o głosowaniu ludowym w Polsce.</p>

Kalendarz rzym.-kat.	Ważniejsze daty do zapamiętania
<p>28 Poniedziałek Pawła od Krzyża, Witalisa</p>	
<p>29 Wtorek Piotra</p>	
<p>30 Środa Katarzyny</p>	155
<p>1 CZWARTEK Filipa i Jakóba</p>	<p>ŚWIĘTO PRACY 1919. Ludność G. Śląska domaga się wśród wielkich manifestacji połączenia z Polską.</p>
<p>2 Piątek Zygmunta Atanazego</p>	<p>W nocy z 2/3 maja 1921 r. wybucha III powstanie na G. Śląsku. 1945. Kapitulacja Berlina.</p>
<p>3 SOBOTA N.M.P. Królowej Kor. Polsk., Znal. św. Krz.</p>	<p>156-ta ROCZNICA KONSTYTUCJI 3-go MAJA 1791 r. 1836. Teodor Teofil Matecki, medyk Uniw. wrocł., składa podanie o zezwolenie na założenie „Tow. Literacko-Słowiańskiego“ we Wrocławiu.</p>
<p>4 NIEDZIELA Floriana Moniki Godharda</p>	

Kalendarz rzym.-kat.	Ważniejsze daty do zapamiętania
<p>5 Poniedziałek Piusa V</p>	
<p>6 Wtorek Jana apostoła</p>	
<p>7 Środa Domicelli</p>	<p>14 6 1919. Pierwszy projekt traktatu wersalskiego przyznaje Polsce większą część G. Śląska.</p>
<p>8 Czwartek Stanisława</p>	<p>1848. Ks. Józef Szafranek (1807—1874) wybrany posłem polskim G. Śląska do Zgromadzenia Narodowego w Berlinie. 1945. Kapitulacja Niemiec hitlerowskich.</p>
<p>9 PIĄTEK Grzegorza</p>	<p>2-ga Rocznicza Zakończenia Wojny 1939 — 1945 Narodowe Święto Zwycięstwa i Wolności. 1945. Przyjazd czołówki Grupy Naukowej do Wrocławia.</p>
<p>10 Sobota Izydora, Antonina</p>	<p>1945. Pierwsza Grupa naukowo - kulturalna z rektorem Stanisławem Kulczyńskim zjeżdża do Wrocławia. Przyjazd do Wrocławia pierwszej grupy Zarz. Miejsk. z I Prezyd. Miasta Drem B. Drobnerem.</p>
<p>11 NIEDZIELA Mamerta</p>	<p>1945. Pożar Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu.</p>

Kalendarz rym.-kat.	Ważniejsze daty do zapamiętania
<p>12 Poniedziałek N. M. P. Łaskawej, Pankracego</p>	
<p>13 Wtorek Roberta, Bellar- mina, Serwacego</p>	
<p>14 Środa Bonifacego</p>	<p>1927. † Dr. Jan Michejda, poseł Śląska Ciesz. do Ra- dy Państwa i Sejmu śl., prezydent pierwszego Rządu Krajowego Śląska Ciesz.</p>
<p>15 Czwartek WNIEBO- WSTĄPIE- NIE P.</p>	
<p>16 Piątek Jana Nepomu- cena</p>	<p>128</p>
<p>17 Sobota Paschalisa</p>	<p>I Zjazd Zw. Patriotów Polskich w Moskwie.</p>
<p>18 NIEDZIELA Wenantego, Eryka</p>	<p>1474. † Piotr Gaszowiec, Ślązak z pod Strzelec, astro- nom, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego, przyboczny lekarz króla Kazimierza Jagiellończyka. 1944. Polacy zdobywają Monte-Cassino.</p>

Kalendarz rzym.-kat.	Ważniejsze daty do zapamiętania
<p>19 Poniedziałek Piotra, Celestyna, Prudencjany</p>	
<p>20 Wtorek Bernardyna</p>	
<p>21 Środa Andrzeja Boboli</p>	
<p>22 Czwartek Julii, Heleny</p>	
<p>23 Piątek Dezyderiusza</p>	<p>1895. Adam Napieralski zakłada Bank Ludowy w Bytomiu, pierwszą polską spółkę pożyczkową na Śląsku, podwalinę gospodarczej niezależności ludu G. Śląska.</p>
<p>24 Sobota N. M. P. Wspomożenia Wiern., Joanny</p>	<p>1945. Dekrety o kreowaniu Uniwersytetu w Łodzi, Politechnik w Gdańsku i Łodzi.</p>
<p>25 NIEDZIELA ZIELONE ŚWIĘTA Grzegorza</p>	

Kalendarz rzym.-kat.	Ważniejsze daty do zapamiętania
<p>26 Poniedziałek ZIELONE ŚWIĘTA Filipa Nereusza</p>	<p>1944. <i>Polacy zdobywają M-te Cairo.</i></p>
<p>27 Wtorek Bedy, Jana</p>	
<p>28 Środa Suche dni, Augustyna</p>	
<p>29 Czwartek Marii Magda- leny</p>	<p>1637. † Jerzy Trzanowski, autor zbioru nabożnych pieśni słowiańskich gmin ewangelickich. Zwano go „Lutrem słowiańskim“.</p>
<p>30 Piątek Feliksa</p>	
<p>31 Sobota Petroneli, Anieli Merici</p>	<p>1945. † Franciszek Ruda, 1876 w Pyskowicach, b. długoletni redaktor „Katolika“ w Bytomiu.</p>
<p>1 NIEDZIELA Trójcy Św. bł. Jakuba Strzemię</p>	<p>1846. Zaczyna wychodzić „Dziennik Górnośląski“, pierwsze polskie pismo na Śląsku. 1848. Paweł Stalmach oświadcza na Kongresie Słowiańskim w Pradze, że mieszkańcy Śląska Cieszyńskiego są Polakami.</p>

Kalendarz rzym.-kat.	Ważniejsze daty do zapamiętania
<p>2 Poniedziałek Marcelina, Piotra, Erazma</p>	<p>1163. † Władysław, książę krakowski oraz śląski, senior Piastów. Podział Śląska między jego synów rozpoczyna proces coraz większego z czasem rozdrabniania się Śląska na szereg księstw.</p>
<p>3 Wtorek Kłotyldy Pauli</p>	
<p>4 Środa Franciszka Caracciolo</p>	<p>1919. Rada Najwyższa postanawia odbycie plebiscytu na G. Śląsku.</p>
<p>5 Czwartek BOŻE CIAŁO Bonifacego</p>	<p>1895. We Wrocławiu powstaje filia „Hakaty“ do walki z polskością Śląska.</p>
<p>6 Piątek Norberta</p>	
<p>7 Sobota Roberta</p>	
<p>8 NIEDZIELA Medarda</p>	<p>1946. Miejska Rada Narodowa we Wrocławiu ofiarowuje Uniwersytetowi Wrocławskiemu zbiory dawnej Biblioteki Miejskiej.</p>

Kalendarz rzym.-kat.	Ważniejsze daty do zapamiętania
<p>9 Poniedziałek Pryma i Felicjana</p>	<p>1946. <i>Uroczysty akt pierwszej inauguracji polskiego Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu.</i></p>
<p>10 Wtorek Małgorzaty</p>	<p>1920. <i>Achilles Ratti, późniejszy papież Pius XI, przybywa na G. Śląsk jako papieski Komisarz przy Komisji Międzysojuszniczej.</i></p>
<p>11 Środa Barnaby</p>	<p>1835. † <i>Jerzy Samuel Bandtke, zasłużony badacz naukowy Śląska.</i></p>
<p>12 Czwartek Onufrego</p>	
<p>13 Piątek Najśw. Serca Jezusowego, Antoniego</p>	<p>1848. <i>Pierwszy polski wiec ludowy w Bytomiu, podnoszący w okresie „wiosny ludów“ szereg żądań narodowych.</i></p>
<p>14 Sobota Bazylego W.</p>	<p>1848. <i>Ks. B. Bogedain obejmuje stanowisko radcy regen. w Opolu i rozpoczyna walkę o język polski.</i></p>
<p>15 NIEDZIELA Wita, Modesta i Krescencji</p>	<p>1922. <i>Polska i Niemcy zawierają z Komisją Międzysojuszniczą umowę w sprawie przyjęcia przyznanych im części G. Śląska.</i></p>

Kalendarz rzym.-kat.	Ważniejsze daty do zapamiętania
<p>16 Poniedziałek Benona</p>	<p>1903. Wybór W. Korfanteo na posła do Reichstagu zaznacza się jako pierwszy wyłom z pod przewagi partii centrowej na G. Śląsku.</p>
<p>17 Wtorek Adolfa bisk.</p>	
<p>18 Środa Efrema Syryjczyka, Marka i Marceliana.</p>	
<p>19 Czwartek Gerwazego i Protazego, Juliany</p>	
<p>20 Piątek Sylweriusza</p>	
<p>21 Sobota Alojzego Gonzagi</p>	<p>1945. Porozumienie demokratycznych stronnictw w sprawie utworzenia Rządu Jedności Narodowej.</p>
<p>22 NIEDZIELA Paulina Zenona</p>	<p>1922. Polska obejmuje oficjalnie władzę nad przyznaną jej częścią G. Śląska. 1941. Niemcy rozpoczynają wojnę z Z.S.R.R.</p>

Kalendarz rzym.-kat.	Ważniejsze daty do zapamiętania
<p>23 Poniedziałek Agrypiny</p>	<p>1290. † <i>Henryk IV Probus, ks. wrocławski, krakowski i sandomierski; dążył on do koronacji na króla polskiego.</i></p>
<p>24 Wtorek Jana Chrzciciela</p>	
<p>25 Środa Wilhelma Prospera</p>	<p>2</p>
<p>26 Czwartek Jana i Pawła</p>	<p>1864. † <i>Dr Paweł Oszelda, działacz narodowy na Śląsku Ciesz. w okresie „wiosny ludów“.</i> 1867 * <i>Paweł Kaizer, rzeźbiarz kościelny, działacz narodowy na G. Śląsku; † w grudniu 1935.</i></p>
<p>27 Piątek Władysława</p>	<p>2</p>
<p>28 Sobota Ireneusza</p>	<p>1919. <i>Traktat wersalski postanawia na Górnym Śląsku odbyć plebiscyt.</i> 1945. <i>Powstanie Rządu Jedności Narodowej.</i></p>
<p>29 NIEDZIELA Piotra i Pawła</p>	

Kalendarz rzym.-kat.	Ważniejsze daty do zapamiętania
<p>30 Poniedziałek Wspomn. św. Pawła</p>	
<p>1 Wtorek Juliana</p>	<p>1869. Karol Miarka zamienia „Katolika“ na pismo polityczne. Przez dziesiątki lat pismo to stało w pierwszym szeregu walczących o polskość G. Śląska.</p>
<p>2 Środa Nawiedzenie N. M. Panny</p>	<p>1886. Rozwiązanie przez rząd niemiecki polskich towarzystw akademickich. Likwidacją tą objęte zostało m. l. także „Towarzystwo Górnośląskie“.</p>
<p>3 Czwartek Leona Heliodora Anatola</p>	<p>1941. Ginie męczeńską śmiercią Piotr Feliks, zasłużony dyrektor polskiego gimnazjum w Orłowej, szermierz polskości na Zaolziu. 1943. † <i>General Władysław Sikorski.</i></p>
<p>4 Piątek Udalryka</p>	<p>1827. * <i>Jan Gajda, śląski malarz kościołów, poeta ludowy i działacz narodowy.</i></p>
<p>5 Sobota Antonina Marii Zaccaria,</p>	<p>1921. <i>Formalne zakończenie III. śląskiego powstania.</i></p>
<p>6 NIEDZIELA Najśw. Krwi Jezusa, Izajasza</p>	

Kalendarz rzym.-kat.	Ważniejsze daty do zapamiętania
<p>7 Poniedziałek Cyryla i Meto- dego</p>	<p>1880. Założenie w Uniwersytecie wrocławskim „Towarzystwa Górnośląskiego“.</p>
<p>8 Wtorek Elżbiety</p>	
<p>9 Środa Jana z Dukli</p>	
<p>10 Czwartek Siedmiu Braci Męcz., Amelii</p>	<p>1920. Deklaracja polsko-czeska w Spaa, zawierająca rezygnację obu partnerów z plebiscytu na Śląsku Cie- szyńskim, Spiszu i Orawie.</p>
<p>11 Piątek Piusa I.</p>	
<p>12 Sobota Jana Gwalberta</p>	
<p>13 NIEDZIELA Anakleta Małgorzaty</p>	

Kalendarz rzym.-kat.	Ważniejsze daty do zapamiętania
<p>14 Poniedziałek Bonawentury</p>	
<p>15 Wtorek Henryka</p>	<p>1242. † <i>Bł. Czesław Odrowąż we Wrocławiu.</i> 1410. <i>Bitwa pod Grunwaldem, pogrom Zakonu krzyżackiego.</i> 1920. <i>Sejm polski uchwala „Statut organiczny wojew. Śląskiego,” nadający tej ziemi autonomię.</i></p>
<p>16 Środa M.B. Szkaplerz. Andrzeja i Benedykta</p>	
<p>17 Czwartek Aleksa</p>	
<p>18 Piątek bł. Szymona</p>	<p>1868. <i>Dzisiejsze miasto Chorzów otrzymuje prawa gminy miejskiej pod nazwą, „Król. Huty“.</i></p>
<p>19 Sobota Wincentego i Paulo</p>	
<p>20 NIEDZIELA Czesława</p>	

Kalendarz rzym.-kat.	Ważniejsze daty do zapamiętania
<p>21 Poniedziałek Praksedy</p>	<p>1894. <i>Na terenie m. Wrocławia powstaje gniazdo „Sokoła”, najstarsze na Śląsku.</i></p>
<p>22 WTOREK Marii Magda- leny</p>	<p>NARODOWE ŚWIĘTO ODRODZENIA POLSKI. 3-cia ROCZNICA OGŁOSZENIA MANIFESTU P. K. W. N. 1944. <i>Na czele P.K.W.N. staje E. Osóbka-Morawski.</i></p>
<p>23 Środa Apolinarego</p>	
<p>24 Czwartek Krystyny</p>	
<p>25 Piątek Jakóba Krzysztofa</p>	<p>1872. <i>Jan Jakub Kowalczyk, działacz narodowy na G. Śląsku, współredaktor „Górnoślązaka”, senator R. P.</i></p>
<p>26 Sobota Anny, matki N. M. Panny</p>	<p>1944. <i>P.K.W.N. i K.R.N. obradują w Lublinie. Przewodniczącym K.R.N. zostaje Bolesław Bierut.</i></p>
<p>27 NIEDZIELA Pantaleona, Natalii, Kingi</p>	<p>1945. <i>Konferencja w Poczdamie.</i></p>

Kalendarz rzym.-kat.	Ważniejsze daty do zapamiętania
<p>28 Poniedziałek Nazariusza i Celsusa, Wikto- ra I, Innoc. I.</p>	<p>1920. Podział Ziemi Cieszyńskiej, bez plebiscytu, między Czechy a Polskę. — 11.VIII 1920 wojska czeskie obsadzają Zaolzie.</p>
<p>29 Wtorek Marty</p>	
<p>30 Środa Abdona i Sennena</p>	<p>1921. Utworzenie Nacz. Rady Ludowej na Górnym Śląsku.</p>
<p>31 Czwartek Ignacego z Loyoli</p>	
<p>1 Piątek Piotra w okow.</p>	<p>1944. Polskie siły zbrojne oraz lud Warszawy zrywają się do ciężkiej walki powstańczej.</p>
<p>2 Sobota N.M.P. Anielsk., Alfonsa, Stefana</p>	
<p>3 NIEDZIELA Znalezienie relikwii św. Szczepana</p>	

Kalendarz rzym.-kat.	Ważniejsze daty do zapamiętania
<p>4 Poniedziałek Dominika</p>	<p>1506. <i>Zygmunt Jagiellończyk, wybrany królem polskim, opuszcza Śląsk, którego był namiestnikiem z ramienia swego brata Władysława, króla czeskiego.</i></p>
<p>5 Wtorek N.M.P. Śnieżnej, Oswalda</p>	
<p>6 Środa Przemienienie Pańskie</p>	
<p>7 Czwartek Kajetana</p>	
<p>8 Piątek Cyriaka</p>	<p>1844. * <i>Wawrzyniec Hajda, niewidomy śląski poeta ludowy i działacz oświatowy.</i></p>
<p>9 Sobota Romana, Jana z Vianney</p>	
<p>10 NIEDZIELA Wawrzyńca, Bogdana</p>	<p>1945. <i>Kapitulacja Japonii.</i></p>

Kalendarz rzym.-kat.	Ważniejsze daty do zapamiętania
<p>11 Poniedziałek Zuzanny</p>	
<p>12 Wtorek Klary</p>	
<p>13 Środa Hipolita</p>	<p>1824* <i>Paweł Stalmach, najwybitniejszy działacz narodowy Śląska Cieszyńskiego, założyciel „Gwiazdki Cieszyńskiej” i „Macierzy Szkolnej”.</i></p>
<p>14 Czwartek Euzebiusza</p>	
<p>15 Piątek WNIEBO- WZIECIA N.M.P.</p>	<p>1257. †<i>Św. Jacek Odrowąż, pochodzący z Kamienia (pow. strzelecki) na G. Śląsku, patron ziemi Śląskiej.</i></p>
<p>16 Sobota Rocha, Joachi- ma, ojca N.M. Panny</p>	
<p>17 NIEDZIELA Jacka Julianny</p>	<p>1919. <i>W nocy z 16 na 17 sierpnia wybuchła I polskie powstanie ludowe na G. Śląsku, stłumione przemocą po tygodniu.</i></p>

Kalendarz rzym.-kat.	Ważniejsze daty do zapamiętania
18 Poniedziałek Agapita	
19 Wtorek Jana Eudes, Benigny	<i>1920. Wybuch II powstania śląskiego. Komisja Międzysojusznicza usunęła zniechęconą niemiecką policję na G. Śląsku.</i>
20 Środa Bernarda	
21 Czwartek Joanny Franciszki Fremiot de Chantal	<i>1683. 21—23. Jan III Sobieski, w drodze pod Wiedeń, przechodzi z wojskami polskimi przez Górny Śląsk.</i>
22 Piątek Tymoteusza i Symforiana	
23 Sobota Filipa Benicjusza	
24 NIEDZIELA Serca N.M.P., Bartłomieja	<i>1848. Ks. J. Szafranek przedkłada Sejmowi prusk. petycję pół miliona Górnoślązaków w sprawie jęz. pol. 1945. Kreowanie Uniw. im. M. Kopernika w Toruniu.— Przekształcenie Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu na polskie państw. szkoły akademickie.</i>

Kalendarz rzym.-kat.	Ważniejsze daty do zapamiętania
<p>25 Poniedziałek Ludwika Patrycji</p>	<p><i>1219. Poświęcenie kościoła klasztorowego w Trzebnicy. Przez długie wieki zakonnice trzebnickie pochodziły z rodzin polskich.</i></p>
<p>26 Wtorek M.B. Często- chowskiej, Zefiryna</p>	
<p>27 Środa Józefa Kalasantego</p>	
<p>28 Czwartek Augustyna</p>	
<p>29 Piątek Ścięcie gł. św. Jana Chrzciciela, Sabiny</p>	<p><i>1891. * Stefan Marian Stoiński, kompozytor, zasłużony długoletnią działalnością na Śląsku muzyk i etnograf.</i></p>
<p>30 Sobota Róży Feliksa i Adaukta</p>	
<p>31 NIEDZIELA Rajmunda</p>	

Kalendarz rym.-kat.	Ważniejsze daty do zapamiętania
<p>1 Poniedziałek Bronisławy, Idziego</p>	<p>1939. Niemcy napadają na Polskę. 1945. Polscy administratorowie apostołscy obejmują administrację: Śląska Dolnego—ks. Dr. Karol Miłik, „Opolskiego—ks. Dr. Bolesław Kominek.</p>
<p>2 Wtorek Stefana</p>	<p>1848. Da szkół powosz. ks. Cieszyńskiego zaprowadzono język polski. 1891. Założenie gniazda „Sokoła“ w Cieszynie.</p>
<p>3 Środa Eufemii</p>	<p>1887. † Ks. Antoni Stabik, jeden z pierwszych działaczy na polu odrodzenia narodowego G. Śląska.</p>
<p>4 Czwartek Rozalii</p>	<p>1939. Niemcy rozstrzelali w Katowicach 80 powstańców i harcerzy, którzy do ostatka bronili rodzimej ziemi przed najeźdźcą.</p>
<p>5 Piątek Wawrzyńca,</p>	
<p>6 Sobota Zachariasza</p>	<p>1944. Dekret P.K.W.N. o reformie rolnej.</p>
<p>7 NIEDZIELA Reginy</p>	

Kalendarz rzym.-kat.	Ważniejsze daty do zapamiętania
<p>8 Poniedziałek Narodziny N.M.P. Hadriana</p>	
<p>9 Wtorek Gorgoniusza, Dionizego</p>	
<p>10 Środa Mikołaja z Tolentino</p>	
<p>11 Czwartek Prota i Jacka</p>	
<p>12 Piątek Najśw. Imienia Marii</p>	
<p>13 Sobota Eulogiusza</p>	<p>1848. <i>Polskie zebranie w Bytomiu uchwała petycję w sprawie uszanowania języka polskiego.</i></p>
<p>14 NIEDZIELA Podwyższenie św. Krzyża</p>	<p>1841. † Ks. <i>Konstanty Damrot, w Lublińcu, śląski poeta liryczny.</i></p>

Kalendarz rzym.-kat.	Ważniejsze daty do zapamiętania
<p>15 Poniedziałek Matki Boskiej Bolesnej, Nikodema</p>	
<p>16 Wtorek Kornelego Cypriana</p>	
<p>17 Środa Stygmatów św. Franciszka, Lamberta</p>	
<p>18 Czwartek Józefa z Cupertino</p>	<p>1688. † Adam Gdaciuz, (ur. ok. 1650 r. w Kluczborku), pisarz ewangelicko-polski.</p>
<p>19 Piątek Januarego</p>	
<p>20 Sobota Eustachego</p>	
<p>21 NIEDZIELA Mateusza</p>	

Kalendarz rzym.-kat.	Ważniejsze daty do zapamiętania
<p>22 Ponie działek Tomasza, Maurycego</p>	
<p>23 Wtorek Tekli</p>	<p>1909. <i>Otwarcie polskiego gimnazjum w Orłowej na Śl. Ciesz., ważnej polskiej placówki Macierzy Szkolnej.</i></p>
<p>24 Środa N.M. Panny</p>	<p>1866. * <i>Dr Maksymilian Hanke, działacz narodowy; brał wybitny udział w pracach plebiscytowych; † 30. IV 1939.</i></p>
<p>25 Czwartek Kleofasa, Ładysława</p>	<p>1945. <i>Ustawa zaprowadzająca w Polsce nowe prawo małżeńskie.</i></p>
<p>26 Piątek Cypriana i Justyny</p>	
<p>27 Sobota Kosmy i Damiana</p>	<p>1919. <i>Rada Najwyższa decyduje, że o losie Śląska Ciesz. rozstrzygnie plebiscyt.</i></p>
<p>28 NIEDZIELA Wacława</p>	

Kalendarz rzym.-kat.	Ważniejsze daty do zapamiętania
<p>29 Poniedziałek Michała Archanioła</p>	<p>1859. * <i>Michał Wolski, założyciel i pierwszy prezes Związku Śl. Kół Śpiewaczych oraz „Sokoła“ na Śląsku.</i> 1887. * <i>Ks. Dr. Emil Szramek, zasłużony badacz Śląska.</i></p>
<p>30 Wtorek Hieronima</p>	
<p>1 Środa Remigiusza</p>	<p>1921. <i>Początek działalności Związku Ochrony Kresów Zachodnich.</i></p>
<p>2 Czwartek Ś.Ś. Aniołów Stróżów</p>	
<p>3 Piątek Teresy</p>	
<p>4 Sobota Franciszka z Assyżu</p>	
<p>5 NIEDZIELA Placyda</p>	

Kalendarz rzym.-kat.	Ważniejsze daty do zapamiętania
<p>6 Poniedziałek Brunona</p>	
<p>7 Wtorek M. B. Róż., Marka, Sergiusza</p>	
<p>8 Środa Brygidy</p>	
<p>9 Czwartek Dionizego</p>	
<p>10 Piątek św. Franciszka</p>	<p>1895. <i>Otwarcie polskiego gimnazjum w Cieszynie.</i> 1922. <i>Inauguracja Sejmu Śląskiego w Katowicach.</i></p>
<p>11 Sobota Macierzyństwo N.M.P., Gereona</p>	<p>1938. <i>Zjednoczenie z Polską odzyskanych ziem Śląska Cieszyńskiego.</i></p>
<p>12 NIEDZIELA Maksymiliana</p>	

Kalendarz rzym.-kat.	Ważniejsze daty do zapamiętania
13 Poniedziałek Edwarda	1847. Połączenie kolejowe G. Śląska z Krakowem przez odcinek Mysłowice — Słupna.
14 Wtorek Kaliksta	
15 Środa Jadwigi, Teresy	1872. W Bytomiu ks. Norbert Bończyk założył „Kasyno Polskie”.
16 Czwartek Galla	
17 Piątek Małgorzaty	1867. W Katowicach zapłonęły na ulicach pierwsze lampy gazowe.
18 Sobota Łukasza	1934. † Ks. prał. Fr. Miszek, zasłużony w ruchu narodowym na G. Śląsku.
19 NIEDZIELA Piotra	1466. Pokój z Zakonem krzyż. w Toruniu. Pomorze z Warmią zostaje przy Polsce, Prusy mazurskie oddaje Polska w lenno W. Mistrzowi.

Kalendarz rzym.-kat.	Ważniejsze daty do zapamiętania
<p>20 Poniedziałek Jana Kantego, Ireny</p>	
<p>21 Wtorek Urszuli</p>	
<p>22 Środa Brunona, Korduli</p>	<p>1825. * Karol Miarka w Pielgrzynowicach; redaktor „Katolika“.</p>
<p>23 Czwartek Ignacego, Teodora</p>	
<p>24 Piątek Rafała Archan.</p>	
<p>25 Sobota Kryspina</p>	<p>1921. Wytyczenie granicy pol.-niem. na G. Śląsku podług podziału Ligi Narodów.</p>
<p>26 NIEDZIELA Chrystusa Króla, Ewarysta</p>	

Kalendarz rzym.-kat.	Ważniejsze daty do zapamiętania
<p>27 Poniedziałek Frumencjusza</p>	<p>1938. <i>Na posiedzenie Sejmu Śląskiego przybywają 4 postowie ze Zaolzia.</i></p>
<p>28 Wtorek Szymona, Tadeusza</p>	
<p>29 Środa Gaudentego, Narcyza</p>	
<p>30 Czwartek Edmunda</p>	
<p>31 Piątek Wolfganga</p>	<p>1918. <i>Oficerowie - Polacy armii austr. weg. rozbijają w Cieszynie załogę miasta i ujmują władzę w ręce polskie.</i></p>
<p>1 SOBOTA Wszystkich Świętych</p>	<p>1946. <i>Zaczyna się ukazywać we Wrocławiu pismo codzienne „Słowo Polskie“.</i></p>
<p>2 NIEDZIELA Dzień Zaduszny</p>	

Kalendarz rzym.-kat.	Ważniejsze daty do zapamiętania
<p>3 Poniedziałek Huberta</p>	
<p>4 Wtorek Karola Boromeusza</p>	
<p>5 Środa Zachariasza, Elżbiety</p>	<p>1915. <i>W Legionach ginie Jan Łysek, nauczyciel ze Śląska Cieszyńskiego, pisarz i poeta.</i></p>
<p>6 Czwartek Leonarda</p>	
<p>7 Piątek Engelberta</p>	<p>1918. <i>Rada Nar. na Śląsku Ciesz. ogłasza mobilizację werbunkową; milicja w sile 6.000 karab. powstaje i obsadza Śląsk Cieszyński, dziedzictwo polskich Piastów.</i></p>
<p>8 Sobota Czterech Ukoronow. Męczenników</p>	<p>1932. <i>Otwarcie pierwszego polskiego gimnazjum w Niemczech, w Bytomiu na G. Śląsku.</i></p>
<p>9 NIEDZIELA Teodora</p>	<p>1534. † <i>Michał z Wrocławia, astronom śląski, kanonik w kościele św. Floriana w Krakowie.</i> 1885. <i>Założ. „Macierzy Szkoln. Księstwa Cieszyńskiego”.</i> 1940. † <i>We Lwowie Konstanty Wolny, pierwszy marszałek Sejmu śląskiego.</i></p>

Kalendarz rzym.-kat.	Ważniejsze daty do zanotowania
10 Poniedziałek Andrzeja z Awellinu	1937. <i>Otwarcie drugiego polskiego gimnazjum w Niemczech, w Kwidzynie (Prusy mazurskie).</i>
11 Wtorek Marcina	1810. † <i>Ks. bisk. Bernard Bogedain, obrońca praw językowych polskiego ludu śląskiego.</i>
12 Środa Pięciu Braci Polaków pust., Marcina	1859. * <i>Dr. Józef Rostek, red. „Nowin Raciborskich“.</i>
13 Czwartek Stanisława Kostki	1891. <i>Śmierć Pawła Stalmacha, najwybitniejszego działacza narodowego na Śląsku Cieszyńskim, redaktora i wyd. „Gwiazdki Cieszyńskiej“.</i>
14 Piątek Jana Jajmużnika, Jozafata	1945. <i>Rozpoczęcie wykładów w polskim Uniwersytecie i Politechnice we Wrocławiu.</i> 1266. <i>Kanonizacja św. Jadwigi, księżnej, małżonki Henryka Brodatego, patronki Śląska.</i> 1926. <i>Pierwsze wybory samorządowe po przyłączeniu G. Śląska do Polski.</i>
15 Sobota Alberta W., Gertrudy	1702. <i>Otwarcie i poświęcenie Uniwersytetu jezuickiego we Wrocławiu.</i>
16 NIEDZIELA M.B. Ostrobramskiej	

Kalendarz rzym.-kat.	Ważniejsze daty do zapamiętania
17 Poniedziałek Grzegorza, Salomei	1805. <i>Od 17 do 21 przemarsz armii cara Aleksandra I przeciwko cesarzowi Napoleonowi, przez Wrocław ku Sławkowu.</i> 1889. † <i>Juliusz Ligoń, kowal, poeta i działacz narodowy Górnego Śląska.</i>
18 Wtorek Pośw. bazyliki św. Piotra i Pawła w Rzymie	1690. † <i>Jerzy Bock, kaznodzieja i poeta.</i>
19 Środa Elżbiety	1943. † <i>Ks. Jan Kudera, działacz narodowy.</i>
20 Czwartek Feliksa	
21 Piątek Ofiarowanie N. M. Panny	1675. † <i>Jerzy Wilhelm, ks. legnicki, brzeski i wołowski, ostatnia latorośl rodu piastowskiego na Śląsku.</i> 1920. <i>Kard. Bertram zabrania klerowi działalności plebiscytowej bez zgody miejsc. proboszcza i wyklucza od niej kler pozadiecezjalny.</i>
22 Sobota Cecylii	
23 NIEDZIELA Klemensa	1457. <i>Władysław Jagiellończyk królewicz, 17 letni, wstępuje na tron czeski, w następstwie odbiera hołd od książąt śląskich.</i>

Kalendarz rzym.-kat.	Ważniejsze daty do zapamiętania
<p>24 Poniedziałek Jana od Krzyża</p>	<p>1335. <i>Księstwo Wrocławskie wraz z miastem Wrocławiem po śmierci Henryka VI, ostatniego Piasta Wrocławskiego, włączone zostaje do Czech.</i> 1768. * Jerzy Samuel Bandtkie, zasłużony badacz spraw śląskich.</p>
<p>25 Wtorek Katarzyny</p>	
<p>26 Środa Sylwestra</p>	
<p>27 Czwartek Waleriana</p>	
<p>28 Piątek Rufina</p>	<p>1058. † Kazimierz Odnowiciel; zbudował on we Wrocławiu katedrę, założył klasztor Bened. w Lubuszu.</p>
<p>29 Sobota Saturnina</p>	
<p>30 NIEDZIELA Andrzeja, Adwent</p>	

Kalendarz rzym.-kat.	Ważniejsze daty do zapamiętania
<p>1 Poniedziałek Eligiusza</p>	
<p>2 Wtorek Bibiana</p>	<p>1922. <i>Stolica Apostolska wydziela Górny Śląsk z diecezji wrocławskiej.</i></p>
<p>3 Środa Franciszka, Ksawerego</p>	<p>1918. <i>Sejm dzielnicowy w Poznaniu obraduje przy udziale 1.200 delegatów z Pomorza, Śląska, Prus W. i Mazurów i powierza wielkopolskiej Naczelnej Radzie Ludowej kierownictwo polityczne na terenie zaboru pruskiego.</i></p>
<p>4 Czwartek Barbary</p>	
<p>5 Piątek Piotra Chryzologa</p>	<p>1922. <i>† Józef Rymer zasłużony działacz górnośląski, członek Rady Ludowej, po III powstaniu, pierwszy wojewoda śląski.</i></p>
<p>6 Sobota Mikołaja</p>	
<p>7 NIEDZIELA Ambrożego</p>	<p>1806. <i>Bombardowanie Wrocławia przez wojska francuskie.</i></p>

Kalendarz rzym.-kat.	Ważniejsze daty do zapamiętania
8 Poniedziałek NIED-POCZ. N.M.P.	
9 Wtorek Leokadii, Wiesława	
10 Środa N.M.P. Loretańskiej	
11 Czwartek Damazego	
12 Piątek Synezyjusza	
13 Sobota Lucji	<i>1757. Bombardowanie Wrocławia przez wojska pruskie.</i>
14 NIEDZIELA Spirydyona	

Kalendarz rzym.-kat.	Ważniejsze daty do zapamiętania
15 Poniedziałek Euzebiusza	1807. <i>Edyktem królewskim zniesiono na Śląsku pruskim poddaństwo.</i>
16 Wtorek Adelajdy	1740. <i>Król pruski Fryderyk II wkracza na Śląsk i w 14 dniach opanowuje Śląsk Dolny.</i>
17 Środa Suche dni Łazarza	
18 Czwartek Oczek. N.M.P. Gracjana	
19 Piątek Nemezjusza	
20 Sobota Pelagii	
21 NIEDZIELA Tomasza	

Kalendarz rzym.-kat.	Ważniejsze daty do zapamiętania
<p>22 Poniedziałek Zenona</p>	
<p>23 Wtorek Wiktorii</p>	
<p>24 Środa Adama i Ewy wigilia B.N.</p>	
<p>25 Czwartek BOŻE NARODZ.</p>	
<p>26 Piątek SZCZEPANA</p>	
<p>27 Sobota Jana apost.</p>	<p><i>1918. W Poznaniu wybucha powstanie Wielkopolski przeciw Niemcom.</i></p>
<p>28 NIEDZIELA Młodzianków, Innocentego</p>	

Kalendarz rzym.-kat.	Ważniejsze daty do zapamiętania
29 Poniedziałek Tomasa	
30 Wtorek Eugeniusza, Dawida	
31 Środa Melanii Sylwestra	
Przy ustalaniu dat historycznych z dziejów Śląska korzystano z komunikatów Instytutu Śląskiego.	

ROK 1947
FAZY KSIĘŻYCA
(czas śr. - eur.)

Miesiąc	Pełnia		Ostatnia kwadra		N ó w		Pierwsza kwadra	
	dnia	godz.	dnia	godz.	dnia	godz.	dnia	godz.
Styczeń . . .	7	6	14	4	22	10	30	1
Luty	5	17	12	23	21	3	28	10
Marzec . . .	7	4	14	19	22	18	29	17
Kwiecień . .	5	16	13	15	21	5	27	23
Maj	5	6	13	9	20	15	27	6
Czerwiec . .	3	20	12	0	18	23	25	13
Lipiec	3	12	11	12	18	5	25	0
Sierpień . .	2	4	9	21	16	12	23	14
Wrzesień . .	31	18	8	5	14	20	22	7
Październik .	30	8	7	11	14	7	22	2
Listopad . .	29	21	5	18	12	21	21	0
Grudzień . .	28	10	5	2	12	14	20	19
	27	21						

Z A C M I E N I A

- 20-ego maja — całkowite zaćmienie słońca widoczne w Ameryce Połud. na Oceanie Atlantyckim i w Afryce
Początek o godz 12 min. 11 (cz. śr. - eur.)
Koniec " " 17 " 24 (" " ")
- 3-ego czerwca — częściowe zaćmienie księżyca widoczne w Polsce
Wejście w półcień 17 godz 49 min. (cz. śr. - eur.)
" " cień 19 " 56 " (" " ")
Wyjście z cienia 20 " 34 " (" " ")
" " półcienia 22 " 42 " (" " ")
- 12-ego listopada — obrączkowe zaćmienie słońca widoczne na Oceanie Spokojnym i w Ameryce.
Początek 18 godz. 14 min. (cz. śr. - eur.)
Koniec 23 " 56 " " " ")

MOWA

**J. M. Rektora Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu
PROF. DRA STANISŁAWA KULCZYŃSKIEGO,**

wyłoszona na uroczystym otwarciu Uniwersytetu i Politechniki
w dniu 9 czerwca 1946 r.

I.

Szkoły wyższe jako jednostki prawne, rodzą się, z aktów ustawodawczych, ale jako ośrodki pracy naukowej, wyrastają z tradycji wieloletnich wysiłków. Uniwersytet i Politechnika we Wrocławiu liczą jako organizmy prawne niespełna rok życia, ale jako zespoły naukowe wyrastają z wypróbowanych i starych tradycji lwowskich. Jakkolwiek grono naszych kolegów, zasilone zostało licznymi wybitnymi siłami naukowymi, rekrutującymi się z Wilna, Warszawy, Krakowa i Poznania, niemniej tron naszego zespołu młodzieżowego pochodzi z za Bugu. Jesteśmy materialnymi spadkobiercami ruin niemieckiego Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu, a duchowymi spadkobiercami kresowej kultury lwowskiej. Toteż pierwsza myśl nasza biegnie ku pamiętnemu porankowi dnia 4. lipca 1941 roku, kiedy to odbywał się we Lwowie akt publiczny akademickich szkół lwowskich, akt krwawy, treścią swą związany głęboko z dzisiejszym. Akademickie szkoły lwowskie stanęły tego dnia nie na podium auli, ale pod ścianą piaskowni lwowskiej, nie w obliczu władz i społeczeństwa polskiego, ale w obliczu władz i przedstawicieli społeczeństwa niemieckiego. Reżyserem tej uroczystości był Himmler, a wykonawcą Niemiec Otto Krüger, podówczas szef miejscowego Gestapo, później morderca 250 nauczycieli Stanisławowa. Jakkolwiek odległa jest ta chwila, pamiętamy i widzimy, jak w oczach naszych osuwa się na kolana i wali w rów ostatni rektor lwowski, Roman Longchamps i trzech jego synów,

dziekan Ostrowski i jego żona, dziekan Rencki i chirurg Dobrzański i internista Grek i jego żona i osiemdziesięcioletni Sołowij i jego wnuk Młęśowicz i pediatra Progulski i jego syn, stomatolog Cieszyński i rektor Sieradzki i dziekan Nowiczi i jego syn i połącznik Mączewski i Henryk Hilarowicz i okulista Grzędzielski i ksiądz Kōmarnicki i Stanisław Ruff i jego żona i jego syn i Boyzeleniński i Edward Hamerski i matematyk Ruziewicz i ekonomista Korowicz i Kazimierz Bartel i matematyk Łomnicki i Kasper Weigel i jego syn i Włodzimierz Stożek i dwóch jego synów i profesor Krukowski i Kazimierz Vetulani, Roman Witkiewicz i Stanisław Pilat i 80 studentów medycyny. Oto żniwo jednego dnia. 120 nazwisk, w tym 25 profesorów, 120 liter aktu spisanego krwią naszych kolegów i kulami karabinu Ottona Krügera, aktu, w którym spisane zostało nasze moralne prawo do dzisiejszej uroczystości we Wrocławiu, aktu w którym mieści się odpowiedź na pytanie dlaczego w auli tej, wzniesionej niemieckimi rękoma, jesteśmy dzisiaj sami bez reprezentacji nauki niemieckiej, dlaczego w gronie młodzieży naszej nie chcemy widzieć żadnego Niemca, żadnego przyszłego Ottona Krügera, dlaczego na podszepty, że nauka jest ideą międzynarodową, odpowiadamy — owszem rozmawiać będziemy o tym, ale poprzez ścianę i poprzez kordon bagnetów polskich, stojących na Nysie i Odrze.

II.

Akt likwidacji Uniwersytetu i Politechniki lwowskiej odbył się trzeciego dnia po wkroczeniu armii niemieckiej do Lwowa.

Trzeciego dnia po złamaniu oporu niemieckiego przez armię Związku Radzieckiego wkroczyła do Wrocławia grupa ludzi, której zadaniem było ratowanie szczątków wrocławskich uczelni i przygotowanie warunków pod organizację przyszłego Uniwersytetu i Politechniki. Przyproceedził tę grupę pierwszy prezydent miasta i pierwszy Uniwersytetu i Politechniki opiekun i protektor dr Bolesław Drobner. Uniwersytecko-politechniczna grupa pionierska składała się z 26 osób, w tym 5 akademików.

W skład grupy weszli dwaj reprezentanci wyznań ks. prof. Niemczyk i kanonik Łagosz, trzej delegaci dla spraw muzealnych z ppłk. Ciałowiczem na czele, pięciu lekarzy, a mianowicie: docent Baranowski, dr Owiński, Szpilczyński, Dzioba, Nowakowski, specjaliści dla spraw bibliotecznych dr Knot i p. Gostomska, geolog

Zwierzycy, chemicy Kuczyński, Gorzelany i Jóźkiewicz, fizyki Kuczera i panowie — Kamiński, Kozak, Kofta, Herzig i dwóch braci Gębczaków. W dziesięć dni później pojawili się: prorektor Loria, profesorowie — Stefko, Maleczyński, Majewski, inż. Mamak, dr Skrowaczewska, referentka prasowa p. Wirszyło i kilku innych. Grupa została zasilona kilkunastu ochotnikami z grona polskich więźniów politycznych, osadzonych w obozach wrocławskich, jak inż. Smoleński, Edward Zubik, dr Marczewski, p. Jarema i inni. Grupa tych ludzi opanowała w ciągu dwóch dni wszystkie ważniejsze obiekty uniwersyteckie. Obserwatorium astronomiczne i Politechnikę zastaliśmy zajęte przez Władze Radzieckie pod opieką kapitana Orłowa, który je w czasie rabunku pokapitulacyjnego ocalił, a w kilka miesięcy później oddał w całości w ręce polskie. Rozpoczęły się pertraktacje z władzami wojskowymi i politycznymi o przekazanie Obserwatorium i Politechniki. Zainicjował je dr Drobner, a zakończył ostatecznie w Moskwie min. Minc. Równocześnie rozpoczęły się prace nad uporządkowaniem ruin. Stan zniszczenia, w jakim zastaliśmy budynki i zakłady naukowe, był niemożliwie rozpaczliwy. Niedostępnym marzeniem wydawała się odbudowa i pokrycie dachów przed nadejściem zimy. O szkleniu pojedynczych okien nie mogliśmy nawet marzyć. Odparcie ataków rabunku, na jaki wystawionych było zgórą 100 rozbitych i rozgrodzonych budynków uniwersyteckich, wydawało się dla garstki ludzi wprost niemożliwe. Mimo to zabrano się z wiarą do pracy, nie bacząc na wykształcenie zawodowe kierowników. Politechnikę odrestaurował chemik Smoleński, instytut rolny chemicy Kuczyński i Skrowaczewska, kliniki zabezpieczyli lekarze. Instytut weterynaryjny odbudowali studenci weterynaryjni. Gmach główny, w którym obradujemy, pokrył dachem, zamknął i odrestaurował w części ks. prof. Niemczyk i filolog Piprek. Instytut prawny — profesor historii Maleczyński. Warsztaty samochodowe i tabor zorganizował mikrobiolog Zubik, bibliotekę odbudował historyk Knot. O rozmiarach pracy włożonej w dzieło odbudowy wszechnicy wrocławskiej świadczą następujące cyfry:

Całkowicie zabezpieczono na okres zimowy oraz pokryto i oszklono 25 budynków. Powierzchnia pokrytych dachów wynosiła do zimy 36.000 m². Powierzchnia wprawionych szyb 20.000 m². Do oszklenia przyczynili się waleń robotnicy huty szkła w Wałbrzychu, którzy ofiarowali swą pracę na wytworzenie 2,5 wagonów szkła dla Uniwersytetu i Politechniki. Oceniając w pełni wysiłek

tych robotników, Senat postanowił w trzecim dniu Kultury Polskiej na Ziemiach Zachodnich poświęcić jedną z sal wykładowych i nazwać imieniem Załogi Robotniczej, która pierwsza i tak ofiarnie zadokumentowała solidarność nauki i świata pracy. Usunięto setki ton gruzu i wydobyto spod niego cenny materiał naukowy. Rozmieszano wszystkie budynki. Wymurowano poważną ilość wewnętrznych powalonych ścian w budynkach, odrestaurowano kilka burzących uderzeń bombowych na Politechnice i na klinikach. Naprawiono setki wyrwanych drzwi, okien i bram. Rozpoczęto kapitalny remont kilku gmachów. Zremontowano kotłownię i instalacje w najważniejszych budynkach. Dumą naszą jest Politechnika, która uderzona bombą w same serce, bo w kotłownię i uszkodzona kilkoma ciężkimi pociskami artyleryjskimi, jest dzisiaj uporządkowanym instytutem z halami maszyn w pełnym ruchu. Kliniki prócz chirurgii pracują jedne w warunkach bardzo jeszcze ciężkich, inne w warunkach dobrych. Zakłady teoretyczne medycyny podniosły się z ruin. Niektóre, jak zakład mikrobiologii lekarskiej, przedstawia obraz doskonałego instytutu badawczego.

Ogromnej pracy dokonano w zakresie rewindykacji zbiorów naukowych, wywiezionych przed oblężeniem miasta przez Niemców. Dzięki inicjatywie i energii kierownika bibliotek dra Knota zwieziono ponad 100 aut ciężarowych cennych naukowych książek i zbiorów. Księgozbiór biblioteki miejskiej zastano w stanie zupełnego wymieszania i rozrzucenia przez podmuchy bomb, częściowo wymieciony na ulicę. Cały ten księgozbiór naukowy o typie humanistycznym został w pierwszy wrocławski Dzień Kultury uroczystym aktem darowizny przekazany Uniwersytetowi i Politechnice przez miasto. W urzędzanej bibliotece otwarto czytelnię profesorską na 50 miejsc i ogólne lektorium studenckie na 150 miejsc. Z terenu miasta Wrocławia, z mienia ponemieckiego zarząd bibliotek zabezpieczył około 1.200.000 tomów, które podlegają podporządkowaniu i sortowaniu. Dotąd przesortowano około 350.000 tomów. Zbiory te zasilają głównie zniszczone zakłady, odbudowujące się i urządzające na nowo, następnie służyć będą całemu krajowi. Z terenu Śląska Dolnego zwróci się materiał książkowy, wywieziony przez Niemców do schronów prowincjonalnych. Zbiory te stanowiące własność Uniwersytetu i Politechniki oraz archiwów miejskich i państwowych liczą około 1.600 ton samych książek i wiele wagonów archiwaliów. W połowie 1945 roku materiał ten był jeszcze w całości do uratowania. Niestety, część tego materiału przepadła

z powodu braku środków transportowych. W każdym razie z dawnej biblioteki uniwersyteckiej udało się uratować 180.000 tomów, z bibliotek zakładowych około 60.000 tomów, ponadto zbiory mineralogiczne, chemiczne i inne. Wszystkie te prace wykonane zostały w roku sprawozdawczym sumą niewiele przekraczającą 10.000.000 zł. Tak przedstawiałyby się prace przedwstępne w najogólniejszym szkicu.

III.

Odremontowane gmachy trzeba było załudnić pracownikami naukowymi i młodzieżą. W jesieni ubiegłego roku, zorganizowaliśmy we Wrocławiu Śląską Wszechnicę, jednoczącą w sobie wydziały Uniwersytetu i Politechniki. Organizując uczelnię, zdawaliśmy sobie sprawę, że repolonizacji naszych ziem zachodnich nie dokona w pełni sam żołnierz, ani nawet chłop i robotnik, o ile nie znajdzie oparcia w polskiej szkole, w polskiej książce, nauce i kulturze. Na to, aby ziemia Piastowska stała się znowu i tym razem na zawsze organiczną częścią naszego kraju, trzeba, aby była z nim zespolona jednym krwiobiegami, nie tylko ekonomicznym, ale i kulturalnym. Z myślą o naukowym wypracowaniu polskości Śląska w świetle historii języka i kultury, pomyślano na szeroką skalę wydział humanistyczny. Humanistyka winna być fasadą śląskiej Wszechnicy. Nasz ośrodek naukowy ma za zadanie przede wszystkim wydobyć na jaw prawdę, że powrót nasz na Zachód jest powrotem do rodzinnego gniazda, z którego nas brutalnie wyrzucono. Prawdę tę musimy uświadomić i opinii zagranicznej i własnemu społeczeństwu. Istnieją jeszcze bowiem ludzie małego serca, ludzie sprowadzeni na bezdroża myśli politycznej przez wroga interesom państwa propagandę, którzy wahają się z podjęciem decyzji powrotu na Ziemię Odzyskane. Ludzie ci zapominają o jednym: żołnierz nasz ponosi ofiarę krwi i życia dla wyzwolenia obecnych granic Polski w rozprawie orężnej. Utrwalenie się nasze tutaj będzie wynikiem dalszej wojny, ale prowadzonej nie z bronią w rękę, lecz wojny cywilnej, w której robotnik, chłop i inteligent jest żołnierzem. Tych żołnierzy nie obejmuje wprawdzie rozkaz przymusowej mobilizacji, ale obowiązek walki ich o utrwalenie naszego bytu tutaj jest równie święty, jak obowiązek naszego wojska polskiego.

W jesieni, dnia 14-go listopada 1945 roku przed nadejściem zimy, która przejmowała nas grozą w obliczu braku węgla i szyb,

otworzyliśmy Uniwersytet i Politechnikę. Zainaugurował te wykłady senior profesorów Politechniki prof. Kazimierz Idaszewski. Uruchomiliśmy obie uczelnie w składzie bogatszym o wydział weterynaryjny i oddział farmaceutyczny. Praca z początku była ciężka. Młodzież spragniona wiedzy, zagrzewana słowem profesorów zapomniała, że sale wykładowe są nieopalone. Skupiliśmy mimo tych ciężkich warunków około 3.500 młodzieży, dając jej warunki studiów ciężkie, ale lepsze niż w wielu innych uczelniach wyższych. Obecnie wykłada 84 zwyczajnych i nadzwyczajnych profesorów, którym pomaga w pracy 315 adiunktów i asystentów.

Według poszczególnych wydziałów układają się dane statystyczne w sposób następujący: Wydział humanistyczny liczy 24 profesorów, 5 wykładowców, 14 lektorów, 41 sił pomocniczych naukowych i studentów — 236. Kieruje nim dziekan Kowalski. Wydział lekarski, który montował prof. Hirszfeld, obsługuje łącznie z wydziałem weterynaryjnym, prowadzonym przez dziekana Markowskiego, 27 profesorów i 142 asystentów. Studentów liczą obydwa wydziały lekarskie 1050. Wydział prawa w 18 katedrach ma 12 profesorów, 2 wykładowców oraz 23 pomocnicze siły naukowe, studentów 757, w tym na I-szym roku 533. Zorganizował go dziekan Stefko. Wydział nauk przyrodniczych, kierowany przez dziekana Sembrata liczy 9 profesorów, 22 asystentów i 152 studentów. Wydział ten najbardziej dotknięty jest wojną i pracuje w niezmiernie ciężkich warunkach. Wydział rolniczy zorganizowany przez dziekana Świętochowskiego liczy 149 studentów. Czynne są 4 wydziały politechniczne, organizowane przez prorektora Suchardę. Wydział inżynierii pod kierunkiem dziekana Wróbla, wydział elektryczno-mechaniczny pod kierunkiem dziekana Idaszewskiego, wydział chemii technicznej pod kierunkiem prorektora i wydział hutniczy pod kierunkiem dziekana Zwierzyckiego. Wydziały politechniczne liczą łącznie 735 słuchaczy, w tym 697 słuchaczy I-go roku, a tylko 38 słuchaczy lat wyższych. Wydziały politechniczne uruchomione zostały w roku bieżącym, z wyjątkiem oddziału elektrotechnicznego tylko dla I-go roku. Ostatni 11-ty wydział matematyki, fizyki i chemii, kierowany przez dziekana Steinhausa liczy 130 studentów własnych i obsługuje swymi wykładami ogół przyrodniczych i technicznych wydziałów pozostałych. Ilość profesorów na wydziałach politechnicznych wraz z wydziałem ogólnym wynosi 22, sił pomocznonaukowych 69.

IV.

Opiekę nad młodzieżą roztoczyliśmy dostarczając jej za pośrednictwem Bratniej Pomocy domów akademickich, w których mieszka około 700 osób. Stołówki studenckie wydają dziennie około 800 obiadów. Akademicka spółdzielnia aprowizacyjna przewiduje około 1.500 studentów. Młodzież nasza pracująca w trudnych warunkach włożyła również wysiłek pracy nie tylko w urządzenie swoich siedzib, ale także w odbudowę Uniwersytetu i Politechniki, a to przez zorganizowanie na długo przed rozpoczęciem wykładów straży akademickiej, która przez długi okres jesieni, a także po dziś dzień ochrania obiekty naukowe i szkolne. Ambicją naszą jest, ażeby nasze wydziały wykształciły po kilku latach pracy odpowiednią ilość kadr nauczycielskich, lekarskich, inżynierskich, które przyczyniłyby się do dzieła odbudowy i zagospodarowania Śląska.

Prace Uniwersytetu podpira i uzupełnia 12 towarzystw naukowych, zorganizowanych na terenie Wrocławia. Czynne jest Tow. Matematyczne, Tow. Przyrodników im. Kopernika, Tow. Lekarskie, Tow. Geograficzne, Tow. Archeologiczne, Tow. Historyczne, Tow. Literackie im. Adama Mickiewicza, Tow. Miłośników Języka Polskiego i inne. Zorganizowano też Towarzystwo Naukowe z wydziałami: filologicznym, nauk społecznych, historyczno-filozoficznym, przyrodniczym, lekarskim, technicznym. Członkami założycielami Towarzystwa są pracujący we Wrocławiu członkowie Pol. Akademii Umiejętności i Towarzystw Naukowych lwowskiego i warszawskiego. Z myślą o akcji naukowo-wydawniczej zorganizowaliśmy także małą zasobną w środki, ale już czynną drukarnię uniwersytecką.

Rozumiejąc doniosłość popularyzacji wiedzy w najlepszym tego słowa znaczeniu, zwłaszcza wiedzy o Śląsku, zorganizowaliśmy powszechne wykłady uniwersyteckie i politechniczne dla szerokiej publiczności.

Uniwersytet przestaje być zamkniętym od świata przybytkiem wiedzy, lecz szuka zbliżenia ze społeczeństwem, z szerokimi sferami. Tak pojęta demokratyzacja nauki powinna dać pożądane owoce. Wżyciu pozanaukowym przykładem zbliżenia nauki do świata pracy jest współzycie profesorów i robotników w uniwersytecko-robotniczej kolonii w Oporowie, gdzie 75% domów należy do uniwersytetu, a 25% do robotników fabryki obrabiarek.

Niestety ponieśliśmy już i bolesne straty przez śmierć 3 wybitnych profesorów: prof. Pilałowej, Becka i Oszackiego, dwóch asystentów i kilkunastu rannych w akcji współpracowników. Wro-

clawskie uczelnie wyższe startują dzisiaj w przyszłość. Przyszłość ta może być wielka, wspaniała, może być mierna i słaba. Wszystko zależy od tego, jaką potrafiemy we wrocławskie uczelnie tętnąć duszę. Jaki dla uczelni naszych potrafiemy wywalczyć autorytet. Duszą uczelni wyższych nie jest ani młodzież, ani profesor. Duszą ich jest uczony. Życiodajnym tętnem uczelni nie jest praca dydaktyczna, tętniąca już od roku we Wrocławiu, ale żywa, dynamiczna, wszechstronna i własna twórczość naukowa. Dostojeństwem uczelni wyższych jest powaga i poczucie odpowiedzialności za prawdę, jaką tworzymy i jaką do wierzenia podajemy. Odpowiedzialność uczonego jest niezwykle trudna. Służymy bowiem jednej, wielkiej, ale nieosiągalnej w swej nieskończoności idei prawdy. Zbliżamy się do niej w nieustannym trudzie poprzez coraz doskonalsze, ale zawsze niedoskonałe aproksymacje, wśród ustawicznego zwątpienia i świadomości własnej niedoskonałości, i niedoskonałości prawd, które tworzymy i do wierzenia podajemy. Społeczeństwo zaś szuka i domaga się prawdy pewnej, aby w oparciu o nią móc działać i pragnie w prawdę naukową wierzyć. Od obowiązku tworzenia prawdy naukowej, mimo naszej wątpliwości nie wolno nam się uchylić, a z drugiej strony wiary społeczeństwa w wartość prawdy naukowej nie wolno nam nadużyć. Oto przyczyny, dla której twórczość naukowa wymaga powagi i charakteru i pozycję uczonego czyni trudną i odpowiedzialną.

Obowiązki uczonego wobec nauki i społeczeństwa określają jednocześnie obowiązki młodzieży wobec uczelni. Młodzież winna pamiętać, że uczelnia wyższa nie jest rodzajem sklepu, w którym posiadacze wiedzy sprzedają ją tym, którzy jej poszukują. Uczelnie wyższe są miejscem kultu, kultu idei prawdy nieosiągalnej w swej doskonałości, do której zbliżamy się w trudzie i znoju. Młodzież winna pamiętać, że w kulcie tym czerpie siły nie tylko uczony badacz, ale i młody umysł, przychodzący do uczelni po wyższe wykształcenie. Młodzież winna pamiętać, że kult dla idei prawdy jest jedyną więźbą, jednoczącą uczonego i młodzieńca we wspólnotę akademicką, że kultu tego i wynikającej zeń więźby nie zastąpi kult dla żadnej gotowej prawdy naukowej, czy politycznej w swej gotowości niedoskonałej. Młodzież winna pamiętać, że służba dla idei prawdy nakłada i na nią część odpowiedzialności za los akademickich szkół wrocławskich, startujących dzisiaj w przyszłość, oby tak świetną, jak przeszłość starszych jej siostrzyc.

Quod felix faustum fortunatumque sit.

UNIwersYTET I POLITECHNIKA
WE WROCLAWIU
W ROKU AKADEMICKIM 1946/47

Z DZIEJÓW UNIWERSYTETU I POLITECHNIKI WE WROCŁAWIU

Pierwszą próbę stworzenia czterowydziałowego uniwersytetu we Wrocławiu podjęli w latach 1505—1507 członkowie miejscowej Rady Miejskiej. Chcieli oni uniezależnić swoje miasto od wpływów obcych — głównie polskich, promieniujących z Krakowa a także przez odpowiednie wychowanie, umocnić wiarę katolicką, nadwątloną w okresie fermentu husyckiego.

Akt fundacyjny z 20 lipca 1505 r., powołujący do życia we Wrocławiu „generale literarum gymnasium“ — pochodzi od króla Węgier i Czech Władysława Jagiellończyka. Wydany został ów przywilej w Budzie. Uzupełniły go dalsze, formujące dokładniej podstawy organizacyjne i prawne uczelni. Uniwersytet wrocławski według opracowanych planów miał być stosownie do ducha epoki — półkościelny. Sprzeciw Stolicy Apostolskiej, mimo różnych interwencji a m. in. króla Władysława, udaremnił wszelkie plany świątłych rajców i sprawa fundacji uniwersytetu we Wrocławiu upadła.

Więcej powodzenia w tym kierunku mieli Jezuici. Po długich zabiegach udało im się bowiem w końcu uzyskać od Leopolda I w dniu 21 października 1702 r. podpis na opracowanym przez nich statucie fundacyjnym. Nowopowstała pierwsza wyższa uczelnia na Śląsku (dwuwydziałowa), nazywała się od imienia cesarza Akademią Leopoldyńską. Nie osiągnęła ona jednak w czasie swego istnienia 1702—1811 większego znaczenia. Zbyt wszechwładnie panował tam arystotelizm scholastyczny na wydziale filozoficznym, — i system tomistyczny, — na teologicznym. Wszelkie zaś nowe prądy epoki oświecenia nie docierały do murów i katedr jezuickiego Uniwersytetu.

Z chwilą sekularyzacji zakonów — nastąpił trzeci okres w dziejach wrocławskiej wyższej uczelni. Rozkazem gabinetowym króla Fryderyka Wilhelma III z dnia 24 kwietnia 1811 r., powołany

został do życia nowy uniwersytet z łacińską nazwą oficjalną „Universitas literarum Vratislavenensis“. Było to właściwie przeniesienie uniwersytetu z Frankfurtu nad Odrą, gdzie wobec założenia uczelni berlińskiej, stracił on swą rację bytu, — i połączenie go z wrocławską Akademią Leopoldyńską. Do czterech wydziałów frankfurckich: teologii protestanckiej, prawa, medycyny i filozofii, dodano wydział teologii katolickiej z Akademią Jezuickiej. Tak zorganizowany Uniwersytet dążył do zerwania z dawnymi scholastycznymi metodami, do unowocześnienia badań naukowych i objęcia jak najszerszych horyzontów

Politycznie rzecz biorąc — mimo pozornych koncesyj (lektoraty języka polskiego, katedra sławistyki), dla wielkiego odsetka polskich studentów ze Śląska Dolnego a przede wszystkim z Górnego, — miał Uniwersytet za zadanie germanizować obcy element „posobem jak najjinniej rzucającym się w oczy. Mimo wszystko jednak, — mimo ucisku i pewnego prześladowania, — życie Polaków w Uniwersytecie wrocławskim nie schodziło w cień. Obok politycznego związku pruskiego „Teutonia“ i innych — powstaje jako odpowiedź na nie nasza „Polonia“ (1820) i w wiele lat później inne towarzystwo „Literacko-Słowiańskie“ (1836—1886).

Z pośród wrocławskich wybitnych osobistości polskich, jakie z powodu swej pracy naukowej musiały znaleźć uznanie nawet u Niemców — wymienić należy przede wszystkim profesora sławistyki Wojciecha Cybulskiego (1860—1867), oraz następcę jego Władysława Nehringa (1868—1907). Uczniami Nehringa byli znów m. in.: Ignacy Chrzanowski a także Wojciech Korfanty. Poza tym w Uniwersytecie wrocławskim w okresie ostatnich kilkudziesięciu lat uzyskało doktoraty z nauk historycznych, filozoficznych i medycznych co najmniej kilkudziesięciu innych Polaków o tak głośnych nazwiskach jak Ksawery Liske, Bronisław Dembiński, Heliodor Święcicki, Michał Sobeski, Kazimierz Kostanecki, Teofil Ciesielski — by poprzestać na wymienieniu tylko tych nazwisk.

Dzisiejszy więc polski Uniwersytet nie został założony na gruncie nowym. Wprost przeciwnie. Opiera się on bowiem na mocnych tradycjach walki o polską myśl i polską naukę.

Politechnika Wrocławska założona została dopiero w 1910 roku. Za czasów niemieckich składała się z 4-ech wydziałów: przyrodniczo-matematycznego, budownictwa, budowy maszyn i górniczo-hutniczego.

* * *

Dnia 9 maja 1945 r., w dwa dni po kapitulacji Wrocławia przyjechała do miasta czołówka polska złożona z trzech osób, prowadzona przez Dra Antoniego Knota. Zadaniem jej było przygotować kwatery dla Grupy Naukwo-Kulturalnej. Dnia 10 maja przybyła wraz z pierwszym zespołem pracowników Zarządu Miejskiego do Wrocławia pierwsza Grupa Naukwo-Kulturalna, której zadaniem było zabezpieczyć mienie wyższych uczelni i przygotować grunt pod budowę i organizację polskiego uniwersytetu i politechniki. Grupa ta została zorganizowana w kwietniu 1945 r. w Krakowie przez Prof. Dra Stanisława Kulczyńskiego, b. rektora Uniwersytetu Lwowskiego jako autonomiczna jednostka w obrębie grupy miejskiej, utworzonej przez pierwszego prezydenta Wrocławia Dra Bolesława Drobnera. W skład tej pierwszej ekipy, przybyłej do Wrocławia, na czele której stał, jako pełnomocny Delegat Ministerstwa Oświaty Rektor Stanisław Kulczyński, wchodził: Dr Tadeusz Baranowski (obecnie prof. na Wydz. Lekarskim), ppłk. dypl. Jan Ciałowicz, Dezydery Chłapowski (oba dla spraw muzealnych), Dr Andrzej Dzioba, lekarz-ginekolog, Dr Wiktor Gorzelany (obecnie adiunkt Politechniki), Zofia Gostomska (obecnie bibliotekarka Biblioteki Uniw.), Mgr Stanisław Józkiwicz (obecnie adiunkt Uniw.), Stanisław Kamiński (urzędnik Uniw.), Dr Antoni Knot (obecnie Dyr. Biblioteki Uniw.), Mgr Mieczysław Kofta, Włodzimierz Kozak (obecnie urzędnik Ref. Transport. Uniwersytetu), Mgr Franciszek Kuczera, Dr Inż. Henryk Kuczyński (obecnie prof. Polit.), ks. Kazimierz Lagosz (Dziekan Wrocławski), Ks. Dr Wiktor Niemczyk (pastor ewang., obecnie prof. Uniw. Warsz.), Dr Tadeusz Nowakowski (lekarz, obecnie adiunkt Uniw.), Dr Tadeusz Owiński (stomatolog, dziś kierownik Kliniki Stomatol.), Dr Stanisław Szpilczyński, lekarz-neurolog, Dr Inż. Józef Zwierzycki (dziś prof. Polit.). W skład tej pierwszej grupy wchodził nadto pierwsi członkowie Straży Akademickiej: Mgr Józef Gębczak oraz studenci: Alfred Gawel, Mieczysław Gębczak, Tadeusz Herzig, Roman Jaworski, Edward Mielcarzewicz. — Do grupy tej przyłączyli się przebywający we Wrocławiu, wywiezieni przez Niemców: Dr Edward Zubik, (obecnie adiunkt Uniwersytetu), Dr Edward Marczewski (obecnie prof. matem.), Inż. Dionizy Smoleński (adiunkt Polit. i delegat dla spraw młodzieży), Mieczysław Jarema (dziś zastępca sekret. Uniw. i Polit.) i szereg pracowników naukowych i administracyjnych. W ciągu maja w kolejnych grupach przybyli: prof. Stanisław Loria, który objął funkcje zastępcy Delegata, prof. Karol Maleczyński,

prof. Kazimierz Majewski, Dr Jan Piprek wraz z szeregiem innych. Cała ta grupa zajęła się zabezpieczaniem majątku Uniwersytetu i Politechniki, ocalałego po kilkumiesięcznym oblężeniu Wrocławia. Zarazem Delegatura przygotowywała i organizowała Uczelnię. Pierwszą siedzibą Delegatury była Biblioteka Miejska (dziś Uniwersytecka, najpierw w budynku Szajnochy 7—9, później Szajnochy 10).

W dniach 11 i 12 maja spłonęła dawna Biblioteka Uniwersytecka na Wyspie Piaskowej. Dnia 24 sierpnia 1945 r. wydaje Rząd dekret o przekształcenie Uniwersytetu i Politechniki wrocławskiej na polskie szkoły akademickie (dekret ogłoszony dnia 19 września 1945 r.), a prof. Stanisław Kulczyński zostaje mianowany pierwszym rektorem Uniwersytetu i Politechniki. Dnia 14 listopada 1945 nastąpiło otwarcie roku akademickiego i rozpoczęcia wykładów. Uroczyste otwarcie Uniwersytetu i Politechniki nastąpiło w dniu 9 czerwca 1946 r., podczas Dni Kultury we Wrocławiu. Dnia 8 czerwca 1946, nastąpiło przekazanie Uczelni zbiorów Biblioteki Miejskiej, ofiarowanych przez Miejską Radę Narodową.

Uniwersytet i Politechnika tworzą jedną uczelnię pod zwierzchnictwem jednego Rektora. W stanie dzisiejszym Uczelnia składa się z następujących wydziałów:

Uniwersytet:

- Wydział Humanistyczny, dziekanat w gmachu głównym Uniwersytetu, pl. Uniwersytecki 1)
- „ Prawno-administr. (dziekanat w gmachu głównym Uniwersytetu, pl. Uniwersytecki 1).
- „ Lekarski, (dziekanat przy ul. Chałubińskiego 5).
- Oddział Farmacji przy Wydz. Lek., (dyrekcja przy ul. Szewskiej 38/39).
- „ Wychowania Fizycznego przy Wydz. Lek., (dyrekcja ul. Chałubińskiego 6).
- „ Stomatologiczny, (w stadium organizacji).
- Wydział Medycyny Weter., (dziekanat w gmachu gł. Uniwersytetu).
- „ Przyrodniczy, (dziekanat w gmachu gł. Uniwersytetu).
- „ Rolniczy z oddziałem Ogrodnictwa, (Dziekanat w gmachu gł. Uniwersytetu).

Politechnika:

- Wydział Matematyki, Fizyki i Chemii (t. zw. Wspólny; dziekanat w gmachu Politechniki, ul. Wyspiańskiego 27).
- „ Mechaniczno-Elektryczny, (dziekanat w gmachu Politechniki, ul. Wyspiańskiego 27).
- „ Budowlany, (dziekanat w gmachu Politechniki, ul. Wyspiańskiego 27).
- „ Chemii Technicznej, (dziekanat w gmachu Politechniki, ul. Wyspiańskiego 27).

Wydział Matematyki, Fizyki i Chemii (t. zw. Wspólny, lub Ogólny), obsługuje katedrami i zakładami swoimi tak wydziały uniwersyteckie, jak i politechniczne.

WŁADZE AKADEMICKIE UNIwersYTETU I POLITECHNIKI W R. 1946/47.

J. M. Rektor:

Prof. Dr Stanisław Kulczyński

Prorektor dla spraw Uniwersytetu:

Prof. Dr Jerzy Kowalski

Prorektor dla spraw Politechniki:

Prof. Dr Inż. Edward Sucharda

Dziekani Wydziałów:

- Prawnego: Prof. Dr Teofil Emil Modelski
- Prawno-administracyjnego: Prof. Dr Iwo Jaworski
- Nauk przyrodniczych: Prof. Dr Kazimierz Sembrat
- Lekarskiego: Prof. Dr Witold Grabowski
- Dyrektor oddziału farmaceut.: Prof. Dr Tadeusz Baranowski
- Medycyny weterynaryjnej: Prof. Dr Zygmunt Markowski
- Rolniczego z oddziałem ogrodnictwa: Prof. Dr Inż. Bolesław Świętochowski
- Matematyki, fizyki i chemii: Prof. Dr Hugo Steinhaus
- Budownictwa z oddziałem inżynierii lądowej i wodnej i z oddziałem architektury: Prof. Inż. Tadeusz Wróbel
- Mechaniczno-elektrycznego: Prof. Dr Inż. Jerzy Skowroński
- Chemii technicznej: Prof. Dr Inż. Franciszek Nowotny.

WSTĘPNY ROK STUDIÓW.

- I. Kurs humanistyczny dla Wydziału Humanistycznego i Prawno-administracyjnego. Kier.: Prof. Dr. Kazimierz Majewski.
- II. Kurs przyrodniczy dla Wydziału Nauk Przyrodniczych, Wydz. Lekarskiego, Wydz. Medycyny Weter. i Wydz. Rolniczego. Kier.: Prof. Dr. Aleksander Zakrzewski.
- III. Kurs Politechniki i Wydziału Wspólnego. Kier. Prof. Dr. Edward Marczewski.

STUDIA SPECJALNE:

Oddział Stomatologiczny przy Wydziale Lekarskim. (w stadium organizacji).

Dyrektor Studium: Prof. Dr. Tadeusz Owiński.

Okres trwania: 4 lata. Dwa pierwsze będą wspólne z medycyną, dwa ostatnie tylko częściowo wspólne.

Miejsc 50. Wykłady projektowane od dnia 1 stycznia 1947 r.

Studium Wychowania Fizycznego przy Wydziale Lekarskim Uniwersytetu, ul. Chałubińskiego 6 (Budynek Zakładu Fizjologii).

Dyrektor Studium: Prof. Dr. Andrzej Klisiecki.

Przewidzianych studentów 100. Okres trwania nauki: 3 lata.

Studium Planowania Przestrzennego przy Uniwersytecie Wrocławskim.

Dyrekcja: ul. Ofiar Oświęcimskich Nr 28. III p.

ADMINISTRACJA UNIWERSYTETU I POLITECHNIKI

Kierownik Sekretariatu:

Dr Kazimierz Duch

Kierownicy Działów:

Ogólny	— Mieczysław Jarema
Personalny	— Stanisław Borusiewicz
Kancelaria	— Helena Sztefek
Kwestura	— Józef Małec
Intendentura	— Wilhelm Opałka
Referat zaopatrzenia	— Mieczysław Duch

Zarząd Klinik Uniwer. — Marian Zawadzki
Referat Transportowy — Jerzy Liedtke

Kierownik Sekretariatu Politechniki — Dr Janina Pelcowa
Kwestura Politechniki — Stanisław Bojko
Intendentura Politechniki — Franciszek Pałka

Uniwersytecka Straż Ochronna, Komendant por. Stefan Czech,
Gmach Gł. Uniwersytetu III p.

KOMISJE SENACKIE UNIwersYTETU I POLITECHNIKI WE WROCLAWIU

Senacko-Rektorska Komisja Kontrolna

Prof. Dr Zakrzewski Aleksander
Prof. Dr Bant Antoni
Zast. Prof. Inż. Kuczyński Eugeniusz
młod. asyst. Sztefek Paweł (sekretarz Komisji).

Komisja Dyscyplinarna dla Profesorów

Prof. Dr Jaworski Iwo — przewodniczący
Prof. Dr Bant Antoni
Prof. Dr Bigo Tadeusz
Prof. Dr Falkiewicz Antoni
Prof. Dr Grabowski Witold
Prof. Dr Inż. Idaszewski Kazimierz
Prof. Dr Janowski Bronisław
Prof. Dr Maleczyński Karol
Prof. Dr Konopiński Tadeusz
Prof. Dr Kowalski Jerzy
Prof. Dr Kosiba Aleksander
Prof. Dr Inż. Płażek Edwin
Prof. Dr Sembrat Kazimierz
Prof. Dr Świda Witold
Prof. Dr Inż. Trzebiatowski Włodzimierz
Prof. Dr Wąsowicz Józef
Prof. Dr Inż. Zwierzycki Józef.

Komisja Dyscyplinarna dla Urzędników

Prof. Dr Bigo Tadeusz — Przewodniczący
Prof. Dr Styś Wincenty — Zastępca

Prof. Dr Świda Witold
Zast. Prof. Dr Adam Lesław
Prof. Dr Jaworski Iwo
Niż. funkc. Rygiel Piotr
Niż. funkc. Borkowski Marian
Urzędnik Szymański Jan
Zast. kvestora Bojko Stanisław
Urzędnik Szustrowska Jadwiga
Urzędnik Czech Stefan
Urzędnik Fonta Ignacy
Niż. funkc. Modelski Franciszek
Niż. funkc. Mańkut Kazimierz
Prof. Dr Inż. Trzebiatowski Włodzimierz
Intendent Pałka Franciszek
Urzędnik Ingarden Anna
Portier Baczyński Władysław
Magazynier Konorski Andrzej
Portier Rucińska Kazimiera

Komisja Dyscyplinarna dla Studentów

Prof. Dr Świda Witold — Przewodniczący
Prof. Dr Inż. Płażek Edwin
Prof. Dr Hubert Stanisław
Audytor st. asyst. Mgr Chyliński Olgierd

Komisja dla Spraw Odbudowy

Prof. Inż. Wróbel Tadeusz — Przewodniczący
Prof. Dr Stangenberg Marian
Prof. Dr Baranowski Tadeusz
Prof. Dr Klimaszewski Mieczysław
Prof. Dr Bant Antoni
Dyr. Dr Knot Antoni
Prof. Dr Kuczyński Henryk

Komisja Mieszkaniowa

Prorektor Prof. Dr Inż. Sucharda Edward — Przewodniczący
Prof. Dr Inż. Idaszewski Kazimierz
Prof. Dr Hubert Stanisław

Komisja dla Majątków Ziemijskich

Prof. Dr Inż. Świętochowski Bolesław — Przewodniczący
Prof. Dr Markowski Zygmunt
Prof. Dr Konopiński Tadeusz
Zast. Prof. Dr Inż. Goc Franciszek.

STATYSTYKA STUDENTÓW ZA ROK SZKOLNY 1945/46

Uniwersytet:

Wydział Humanistyczny	248 osób
Wydział Prawno-administr.	876 „
Wydział Lekarski	520 „
Oddział Farmacji	87 „
Wydział Med.-Wet.	349 „
Wydział Mat.-Przyr.	118 „
Roln. z oddz. ogrodn.	155 „
Razem	<u>2.353 osób</u>

Politechnika:

Wydział Matem., Fizyki i Chem.	66 osób
Wydział Chemii Technicznej	74 „
Wydział Mech.-Elektryczny	265 „
Wydział Hutniczy	110 „
Wydział Budowlany	150 „

Razem 666 osób

Uniwersytet i Politechnika razem: 3.019 osób.

STATYSTYKA STUDENTÓW ZAPISANYCH W ROKU AKAD. 1946/47

Uniwersytet:

Rok wstępny	272 osób
Wydział Humanistyczny	768 „
Wydział Prawno-administracyjny	1660 „
Wydział Lekarski	1028 „
Studium Farmacji	265 „
Studium Wychow. Fizyczn.	100 „
Wydział Medyc. Weter.	493 „
Wydział Przyrodniczy	339 „
Wydział Rolniczy z ogrodn.	262 „
Razem	<u>5187 osób</u>

Politechnika:

Rok Wstępny	334 osób
Wydział Wspólny (Matematyki, Fizyki, Chemii)	
Wydział Mechan.-Elektr.	495 „
Wydział Budowlany	365 „
Wydział Chemii Technicznej	
Razem	<u>1712 osób</u>

Ogółem zapisanych studentów na rok akad. 1946/47
Uniwersytet i Politechnika: 6.899 osób.

**STATYSTYKA
STUDENTÓW UNIwersYTEJU I POLITECHNIKI
WE WROCLAWIU**

według ich socjalnego pochodzenia w roku akadem. 1946/47.

Uniwersytet:

W y d z i a ł	S y n o w i e				Razem
	Chłó- pów	Robot. i rze- mieśl.	Prac. umysł	Inne zawod.	
Rok Wstępny	56	68	72	36	272
Humanistyczny	123	116	335	194	768
Prawno-administr.	361	446	594	259	1660
Rolniczy	109	21	105	27	262
Med.-Weter.	143	65	173	112	493
Nauk Przyrodniczych	40	113	125	61	339
Lekarski	125	137	493	273	1028
Oddz. Farmacji	33	19	141	72	265
Studium Wychow. Fizycz.	25	20	31	23	100
			Razem		<u>5187</u>

Politechnika:

Rok Wstępny	116	104	72	42	334
Wydział Matem. Fizyki i Chemii (tzw. wspólny)	39	85	115	91	330
Mechaniczno-Elekt.	91	70	237	97	495
Budowlany	64	56	158	87	365
Chemii Technicznej	42	19	86	41	188
			Razem		<u>1712</u>

Delegat Ministra Oświaty dla spraw młodzieży szkół wyższych we Wrocławiu:

Inż. Dionizy Smoleński.

Referat Rewindykacyjny:

Kierownik Dyr. Dr Antoni Knot, Biblioteka Uniwersytecka Szajnochy 7—9.

Referat Odbudowy Uniwersytetu i Politechniki, Kierownik Prof. Inż. Tadeusz Wróbel, Gmach Gł. Uniwersytetu III p.

Powszechny Wykłady Uniwersyteckie i Politechniczne.

Zarząd: Szewska 49. — Inst. Hist.

Kierownik: Prof. Dr Karol Małczyński.

Drukarnia Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu, ul. Ogrodowa 19. Spółdzielnia z ograniczonymi udziałami.

I Dyrektor: Dr Kazimierz Duch

II Dyrektor: Edward Mackford.

Członkowie Rady Nadzorczej: Prof. Dr Bronisław Knaster
Prof. Dr Bolesław Olszewicz
Dyr. Emil Żychiewicz.

Stołówki Uniwersyteckie:

„Biblioteka“ — ul. Szewska 50/51

„Magdalena“ — Samuela Dicksteina 3

„Mirus“ — ul. Pasteura 10

Kliniki Ginekologicznej — ul. Chałubińskiego 3.

Hotele Uniwersyteckie:

Hotel „Mirus“ — ul. Pasteura 10

„ dla profesorów — ul. Szewska 50/51

„ Politechniki — ul. Bartla 3

Pokoje gościnne — ul. Dicksteina 3.

Spółdzielnia Spożywców Pracowników Wyższych Zakładów Naukowych we Wrocławiu. Biura Spółdzielni mieszczą się przy ul.

Smoluchowskiego 24. Prezes Rady Nadzorczej: Krzysztof Bieńkowski. Ilość członków 500.

Spółdzielnia posiada:

Sklep przy ul. Curie-Skłodowskiej 91
Sklep przy Pl. Biskupa Nankera 7
Kawiarnię Uniwersytecką przy ul. Kuźnicznej 43/45
Piekarnię — Oporów, ul. Aleja Piastów 35
Zakłady ogrodnicze — Oporów, Wrocławska 14
Garaże — ul. Grunwaldzka 34.

Związek Nauczycielstwa Polskiego Sekcja Szkół Wyższych:

Prezes: Dr Henryk Starzyk
Sekretarz: Maria Bryłkowa
Ilość członków: 720 osób
Adres Zarządu: Gmach gł. Uniwersytetu.

BIBLIOTEKI

Senacka Komisja Biblioteczna:

Przewodniczący: Prof. Dr Bolesław Olszewicz

Członkowie: Prof. Dr Kazimierz Szarski (sekretarz Komisji)

Prof. Dr Iwo Jaworski

Prof. Dr Inż. Andrzej Jellonek

Prof. Dr Hugon Kowarzyk

Prof. Dr Edward Marczewski

Prof. Inż. Stanisław Mielnicki

Prof. Dr Tadeusz Mikulski

Prof. Dr Stanisław Tołpa

Prof. Dr Inż. Włodzimierz Trzebiatowski

Prof. Dr Aleksander Zakrzewski

Dr Antoni Knot, Dyrektor Biblioteki Uniwersyt.

Prof. Dr Witold Ziembicki, Kierownik Biblioteki Lekarskiej

Mgr Józef Twerdochleb, p. o. Kierownika Biblioteki Politechniki

Dr Franciszek Pajęczkowski, Kustosze Biblioteki Zakładu Narodowego im. Ossolińskich :

Zofia Gostomska, Przewodnicząca Wrocławskiego

Koła Związku Bibliotekarzy i Archiwistów Polsk.

Uniwersytet i Politechnika we Wrocławiu posiadają trzy równorzędne akademickie Biblioteki. Bibliotekę Uniwersytecką, która obsługuje wydziały: humanistyczny, prawno-administracyjny, nauk przyrodniczych oraz wydział rolniczy z oddziałem ogrodnictwem; Bibliotekę Lekarską, która obsługuje wydziały: lekarski z oddziałem farmaceutycznym i medycyny weterynaryjnej oraz Bibliotekę Politechniki, która obsługuje wszystkie wydziały Politechniki oraz wydział matematyki, fizyki i chemii (tzw. wspólny).

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA, ul. Karola Szajnochy 7—9, oraz budynki magazynowe: Szajnochy 10, Pl. Solny 12, Pl. Solny 13 i Kiełbaśnicza 32. Tel.: 1—94.

Dyrektor: DR ANTONI KNOT.

Czytelnia ogólna czynna w godz.: 9—17 (bez przerwy), w soboty 9—13.

Korzystać mogą wszyscy pracownicy Uniwersytetu i Politechniki na podstawie legitymacji służbowej, studenci Uczelni na podstawie indeksu oraz wszyscy obywatele na podstawie specjalnej karty wstępu.

Wypożyczalnia czynna w godz. 11—13.

BIBLIOTEKA LEKARSKA UNIWERSYTETU WROCŁAWSKIEGO, ul. Tytusa Chałubińskiego 5 (w stadium organizacji; na razie mieści się w budynku Dziekanatu Wydziału Lekarskiego).

Kierownik: PROF. DR WITOLD ZIEMBICKI.

BIBLIOTEKA POLITECHNIKI, ul. Stanisława Wyspiańskiego 27, gmach Politechniki, IV piętro. Tel. 4-22.

P. o. Kierownika: MGR JÓZEF TWERDOCHLEB.

Czytelnia ogólna, czytelnia czasopism, wypożyczalnia, czynne są codziennie włącznie z sobotą od godz. 8—18-ej. Z wypożyczalni mogą korzystać tylko profesorowie i pomocnicze siły naukowe Uczelni.

Kolonia Akademicka Oporów (osiedle mieszkaniowe).

Kierownik Kolonii: Prof. Dr Seweryn Wyśouch.

DOMY WYPOCZYNKOWE

Uniwersytet i Politechnika posiadają w Polanicy - Zdroju (d. Puszczyków) dwa domy wypoczynkowe: „Basieńka“ oraz „Regina“ (łącznie 50 miejsc).

Kierowniczką domów: Tołpówna Zofia.

MAJĄTKI ZIEMSKIE UNIWERSYTETU I POLITECHNIKI WE WROCŁAWIU

Kierownik ogólny: Inż. Jan Pater.

Białków, pow. Wołów, 133 ha — stanowi zabezpieczenie terytorialne Obserwatorium Astronomicznego w Białkowie.

Biskupin, pow. Wrocław, 50 ha — prowadzi hodowlę zwierząt domowych.

Cyrla, pow. Świebodzice, 90 ha — prowadzi gospodarstwo szkółkarskie.

Krzyżowa, pow. Świdnica, 219 ha, prowadzi gospodarstwo doświadczalno-hodowlane zwierząt domowych.

Psie Pole, pow. Wrocław, 265 ha, prowadzi doświadczenia naukowe w zakresie warzywnictwa polowego i sadownictwa.

Strzygonowice z folwarkiem Różanka, pow. Wrocław, 260 ha, ośrodek kultury rolnej dośw. naukowych dla celów technologii i przemysłu rolniczego.

Swojec, 255 ha, majątek doświadczalny uprawy roli i roślin.

Trzebnica, 105 ha, gospodarstwo sadowniczo-szkółkarskie.

SKŁAD PERSONALNY I ZAKŁADY UNIwersYTETU I POLITECHNIKI

WYDZIAŁ HUMANISTYCZNY

Dziekan:

Prof. Dr Teofil Emil Modelski

Prodziekan:

Prof. Dr Mieczysław Kreutz

Profesorowie zwyczajni:

- Dr Edmund Bulanda — Archeologia klasyczna
- Dr Ryszard Ganszyniec — Filologia klasyczna IV
- Dr Stanisław Kolbuszewski — Historia literatury polskiej II.
- Dr Jerzy Kowalski — Filologia klasyczna III
- Dr Mieczysław Kreutz — Psychologia
- Dr Władysław Kuraszkiwicz — Językoznawstwo słowiańskie
- Dr Jerzy Kuryłowicz — Językoznawstwo indoeuropejskie
- Dr Karol Małczyński — Historia Śląska
- Dr Teofil Modelski — Historia średniowieczna
- Dr Władysław Podlacha — Historia sztuki
- Dr Władysław Strzelecki — Filologia klasyczna II.

Profesorowie nadzwyczajni:

- Dr Władysław Czapliński — Historia nowożytna
- Dr Bolesław Gawecki — Filozofia I
- Dr Stefan Kuczyński — Historia słowiańszczyzny wschodniej
- Dr Kazimierz Majewski — Historia starożytna
- Dr Tadeusz Mikulski — Historia literatury polskiej I
- Dr Bolesław Olszewicz — Geografia historyczna
- Dr Leszek Ossowski — Filologia wschodnio-słowiańska
- Dr Stanisław Rospond — Język polski
- Dr Wiktor Steffen — Filologia klasyczna I
- Dr Karol Stojanowski — Antropologia

Dr Stanisław Tync — Pedagogika
Dr Józef Wąsowicz — Antropogeografia.

Zastępcy profesorów:

Ks. Dr Hieronim Feicht — Muzykologia
Dr Władysław Floryan — Literatura porównawcza
Dr Rudolf Jamka — Prehistoria
Dr Stefan Ingot — Historia społeczna i gospodarcza
Dr Jan Piprek — Filologia germańska
Dr Helena Słoniewska — Psychologia wychowawcza.

Wykładający:

Prof. Dr Bronisław Knaster — Metody statystyczne dla psychologów i pedagogów
Dr Antoni Knot — Historia oświaty i szkolnictwa
Prof. Dr Jerzy Manteuffel — Papyrologia
Dr Roman Reinfuss — Etnologia
Prof. Dr Kazimierz Szarski — Biologia dla psychologów i pedagogów
Prof. Dr Ananiasz Zajączkowski — Filologia Bliskiego Wschodu.

Prowadzący ćwiczenia zlecone:

Dr Stanisław Bąk — Język starocerkiewno-słowiański
Dr Marian Haisig — Nauki pomocnicze historii
Mgr Edward Iwańczak — Składnia i stylistyka nowożytna języka niemieckiego
Dr Franciszek Kącki — Historia społeczna
Dr Witold Kruk-Ołpiński — Psychologia wychowawcza
Mgr Julian Lewański — Historia literatury polskiej
Dr Zbigniew Adam Liebhard — Paleografia muzyczna
Dr Adolf Nasz — Prehistoria
Mgr Renata Starkowa — Język osmańsko-turecki.

Lektorzy:

Dr Ludwik Bazyłow — Język węgierski
Dr Bronisław Biliński — Język łaciński i grecki
Anna Czeżowska-Nikliborcowa — Język włoski
Irena Dąbrowska — Język litewski

Mgr Halina Dzieduszycka — Wymowa i recytacja
Mgr Wiktor Jassem — Język angielski
Dr Ludwik Jus — Język łaciński
Irena Kittay — Język francuski
Dr Jerzy Krókowski — Język łaciński i grecki
Helena Opolska — Język rosyjski
Dr Jerzy Pogonowski — Język chorwacko-serbski, czeski, ukraiński
Dr Anna Forębowiczowa — Muzykologia
Mgr Stanisław Przeździecki — Język niemiecki
Lidia Rozmysłowska — Język angielski
Mgr Ewa Rządowska — Język francuski
Dominik Szperka — Język łaciński
Inż. Leonard Weber — Interlingwistyka
Gwido Wrzosiński — Język łużycki
Mgr Leon Zawadowski — Język angielski
Władysław Ziranicki — Język turecki
Mgr Zofia Żejcowa — Język francuski

Instytuty i Zakłady:

Antropologii, Etnologii i Prehistorii — Szewska 36
Filologii klasycznej — Szewska 49
„ polskiej i słowiańskiej — Szewska 48
Filozofii — Szewska 36
Historii Literatury Polskiej — Szewska 48
„ Sztuki — Szewska 36
Pedagogiki — Szewska 36
Archeologii klasycznej — Szewska 36
Filologii angielskiej — Szewska 49
„ Bliskiego Wschodu — Szewska 49
„ indyjskiej — Szewska 49
„ germańskiej — Szewska 49
„ romańskiej — Szewska 49
Językoznawstwa indoeuropejskiego — Szewska 49
Literatury porównawczej — Szewska 48
Muzykologii — Pl. Uniwersytecki 5
Psychologii — Pl. Nankera 4.

WYDZIAŁ PRAWNO-ADMINISTRACYJNY

Dziekan:

Prof. Dr Iwo Jaworski

Prodziekan:

Prof. Dr Tadeusz Bigo

Profesorowie zwyczajni:

- Dr Tadeusz Bigo — Nauka administracji i prawo administracyjne
Dr Adam Chełmoński — Prawo handlowe i wekslowe
Dr Iwo Jaworski — Historia prawa na Zachodzie Europy
Dr Kamil Stefko — Prawo postępowania cywilnego.

Profesorowie nadzwyczajni:

- Dr Aleksander Całkosiński — Spółdzielczość
Dr Stanisław Hubert — Prawo narodów
Dr Andrzej Mycielski — Prawo państwowe
Dr Wincenty Styś — Ekonomia polityczna
Dr Witold Świda — Prawo i postępowanie karne
Dr Seweryn Wysłouch — Historia ustroju i prawa polskiego

Zastępcy profesorów:

- Dr Lesław Adam — Nauka skarbowości i prawo skarbowe
Dr Józef Fiema — Prawo cywilne II.

Wykładowcy:

- Dr Władysław Babel — Polityka społeczna
Prof. Dr Adrian Demianowski — Psychiatria sądowa
Mgr Jan Jakimowski — Skarbowość samorządu terytorialnego
Prof. Dr Mieczysław Kreutz — Psychologia zeznań świadków
Dr Maciej Łach — Ustrój i polityka komunalna miast
Prof. Dr Waclaw Osuchowski — Prawo rzymskie
Dr Aleksander Robakowski — Nauka o podatkach pośrednich
Dr Adam Schaff — Współczesne doktryny społeczne
Doc. Dr Waclaw Skrzywan — Statystyka
Dr Leszek Winowski — Zasada księgowości i bilansoznawstwo.

Zakłady:

(wszystkie mieszczą się w gmachu — Urszulanek 22/26)

Administracji publicznej
Ekonomii społecznej
Historii prawa na zachodzie Europy
„ prawa polskiego
Nauki skarbowości i prawa skarbowego
Prawa cywilnego
„ handlowego i wekslowego
„ kościelnego
„ międzynarodowego prywatnego
„ narodów
„ państwowego
„ i postępowania karnego
„ rzymskiego
Postępowania cywilnego
Spółdzielczości
Statystyki
Teorii i filozofii prawa

WYDZIAŁ NAUK PRZYRODNICZYCH

Dziekan:

Prof. Dr Kazimierz Sembrat.

Prodziekan:

Prof. Dr Julian Czyżewski.

Profesorowie zwyczajni:

Dr Julian Czyżewski — Geografia regionalna
Dr Stanisław Kulczyński — Systematyka i morfologia roślin
Dr Helena Krzemieniewska — Fizjologia roślin
Dr Kazimierz Sembrat — Zoologia.

Profesorowie nadzwyczajni:

Dr Józef Heller — Fizjologia zwierząt
Dr Mieczysław Klimaszewski — Geografia fizyczna
Dr Aleksander Kosiba — Meteorologia i klimatologia

Dr Jan Noskiewicz — Systematyka zwierząt i zoogeografia
Dr Kazimierz Szarski — Anatomia porównawcza zwierząt
Dr Henryk Teisseyre — Geologia ogólna.
Dr Inż. Józef Zwierzycki — Geologia gospodarcza

Zastępcy profesorów:

Dr Mikołaj Kostyniuk — Paleobotanika.
Dr Kazimierz Maślankiewicz — Mineralogia i petrografia

Wykładający:

Prof. Dr Inż. Henryk Kuczyński — Chemia
Prof. Dr Edward Marczewski — Matematyka
Zast. Prof. Dr Jan Nikliborc — Fizyka
Prof. Dr Stanisław Tołpa — Botanika ogólna
Dr Wojciech Walczak — Kartografia
Prof. Dr Józef Wąsowicz — Antropogeografia.

Zakłady, instytuty:

Botaniczny — ul. B. Prusa 53
Zoologiczny — ul. Sienkiewicza 21
Geograficzny — Pl. Uniwersytecki 1, II p.
Geologiczny — ul. B. Prusa 53
Meteorologii i Klimatologii — ul. Cmentarna 13.

WYDZIAŁ LEKARSKI

Dziekan:

Prof. Dr Witold Grabowski

Prodziekan:

Prof. Dr Hugon Kowarzyk.

Profesorowie zwyczajni:

Dr Ludwik Hirszfeld — Mikrobiologia lekarska
Dr Andrzej Klisiecki — Fizjologia
Dr Jan Lenartowicz — Dermatologia i wenerologia
Dr Tadeusz Marciniak — Anatomia opisowa
Dr Teofil Zaleski — Otolaryngologia
Dr Witold Ziembicki — Historia medycyny.

Profesorowie nadzwyczajni:

- Dr Zygmunt Albert — Anatomia patologiczna
Dr Tadeusz Baranowski — Chemia fizjologiczna
Dr Wiktor Bross — Chirurgia I
Dr Adrian Demianowski — Psychiatria
Dr Antoni Falkiewicz — Interna II
Dr Witold Grabowski — Radiologia lekarska
Dr Józef Hano — Farmakologia
Dr Hanna Hirszfildowa — Pediatria
Dr Wiktor Kapuściński — Okulistyka
Dr Hugon Kowarzyk — Patologia ogólna i doświadczalna
Dr Bolesław Popielski — Medycyna sądowa
Dr Zdzisław Steusing — Higiena
Dr Zdzisław Skibiński — Fizjologia
Dr Edward Szczeklik — Interna I.

Zastępcy profesorów:

- Dr Zofia Czeżowska — Choroby zakaźne
Dr Kazimierz Czyżewski — Chirurgia II
Dr Tadeusz Owiński — Stomatologia.

Docenci:

- Dr Wiktor Jankowski — Otolaryngologia.

Wykładający:

- Mgr Roman Ingarden — Fizyka dla medyków
Prof. Dr Inż. Edwin Płazek — Chemia dla medyków
Prof. Dr Gustaw Poluszyński — Biologia
Prof. Dr Zofia Sembratowa — Histologia
Prof. Dr Karol Stojanowski — Antropologia dla medyków.

Kliniki i Zakłady:

- Klinika chirurgiczna I — ul. Poniatowskiego 2
„ „ II — ul. Curie-Skłodowskiej 66
„ chorób wewnętrznych — ul. Pasteura 4
„ okulistyczna — ul. Chałubińskiego 2
„ otolaryngologiczna — ul. Chałubińskiego 2
„ położniczo-ginekologiczna — ul. Chałubińskiego 3

- „ pediatryczna — ul. Szkolna 13
- „ stomatologiczna — ul. Cieszyńskiego 16 13
- „ psychiatryczna — ul. Kraszewskiego 25
- Poliklinika dermatologiczna — ul. Chałubińskiego 1
- Zakład anatomii prawidłowej — ul. Chałubińskiego 6 a
- „ „ patologicznej i parologii — ul. Chałubińskiego 11
- „ chemii fizjologicznej — ul. Chałubińskiego 6 a
- „ historii medycyny — ul. Chałubińskiego 5
- „ mikrobiologii — ul. Chałubińskiego 4
- „ histologii — ul. Chałubińskiego 6 a.

ODDZIAŁ FARMACEUTYCZNY WYDZIAŁU LEKARSKIEGO

Dyrektor.

Prof. Dr Tadeusz Baranowski.

Profesorowie zwyczajni:

Dr Bogusław Bobrański — Chemia farmaceutyczna; Technologia chem. środków leczniczych Cz. I.

Profesorowie nadzwyczajni:

Dr Tadeusz Baranowski — Chemia fizjologiczna.

Zastępcy profesorów:

Dr Józef Mądalski — Botanika farmaceutyczna i farmakognozja
 Dr Stanisław Rajkowski — Farmacja stosowana.

Wykładający:

Dr Florian Dylewski — Chemia toksykologiczna i sądowa
 Mgr Helena Getyńska — Historia farmacji
 Prof. Dr Józef Hano — Farmakodynamika
 Mgr Roman Ingarden — Fizyka eksperymentalna
 Dr Maria Jasińska — Nauka o środkach spożywczych
 Mgr Alfred Krzyżanowski — Technologia chemicznych środków leczniczych cz. II
 Prof. Dr Gustaw Poluszyński — Zoologia i parazytologia
 Prof. Dr Zdzisław Steusing — Mikrobiologia i higiena
 Dr Bogusława Trzebiatowska — Chemia nieorganiczna i fizyczna.

Zakłady, instytuty:

- Instytut Botaniki farmaceutycznej i farmakologii — ul. Rozbrat 7
„ Chemii farmaceutycznej — ul. Szewska 38/39
„ Farmacji stosowanej — ul. Szewska 38/39.

WYDZIAŁ MEDYCYNY WETERYNARYJNEJ

Dziekan:

Prof. Dr Zygmunt Markowski

Prodziekan:

Prof. Dr Antoni Bant.

Profesorowie zwyczajni:

- Dr Antoni Bant — Anatomia porównawcza zwierząt domowych
Dypl. Agron. Bronisław Janowski — Botanika i rolnictwo
Dr Tadeusz Konopiński — Hodowla szczegółowa zwierząt
Dr Zygmunt Markowski — Patologia i terapia szczegółowa chorób wewnętrznych
Dr Tadeusz Olbrycht — Hodowla ogólna i doświadczalna
Dr Gustaw Poluszyński — Zoologia i parazytologia
Dr Kazimierz Szczudłowski — Chirurgia i ortopedia
Dr Aleksander Zakrzewski — Anatomia patologiczna.

Profesorowie nadzwyczajni:

Dr Zofia Sembratowa — Histologia i embriologia.

Zastępcy profesorów:

Dr Aleksander Katomski — Mikrobiologia.

Wykładowcy:

- Prof. Dr Baranowski Tadeusz — Chemia fizjologiczna
Prof. Dr Andrzej Klisiecki — Fizjologia
Prof. Dr Hugon Kowarzyk — Patologia ogólna
Zast. Prof. Dr Inż. Jan Nikliborc — Fizyka
Prof. Dr Inż. Edwin Płazek — Chemia ogólna
Lek. wet. Józef Słociński — Administracja i ustawodawstwo weterynaryjne

Prof. Dr Marian Stangenberg — Hodowla ryb
Dr Inż. Jerzy Szaflarski — Bakteriologiczne badanie mięsa
Dr Adam Szwabowicz — Farmakologia i farmacja
Prof. Dr Alfred Trawiński — Nauka środków spożywczych zwierzęcego pochodzenia
Inż. Leonard Weber — Hodowla pszczół.

Zakłady:

Anatomii Opisowej — Biskupin, ul. Chełmońskiego
„ Patologicznej — ul. Norwida 25
Botaniki i Rolnictwa — ul. Norwida 25
Farmakologii i Farmacji — ul. Norwida 25
Histologii i Embriologii — ul. Chałubińskiego, „Collegium Anatomicum“
Hodowli Ogólnej — Biskupin, ul. Chełmońskiego
„ Szczegółowej — ul. Norwida 25
„ Pszczół — ul. Słewińskiego 20
Mikrobiologii — ul. Norwida 25
Nauki środków spożywczych zwierzęcego pochodzenia — ul. Norwida 25
Zoologii i Parazytologii.

Kliniki:

Klinika Chirurgiczna z ortopedią — ul. Norwida 25
„ Chorób wewnętrznych — „
„ „ zakaźnych — „
„ Diagnostyczna — „
„ Położnicza — „
Ambulatorium dla zwierząt — „
Komora gazowa dla leczenia chorób pasożytniczych dużych zwierząt — ul. Norwida 25
Zakład hodowli i chorób ryb — ul. Kazimierza Bartla
Zakład Roentgenologiczny — ul. Norwida 25.

WYDZIAŁ ROLNICZY Z ODDZIAŁEM OGRODNICTWA

Dziekan:

Prof. Dr Inż. Bolesław Świętochowski.

Prodziekan:

Prof. Dr Inż. Zygmunt Golonka.

Profesorowie zwyczajni:

- Dr Inż. Stanisław Bac — Melioracja i inżynieria rolnicza
Dr Inż. Bolesław Świętochowski — Uprawa roli i roślin
Dr Inż. Jan Tomaszewski — Gleboznawstwo.

Profesorowie nadzwyczajni:

- Dr Kazimierz Boratyński — Chemia rolnicza i nawożenie
Dr Inż. Zygmunt Golonka — Uprawa łąk i roślin pastewnych
Dr Inż. Eugeniusz Ralski — Fitopatologia i ochrona roślin
Dr Inż. Ruebenbauer Tadeusz — Genetyka i hodowla roślin
Dr Inż. Marian Stangenberg — Limnologia i rybactwo
Dr Stanisław Tołpa — Botanika rolnicza
Dr Inż. Władysław Tilgner — Ekonomia rolnicza i polityka
Dr Inż. Aleksander Tychowski — Technologia i przetwory rolnicze.

Zastępca profesora:

- Dr Inż. Franciszek Goc — Sadownictwo i warzywnictwo.

Wykładający:

- Zast. Prof. Dr Lesław Adam — Zasady skarbowości
Dr Mieczysław Cena — Higiena zwierząt domowych i pomoc w nagłych wypadkach
Prof. Dr. Józef Heller — Fizjologia zwierząt domowych
Prof. Dr Inż. Czesław Kanafojski — Maszynoznawstwo rolnicze
Prof. Dr Tadeusz Konopiński — Szczegółowa hodowla zwierząt domowych
Prof. Dr Helena Krzemieniewska — Fizjologia roślin
Prof. Dr Stanisław Loria — Fizyka
Prof. Dr Inż. Tadeusz Olbrycht — Ogólna hodowla zwierząt domowych
Prof. Dr Inż. Edwin Płazek — Chemia ogólna
Prof. Dr Gustaw Poluszyński — Zoologia
Inż. Stanisław Rosnowski — Uprawa buraków
Prof. Dr Kazimierz Sembrat — Histologia i anatomia zwierząt domowych
Dr Inż. Jerzy Szuman — Szczegółowa hodowla zwierząt
Prof. Dr Wincenty Styś — Ekonomia społeczna
Prof. Dr Henryk Teisseyre — Geologiczne podstawy gleboznawstwa

Inż. Jan Wierzbicki — Melioracja
Mgr Andrzej Wilkoński — Matematyka
Mgr Jan Zub — Fitopatologia.

Zakłady:

Botaniki rolniczej — ul. B. Prusa 53
Chemii rolniczej i nawożenia — ul. Norwida 25
Ekonomii rolniczej i polityki — Norwida 25
Fitopatologii i ochrony roślin — Plac Lignicki 5
Genetyki i hodowli roślin — ul. Prusa 53
Gleboznawstwa — ul. Norwida 25
Limnologii i rybactwa — ul. K. Bartla 6
Melioracji i inż. roln. — ul. Norwida 25
Sadownictwa i warzywnictwa — ul. Norwida 25
Technologii i przetwórstwa rolniczego — ul. Norwida 25
Uprawy łąk i roślin pastewnych — Instytut Botaniczny. Prusa 58
Uprawy roli i roślin — Instytut Roln., Norwida 25.

WYDZIAŁ MATEMATYKI, FIZYKI I CHEMII

Dziekan:

Prof. Dr Hugo Steinhaus.

Prodziekan:

Prof. Dr Inż. Edwin Płazek

Profesorowie zwyczajni:

Dr Bronisław Knaster — Matematyka I
Dr Stanisław Loria — Fizyka doświadczalna
Dr Inż. Edwin Płazek — Chemia ogólna I
Dr Eugeniusz Rybka — Astronomia
Dr Władysław Ślebodziński — Matematyka IV
Dr Hugo Steinhaus — Matematyka II
Dr Inż. Edward Sucharda — Chemia organiczna
Dr Inż. Włodzimierz Trzebiatowski — Chemia nieorganiczna.

Profesorowie nadzwyczajni:

Dr Inż. Henryk Kuczyński — Chemia ogólna
Dr Edward Marczewski — Matematyka III

Zastępcy profesorów:

Mgr Inż. Konrad Dyba — Geometria wykreslna
Dr Jan Nikliborc — Fizyka doświadczalna II.

Wykładający:

Mgr Marceli Stark — Algebra wyższa.

Zakłady, Seminaria:

Obserwatorium astronomiczne — ul. Kopernika 11

Seminarium matematyczne —

Zakład Chemii Fizycznej —

„ „ Nieorganicznej —

„ „ Organicznej —

„ „ Ogólnej I —

„ „ „ II —

„ Geometrii wykreslnej —

„ Fizyki Doświadczalnej I —

„ „ „ II —

„ Mechaniki Teoretycznej —

w gmachu Politechniki, Wybrzeże Wyspiańskiego 27.

**WYDZIAŁ BUDOWNICTWA, Z ODDZIAŁEM INŻYNIERII
LĄDOWEJ I WODNEJ I Z ODDZIAŁEM ARCHITEKTURY**

Dziekan:

Prof. Inż. Tadeusz Wróbel.

Prodziekan:

Prof. Inż. Józef Kozuchowski.

Profesorowie nadzwyczajni:

Inż. Józef Kozuchowski — Miernictwo

Inż. Aleksander Kapuściński — Architektura I

Inż. Stefan Mielnicki — Budownictwo ogólne

Inż. Tadeusz Wróbel — Budowa miast i osiedli.

Zastępcy profesorów:

Inż. Tadeusz Broniewski — Historia architektury

Inż. Dobrosław Czajka — Rysunki odręczne.

Wykładający:

Dr Inż. Jan Bogucki — Rysunki techniczne
Mgr Inż. Konrad Dyba — Geometria wykreślna
Inż. Jerzy Hawrot — Rysunek architektoniczny
Inż. Maksymilian Koczur — Organizacja budowy
Stanisław Kopystyński — Rysunek figuralny
Prof. Dr Inż. Henryk Kuczyński — Zasady chemii ogólnej
Inż. Wiktor Mamak — Fundamenty
Zast. Prof. Dr Julian Nikliborc — Fizyka A
Prof. Dr Władysław Podlacha — Dzieje sztuk plastycznych
Dr Inż. Witold Romer — Fotografia I
Prof. Dr Henryk Steinhaus — Matematyka II
Prof. Dr Władysław Ślebodziński — Matematyka I
Mgr Andrzej Wilkoński — Elementy wyższej matematyki
Inż. Mieczysław Zachara — Materiały budowlane
Prof. Dr Inż. Józef Zwierzycki — Geologia ogólna i inżynierska.

Lektorzy:

Rafał Śmicieński — Ogrodnictwo.

Zakłady:

Politechnika, Wybrzeże Wyspiańskiego 27

Architektury I —
Budowy dróg i ulic —
„ kolei —
„ mostów —
„ miast i osiedli —
Budownictwa ogólnego —
„ stalowego i żelbetonowego —
„ wodnego I —
„ „ II —
„ użyteczności —
Historii architektury —
Miernictwa
Rysunku odręcznego
Statyki i wytrzymałości materiałów —
Laboratorium Budowlano-drogowe —

**WYDZIAŁ MECHANICZNO - ELEKTRYCZNY
Z ODDZIAŁAMI MECHANICZNYM I ELEKTRYCZNYM**

Dziekan:

Prof. Dr Inż. Jerzy Skowroński.

Prodziekan:

Zast. Prof. Inż. Eugeniusz Kuczyński.

Profesorowie zwyczajni:

Dr Inż. Kazimierz Idaszewski — Pomiarów elektrycznych.

Profesorowie nadzwyczajni:

Inż. Wacław Günther — Elektrotechnika ogólna

Dr Inż. Andrzej Jellonek — Radiotechnika

Dr Inż. Mieczysław Sasiadek — Pomiarów maszynowych

Dr Inż. Jerzy Skowroński — Technika wysokich napięć.

Zastępcy profesorów:

Dr Inż. Egon Dworzak — Technologia metali

Dr Inż. Władysław Kołek — Maszyny elektryczne

Inż. Eugeniusz Kuczyński — Elementy maszyn, obróbka metali

Wykładający:

Inż. Andrzej Kordecki — Rysunki techniczne

Inż. Roman Kurdziel — Urządzenia elektryczne

Inż. Zygmunt Szparkowski — Teletechnika

Inż. Stanisław Żurkowski — Urządzenia mechaniczne elektrowni.

Zakłady:

w gmachu Politechniki

Maszyn elektrycznych —

Obróbki metali —

Pomiarów elektrycznych —

Pomiarów maszynowych —

Radiotechniki —

Technologii metali —

Wysokich napięć

WYDZIAŁ CHEMII TECHNICZNEJ

Dziekan:

Prof. Dr Inż. Franciszek Nowotny

Prodziekan:

Prof. Dr Edward Marczewski

Profesorowie nadzwyczajni:

Dr Inż. Franciszek Nowotny — Chemia technologii przemysłu roln.

Wykładający:

Mgr Stefan Drobot — Wstęp do maszynoznawstwa

Inż. Zygmunt Leśniewski — Rysunki techniczne

Prof. Dr Edward Marczewski — Elementy matematyki wyższej

Zast. Prof. Dr Kazimierz Maślankiewicz — Mineralogia

Prof. Dr Andrzej Mycielski — Nauki prawne

Zast. Prof. Dr Jan Nikliborc — Fizyka

Prof. Dr Jerzy Skowroński — Zasady elektrotechniki

Prof. Dr Inż. Edward Sucharda — Chemia organiczna

Prof. Dr Inż. Włodzimierz Trzebiatowski — Chemia nieorganiczna,
chemia analityczna, jakościowa, ilościowa

Inż. Stanisław Żurakowski — Maszynoznawstwo ogólne

Lektorzy:

Irena Kittay — Język francuski

Helena Opolska — Język rosyjski

Zakłady:

Elektrochemii — Politechnika

Maszynoznawstwa — Politechnika

Chemii technologii nieorganicznej — Gmach hutniczy, ul. Smoluchowskiego

Chemii technologii przemysłu rolnego — Norwida 26

Chemii technologii nafty i paliw płynnych — O. Bujwida 34

Chemii technologii organicznej — O. Bujwida 34

Chemii technologii węgla — O. Bujwida 34.

**BRATNIA POMOC STUDENTÓW UNIwersYTETU
I POLITECHNIKI WE WROCLAWIU**

Adres Zarządu: ul. Parkowa 34

Prezes: Stefan Bortkiewicz, student Politechniki

Członków: 6.500 osób

Komisja Rewizyjna. Przewodniczący Tadeusz Hamerski.

Sekcje:

Apropozycji — kier. Henryk Starzak, stud. Polit.

Domów wypoczynkowych — kier. Zdzisław Kruczkowski, stud. Un.

Imprezowa — kier. Karol Trafikowski, stud. Uniw.

Mieszaniowa — kier. Stanisław Mazur, stud. Polit.

Pracy — kier. Władysław Starowiec, stud. Uniw.

Prasowa — kier. Henryk Rochlicki, stud. Polit.

Wydawnicza — kier. Marian Szerling, stud. Polit.

Zapomogowa — kier. Franciszek Krakowiak, stud. Uniw.

Zdrowia — kier. Roman Hajzíg, stud. Uniw.

Opieka Zdrowotna (oprócz Sekcji Zdrowia) — kier. Zbigniew Knapik, stud. Uniw.

Sąd Koleżeński (w trakcie organizacji).

Domy Akademickie:

Dom Studentów Politechniki — ul. Stanisławskiego (cały blok)
900 miejsc

Dom Medyków — ul. Curie-Skłodowskiej 85, — 64 miejsc

Dom Studentek Medycyny — ul. Curie-Skłodowskiej 83, —
100 miejsc

Dom Medyków Weter. — ul. Kotsisa (cały blok) — 250 miejsc

Dom Prawników — ul. Sienkiewicza 100, — 50 miejsc.

Sklepy:

Spółdzielnia Akademicka — ul. Curie-Skłodowskiej 62

Sklep przyborów rysunk. i papieru Koła Nauk. Architektów —
Gmach Politechniki, Wybrzeże Wyspiańskiego 27.

Działalność wydawnicza:

Pismo: „Akademik Wrocławski“, Redakcja: ul. Szeroka 48, Redaktor Zbigniew Gołąb

Ekspozytura czasop. nauk.-techn. „Politechnika“. Redaktorzy: Henryk Ostromięcki i Józef Płociński, studenci Polit.

Stołówki Akademickie:

Czynne: Nr. 1, ul. K. Olszewskiego „Cichy Kącik“

Nr. 2, ul. Wojciecha z Brudzewa 2.

Trzecia stołówka jest w stadium organizacji. Wydaje się dziennie 2000 obiadów i kolacyj.

Towarzystwo Przyjaciół Młodzieży Szkół Wyższych Oddział we Wrocławiu:

Przewodniczący: Wojewoda Mgr Stanisław Piaskowski

Adres: Parkowa 34 (Gmach Bratniej Pomocy).

Organizacje Akademickie ideowo-wychowawcze:

Sodalicja Mariańska

Koło Towarzystwa Przyjaciół Żołnierza

Akademickie Koło „Caritas“

Koło P. C. K.

Organizacje polityczne:

Akad. Związek Walki Młodych „Życie“

Związek Niezależnej Młodzieży Socjalistycznej

Akademickie Koło „Wici“

Akademicki Związek Przyjaciół Łużyc („Prołuż“)

Związek Młodzieży Demokratycznej.

Organizacje naukowo-kulturalne:

Koło architektów	---	Prezes: Tadeusz Kozaczewski
„ Chemików	---	„ Jerzy Pyzikowski
„ Elektryków	---	„ Stanisław Weber
„ Farmaceutów	---	„ Michał Mosiak
„ Studentów Filologii Klas.	---	„ Helena Sulejowa
„ Geografów	---	„ Sebastian Biernat
„ Historyków	---	„ Wiktor Waclaw Długoborski
„ Inżynierii	---	„ Jerzy Łebkowski

Koło Matematyki i Fizyki	---	Prezes: Przemysław Rybka
„ Mechaników	---	„ Zdzisław Samsonowicz
„ Medyków	---	„ Stefan Banach
„ Med.-Wet.	---	„ Saphier-Safirski
„ Polonistów-Slawistów	---	„ Hubert Drapella
„ Prawników	---	„ Tadeusz Łyszczarz
„ Przyrodników	---	„ Mieczysław Jasnowski
„ Rolników	---	„ Tadeusz Skrzyński.

Organizacje sportowe:

Akademicki Związek Sportowy, Sekcje: Lekkoatletyczna
Wioślarska
Strzelecka
Pływacka
Narciarska
Tennisowa
Żeglarska
Hokejowa
Szermiercza
Turystyczna
Gier sportowych

Wrocławski Aeroklub Akademicki.

Organizacje Rozrywkowe:

Teatr Akademicki

Akademicki Teatr Wyobraźni przy Polskim Radio

Chór Akademicki

Koło Muzyczne, z sekcjami muzyki lekkiej, salonowej i poważnej

Chór Rewellersów.

CZAPKI AKADEMICKIE BRATNIEJ POMOCY WE WROCŁWIU

Na podstawie uchwały Zarządu Bratniej Pomocy z dnia 30. III. 1946 r., zostały wprowadzone jednolite czapki dla wszystkich członków Bratniej Pomocy, studentów Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu. Są to czapki ośmiokątne, koloru chabrowego, ze złotym sznurkiem dla Uniwersytetu i srebrnym dla Politechniki.

Poza tym wprowadzone zostały następujące odróżnienia wydziałowe:

Wydział	Tasiemka na czapce	paseczek
Lekarski	biała	wiśniowy
Med.-Wet.	„	c. zielony
Farmacji	„	pomarańczowy
Prawno-Adminstr.	złota	czarny
Humanistyczny	„	wiśniowy
Rolniczy	seledynowa	c. zielony
Przyrodniczy	„	pomarańczowy
Matem. Fizyki i Chemii	błękitna	wiśniowy
Chemii technicznej	„	czarny
Mechaniczny	srebrna	„
Budowlany	pomarańczowa	c. zielony
Rok wstępny	różowa	czarny

STYPENDIA AKADEMICKIE W ROKU SZK. 1946/47

Stypendia, przyznane studentom Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu przez Ministerstwo Oświaty w wysokości 1.000 zł. miesięcznie, począwszy od dnia 1 października 1946 r.

Poszczególne Wydziały otrzymują:

Uniwersytet:

Rok wstępny	— 4 styp. mies.
Wydział Humanist.	— 13 „ „
Wydział Prawno-adm.	— 15 „ „
Wydział Lekarski	— 10 „ „
Oddział Farmacji	— 2 „ „
Oddział Wychowania fiz.	— 1 „ „
Wydz. Med.-Wet.	— 8 „ „
Wydz. Przyrodniczy	— 9 „ „
Wydz. Rolniczy	— 5 „ „

Razem 67 stypendiów

Politechnika:

Rok wstępny	— 8 styp. mies.
Wydział Matematyki, Fizyki, Chemii	— 9 „ „
Wydz. Mechan.-Elektr.	— 21 „ „
Wydz. Budowlany	— 17 „ „
Wydz. Chemii Techn.	— 12 „ „

Razem 67 stypendiów

Towarzystwo Przyjaciół Szkół Wyższych we Wrocławiu przyznało 100 stypendiów w wysokości 1500 zł. każde dla studentów Uniwersytetu i Politechniki.

Ubezpieczalnia Społeczna przyznała 12 stypendiów po 1500 zł., każde płatne w ciągu całego roku kalendarzowego, począwszy od dnia 1 października 1946 r., pod warunkiem odpracowania przez danego studenta takiego okresu czasu w Ubezpieczalni, przez jaki pobierał on stypendium.

Stypendia te ufundowały Ubezpieczalnie następujących miast Dolnego Śląska:

Wrocław — 3 stypendia dla Wydziałów: Lekarskiego, Oddz. Farmaceutycznego i Prawno-administracyjnego po jednym dla każdego z Wydziałów.

Wałbrzych — 3 stypendia dla Wydziałów: Lekarskiego, Oddz. Farmaceutycznego i Prawno-administracyjnego po jednym dla każdego z Wydziałów.

Legnica — 3 stypendia dla Wydziałów: Lekarskiego, Oddz. Farmaceutycznego i Prawno-administracyjnego po jednym dla każdego z Wydziałów.

Stowarzyszenie Zawodowe Przemysłowców Budowlanych RP Oddział Dolnośląski we Wrocławiu ul. Wita Stwosza 12, ufundowało 3 stypendia à 3.000 zł. każde dla studentów Wydziału Mechaniczno-Elektrycznego.

Prócz wymienionych wyżej, studenci Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu otrzymają jeszcze stypendia z Ministerstwa Zdrowia, Centralnego Zarządu Przemysłu Hutniczego i Węglowego, oraz inne.

G A U D E A M U S . . .

Gaudeamus igitur
iuvenes dum sumus;
post iucundam iuventutem,
post molestam senectutem
nos habebit humus.

Ubi sunt, qui ante nos
In mundo fuere?
vadite ad superos,
transite ad inferos,
ubi iam fuere.

Vita nostra brevis est,
brevi finietur,
venit mors velociter,
rapit nos atrociter,
nemini parcetur.

Vivat Academia,
vivant professores,
vivat membrum quodlibet,
vivant membra quaelibet,
semper sint in flore!

Vivant omnes virgines
faciles, formosae!
vivant et mulieres,
tenerae amabiles,
bonae, laboriosae!

Vivat et Res Publica
et qui illam regit!
vivat nostra civitas,
mecenatum caritas,
quae nos hic protegit!

DNIE 10—11 MAJA 1945 R. WE WROCŁAWIU.

Była godzina 11 rano, gdy wjechaliśmy do miasta od strony przedmieścia Herdain. Nie byliśmy pierwsi. Kilkanaście godzin przed nami, dnia 9 maja 1945 r. dotarło do Wrocławia trzech ludzi z grupy uniwersyteckiej z Drem Antonim Knotem na czele. Najbliższym zadaniem naszym było odszukać ich w milionowym mieście. Wybór miejsca wjazdu okazał się niezbyt szczęśliwy. Drogę zamknęły nam barykady, zwalone ruiny na jezdniach i pożary.

Wysiadamy z auta. Wysyłamy na trzy strony świata pikiety dla zbadania przejść, sami zaś rozglądamy się po pustych ulicach. Cudowna pogoda dnia wiosennego osobliwie kontrastuje z obrazem widocznym dokoła. Wszędzie zniszczenie, martwa cisza i pustka. Gdziekolwiek tylko uwijają się grupki plądrujących żołnierzy. Po chwili wracają nasze zwiadowcze pikiety z raportem, że o wjeździe do miasta autem nie może być mowy. Jeden tylko patrol każe nam na siebie czekać długo. Dopiero koło godziny trzeciej popołudniu zjawia się na drugim końcu miasta. Przejazd jest, ale należy się śpieszyć, bo pożar i osypujące się ściany kamienic mogą każdej chwili zatarasować drogę. Ruszamy naprzód i niebawem wjeżdżamy w wąską szyję uliczki pionącej z obu stron. Padają niepokojne pytania: „Czy opony wytrzymają zetknięcie z leżącym na ulicy rozpalonym gruzem?“. „Czy auto nie utknie w pierwszej rozpadlinie wyóranej w jezdni, czy nie zmusi nas jakaś nieprzewidziana przeszkoda do opuszczenia wozu i pozostawienia go na pastwę płomieni?“. Kierowca nasz prowadzony przez biegnących przodem pilotów bierze jednak szczęśliwie przeszkody i wydostaje się w okolice głównego dworca, gdzie otwierają się już swobodniejsze warunki ruchu. Przecinamy z kolei wąskie ulice starego miasta, mijamy most na Odrze i wydostajemy się na plac św. Mateusza, gdzie odnajdujemy czekających od wczoraj kolegów. Kwatery są przygotowane w jednej z niewielu całych na oko kamienic. Za kilka dni zaleje nas w tych kwaterach woda przeciekająca od piątego piętra do parteru, ale w tej chwili nikomu nie przychodzi na myśl stwierdzić, czy kamienica posiada dach. Umieszczamy się po czterech w jednym pokoju i, po krótkim posiłku ruszamy pieszo na miasto. Kroki nasze kierują się w stronę głównego gmachu Uniwersytetu nad Odrą

i w stronę Kępy Piaskowej, gdzie stoi biblioteka uniwersytecka. Pierwszy napotkany budynek uniwersytecki mieszczący zakłady geologii i mineralogii leży w gruzach. Ostał się tylko fragment wschodniego skrzydła, w którym przez wywalone bramy, drzwi i okna wiadła zasypane gruzem resztki zbiorów geologicznych. Obok sterczy szkielet budynku chemii zburzony i spalony do pierwszego piętra. W parterze zawalonym opadłymi stropami widać zgniecione stoły chemiczne, resztki przyrządów i szkliva. Docieramy do głównego gmachu. Wspaniały budynek barokowy rozcięty uderzeniem bomby na dwoje. Ocalałe skrzydła spoglądają na nas szeregiem ogromnych czarnych otworów ze szczątkami futryn i ram okiennych. Ruinę pokrywa korona cierniowa zwichrzonych i częściowo zwężonych belek olbrzymiego rusztowania dachowego. Dostęp do gmachu zamyka barykada z książek zamokłych i zaatakowanych pleśnią. Przez rozgrodzoną bramę wchodzimy do klatki schodowej i pniemy się na pierwsze piętro. Stąpamy ostrożnie spoglądając w górę, gdzie splekane sklepienia budzą niepokój, i pod nogi, gdzie wyglądające spod gruzu pięści pancerne i ukryte wśród śmiecia granaty ręczne nakażują przezorność. Wchodzimy do wspaniałej barokowej auli zasłanej bronią i mundurami wojskowymi. Na połamanych ławach leżą zdruzgotane ogromne okna wywalone z futryn. Piękna polichromia ścian i stropu świeci ogromnymi białymi plamami opadłego tynku. W głębi, zza fotela rektorskiego obitego czerwonym aksamitem spogląda na salę brązowy posąg Fryderyka Wilhelma, założyciela Uniwersytetu, ubrany w cylinder kominiarza.

Opuszczamy gmach główny i kierujemy się do sąsiedniego Doma Steffensa mieszczącego seminarium filozoficzne. Budynek pozbawiony dachu. Attyka leży obalona i zdruzgotana na jezdni. Okna wraz z pięknymi żelaznymi kratami wyrwane przez podmuch. Stropy przebite pociskami na wylot. W parterze i piwnicach budynku gnieździ się szpital wojskowy niemiecki. Na drugim piętrze odnajdujemy zrzucane bezładnie kości dyluwalnych zwierząt i stos czaszek ludzkich — resztki zbiorów wyniesionych tutaj czyją ręką z rozbitych budynków geologii i antropologii. Idziemy dalej ku budynkowi seminarium humanistycznych. Gmach zastajemy wprawdzie bez okien i z uszkodzonym dachem, ale cały. Wewnątrz kwateruje wojsko radzieckie, które odmawia nam prawa wstępu bez przepustki z komendy twierdzy. Ponieważ celem naszym jest ogólna orientacja w sytuacji, rezygnujemy z pertraktacji z oficerem i udajemy się na Kępę Piaskową. Gmach Instytutu Wschodniego stoi, ale wewnątrz

ani śladu księgozbiorów. W sąsiednim olbrzymim gmachu biblioteki uniwersyteckiej huczy pożar. Płoną potężne drewniane belkowania wspierające sklepienie parteru. O wejściu na piętra trudno marzyć. Kierujemy się więc do piwnic i odnajdujemy tutaj splądrowaną kwatere główną niemieckiej komendy miasta. Tuż koło płonącego gmachu biblioteki po przeciwnej stronie wąskiej jezdni w ruinach mensy studenckiej i kościoła św. Anny znajdujemy pierwszy skarb. W stosach wysokich na dwa metry leży około 300.000 tomów. Rozpoznajemy w nich książki biblioteki uniwersyteckiej przeniesione tutaj w czasie obłężenia. Ogarnia nas niepokój o los tego księgozbioru. O ruszeniu go z miejsca nie ma mowy: 200 ludzi przenosiło go przez tydzień z budynku biblioteki na przeciwległą stronę jezdni, aby złożyć go w nawie kościoła św. Anny. Powracamy więc do gmachu biblioteki, aby przynajmniej ocenić niebezpieczeństwo. Wchodzimy w pełne czarnego dymu płonące korytarze parteru. Stwierdzamy, że belkowania wspierające stropy podpalone widocznie dwa dni temu, wypalone są od strony ulicy doszczętnie, a z głębi korytarza ogień dogorywa. Imponująco grube mury i sklepienia budynku nie przedstawiają niebezpieczeństwa runięcia i rozrzużenia ognia. Wewnątrz gmachu zbudowanego z cegły i żelaza nie widać żadnych materiałów, które by mogły podsycić dogorywający ogień. Oględziny te uspokajają nas co do niebezpieczeństwa grożącego sąsiednim księgozbiorem od strony pożaru. Większy niepokój budzą wszędzie plądrujący żołnierze.

Idziemy dalej. Na miejscu seminariów filologii nowożytnej, instytutu antropologii i seminariów matematycznych zastajemy szare, dawno wystygłe zgliszcza. Z wielkiego czerwonego gmachu fizyki zostały tylko kulisy wypalonych murów. Jedynie w piwnicach budynku napotykamy na baterie akumulatorów, kilka motorów elektrycznych i trochę narzędzi warsztatowych. Wkraczamy na teren ogrodu botanicznego. Na wstępie spalony budynek dyrekcji. W zasypianym gruzem korytarzu potykam się o wystający kawałek metalu. Rozpoznaję w nim stopiony tubus mikroskopu Zeisa. Z pod białego i zimnego popiołu wystaje kilkanaście czubków metalowych podobnego rodzaju. Są to ustawione czyjąś dłonią na podłodze precyzyjne mikroskopy — wszystkie w podobnym stanie. Rzucam okiem na ogród. Szklarnie rozbite, pełne wymarznętej i wyschniętej kompletnie roślinności. Podchodzimy do gmachu instytutów botanicznych. Czuję lekki ucisk koło serca, gdyż ma to być mój przyszyły warsztat pracy naukowej, który ma zastąpić utracony zakład

we Lwowie. Budynek wydaje się cały. Niestety jest to złudzenie. Tył gmachu uderzony bombą i zwalony. Sklepienia pozostałej części spękane wykluczają myśl o remoncie. Niemniej budynek zawiera resztki cennych zbiorów naukowych, które trzeba będzie z ruiny wynieść. W piwnicach budynku mieszka wdowa po profesorze Winklerze, która wskazuje nam zamaskowany schron, gdzie zniesiono część cenniejszych książek i aparatury. Zielniki wywieziono na prowincję w kilka punktów Śląska. Spisujemy te informacje i udajemy się w stronę muzeum zoologicznego. Nowoczesny budynek instytutu rozwalony uderzeniem bomby leży w 1/3 w gruzach. Przeciwniegie skrzydło spalone. W parterze środkowej części budynku umieszczono magazyn żywności strzeżony przez żołnierza sowieckiego, który nie chce słyszeć o wpuszczeniu nas do wnętrza. Poprzez stajemy na obejrzeniu budynku od zewnątrz i na stwierdzeniu poprzez wywalone okna, że na wyższych piętrach ocalały bogate na oko zbiory osteologiczne.

Zbliżający się wieczór każe nam wracać do domu. Na kwatery zastają grupę moich towarzyszy, którzy powrócili z podobnych wypraw w głąb miasta i wysłuchują sprawozdań. Niestety nie brzmiące pomyślnie. Pułkownik Ciałowicz raportuje, że wszystkie muzea miejskie leżą w gruzach. Do uratowania jest tylko część zbiorów prehistorycznych. Raport z placu Augusty donosi, że wszystkie budynki zakładów etnologii historii sztuki i archeologii leżą w zgliszczach. Fundowany przez Rockefellera instytut neurochirurgii zniszczony doszczętnie. Jedyną wieść pomyślną przynosi Dr. Knot: biblioteka miejska ocalała, księgozbiory w nieładzie, częściowo nawet wyrzucone przez podmuch na ulicę, ale na miejscu. W bibliotece zostawiono p. Gostomską i Mgr. Koftę dla strzeżenia budynku i zbiorów. Na stwierdzenie stanu klinik, Politechniki, instytutu badania węgla, oraz obserwatorium astronomicznego, położonych w odległych wschodnich częściach miasta nie ma już tego dnia czasu. Udaję się ze sprawozdaniem do Prezydenta Drobnera, który szczególnie pilnie oczekuje wiadomości o Uniwersytecie. Około 11 w nocy wracam na kwatery i każe podać posiłek. Zaledwie siedliśmy za tołem, gdy do kwatery naszej wpada Prezydent Drobner z wiadomością, że biblioteka miejska jest zagrożona. Otrzymał właśnie doniesienie, że w sąsiedztwie biblioteki wybuchł pożar. Ofiarowuje mi auto z wojskowym kierowcą sowieckim i doradza wysłać kilku ludzi na miejsce celem ochrony budynku. Siadam na auto z kilkoma ochotnikami i ruszamy. Po drodze zatrzymują nas patrole i pijane

grupy żołnierzy. Nasz kierowca legitymuje się, popiera swój dokument urzędowy potokiem argumentów słownych lub lufą automatu, albo wybucha lawiną przekleństw rosyjskich, od których wiedną uszy, lecz równocześnie rozstępują się szeregi i cofają lufy pepez skierowane w głąb auta. Poruszamy się powoli. W okolicy wojskowej komendy sowieckiej, którą musimy minąć po drodze, przejazd staje się niemożliwy. Zatrzymują nas ostatecznie i stanowczo. Musimy wejść do gmachu komendy, aby uzyskać pozwolenie na poruszanie się nocą po mieście. Uzyskanie rozkazu trwa długo. W rezultacie około pierwszej w nocy docieramy na miejsce. Wokoło biblioteki pożar. Widno jak w dzień. Wręczamy naszym ochotnikom broń do ręki, której w bibliotece leży poddostatkiem i przetrzysamy piwnice gmachu. W jednej z nich cdnajdujemy podejrzanego osobnika. Tłumaczy się, że przyszedł tutaj się przespać. Ponieważ wyrzucenie go na ulicę o tej porze oznacza niechybną śmierć, odsyłamy go na wartownię, aby mieć go na oku, rzucamy rozkaz naszej straży, jak ma obsadzić rozgrodzone wejścia do gmachu i patrolować jego otoczenie, wydajemy bezwzględny zakaz puszczania kogokolwiek do budynku, pozostawiamy komendę Dr. Knotowi i powracamy do domu. Zastajemy prezydenta jeszcze na nogach, oczekującego na raport, po czym idziemy spać.

Nad ranem rozsyłani ponownie patrole zwiadowcze na miasto. Lekarze, a mianowicie Docent Dr. Baranowski, Dr. Dzieba i Dr. Nowakowski udają się na wschód miasta do dzielnicy klinicznej. Dr. Spilczyński dostaje polecenie zbadania sytuacji w klinice neurologiczno-psychiatrycznej, Dr. Zwierzycki, Dr. Kuczyński i Dr. Jóźkiewicz udają się na Politechnikę, do instytutu rolnego i instytutu badania węgla. Mgr. Kuczera udaje się do astronomii. Ks. Prof. Niemczyk i Dr. Gorzelany skierowani zostają ponownie do centrum miasta, celem zajęcia gmachów uniwersyteckich i zorganizowania dorywczej opieki nad budynkami w oparciu o pozostałą na miejscu ludność niemiecką i kryjącą się jeszcze po piwnicach i norach dawną służbę uniwersytecką. Pozostają na miejscu w towarzystwie kilku akademików pozostawionych dla ochrony naszych kwater przed atakami z ulicy. Około 8 rano wpada goniec: „Biblioteka uniwersytecka płonie“. Zabieram pozostałych ludzi i biegiem udajemy się na Kępę Piaskową. Na miejscu stwierdzam, że ogień w parterze biblioteki uniwersyteckiej zgodnie z naszymi przewidywaniami wczorajszymi wygasł niemal zupełnie i od tej strony nie zagraża nic złożonym po przeciwnej stronie ulicy księgozbiorem.

Natomiast budynek Instytutu Wschodniego sąsiadujący od południa z kościołem św. Anny zastajemy w ogniu. Zajął się od pożaru podłożonego w przylegających doń kamienicach. Wpadamy do nawy kościoła, gdzie leżą książki i zastajemy sytuację groźną. Dach kościoła płonie, a palące się listwy zaczynają osypywać się na stopy książek przez olbrzymi otwór wybity w sklepieniu. Moi chłopcy rzucają się z determinacją na ratunek. O wodzie nie ma mowy. Wodociąg miejski zniszczony. Do Odry zbyt daleko i nie ma czym wody nosić. Próby ratunku ograniczają się do usuwania osøkami spadających palących się kwaczy i odrzucanie za burtę książek, które rozpoczęły się tlić. W tym momencie rozlega się ogłuszający huk wybuchu. Przez rozwalone sklepienie kościoła i rozbitą bramę wpada chmura czarnego gorącego i pełnego iskier pyłu. Ogarnia nas ciemność. W tej chwili uświadamiam sobie, że budynki we Wrocławiu są podminowane, albo pełne materiału wybuchowego złożonego w piwnicach. Na Kępie Piaskowej, gdzie mieściła się komenda obrony twierdzy nagromadzenie broni i materiałów wybuchowych musi być szczególnie duże. Oceniam sytuację za beznadziejną i rzucaam rozkaz cofnięcia się. Ale moi młodzi ludzie podnieceni wzmożonym atakiem ognia nie myślą mnie słuchać. Krew mi uderza do głowy. Jestem wściekły na nich za niesubordynację i na siebie, że ich tutaj przyprowadziłem. Rzucaam ponowny stanowczy rozkaz i wypadam na ulicę. Spostrzegam jednak, że za mną biegnie tylko jeden z moich młodych współpracowników. Pytam, gdzie reszta. Odpowiedź: „Nie chcą iść, mówią, że nie wszystko stracone“. Wracam, ażeby raz jeszcze powtórzyć rozkaz, ale pasja ściska mnie za gardło i nie pozwala wyrzucić z siebie słowa. W tym momencie rozlega się nowy wybuch i huk walących się murów. Na jezdnię sypią się ściany Instytutu Wschodniego i część wieży kościoła Panny Marii. Równocześnie jednak w chmurze pyłu i lecących kwaczy i iskier ukazują się sylwetki dalszych trzech moich studentów wypadających z kościoła św. Anny. Nie mówię do nich nic, tylko wracam do kwatery niemal złamany. Idę do Prezydenta i zastaję go w gronie współpracowników zarządu miejskiego, odbierającego sprawozdanie dzienne. Składam raport, że biblioteka uniwersytecka nie istnieje. Prezydent jest wzburzony i wzruszony. Opanowuje się jednak szybko, powstaje z krzesła i oświadcza uroczyście: od dziś dnia biblioteką uniwersytecką będzie biblioteka miejska. Miasto odda wszystkie rozporządzalne środki, aby umożliwić pracę instytucji, którą uważa za podstawowy element swojej wielkości.

W kwaterze zastaję nowych ludzi. To więźniowie z obozów koncentracyjnych we Wrocławiu zgłaszają się do pracy uniwersyteckiej. Wszyscy pochodzą z Warszawy. Deportowano ich do obozów po powstaniu. Jedna twarz wydaje mi się znajoma. Jest to Edward Zubik, były asystent Uniwersytetu lwowskiego, później osiadły w Warszawie, dzisiaj jeden z najbardziej zasłużonych pionierów, który Uniwersytetowi zorganizował tabor i warsztaty samochodowe. Za nim zgłasza się Inż. Dyonizy Smoleński z Warszawy, przyszły organizator i administrator Politechniki, któremu politechnika wrocławska zawdzięcza ocalenie przed ruiną i swój dzisiejszy imponujący wygląd. Zgłasza się także p. Jarema, absolwent prawa ze Lwowa, który zorganizuje niezadługo biuro delegatury Ministra Oświaty. Jest tych ochotników więcej. Siły grupy uniwersyteckiej ulegają niemal podwojeniu.

Za chwilę wzywa mnie ponownie Prezydent Drobner i wydaje polecenie przyjęcia w jego imieniu delegacji miejscowego kościoła katolickiego i ewangelickiego, która przybywa oddać sprawy kościelne pod opiekę władz polskich. Zabieram ze sobą ks. kanonika Lagosza i ks. prof. Niemczyka i udaję się na rozmowę.

Pod wieczór napływają dalsze raporty z mojej grupy. Doc. Dr. Baranowski przynosi raport o stanie klinik, Dr. Zwierzycki o politechnice, Dr. Owiński o stanie kliniki stomatologicznej. Wiadomości są raczej pomyślne. Dzielnica kliniczna mimo poważnych strat ocalała jako całość. Analogiczna sytuacja panuje na Politechnice i w Instytucie Rolnym. Klinika stomatologiczna mimo ośmiu uderzeń artyleryjskich stoi. Dachy oczywiście, bramy, drzwi i okna wszędzie zniszczone, ale w budynkach pełno cennego materiału naukowego pod gruzem. Wschodnia część miasta ucierpiała widocznie mniej niż jego południe i centrum.

Jakkolwiek jest późno, zwołuję na naradę moich kolegów i współpracowników, aby zastanowić się nad sposobami zabezpieczenia ocalałych budynków i zawartych w nich materiałów. Problem nie jest łatwy do rozwiązania. Na każdym kroku występuje na jaw nasza zupełna bezsilność w obliczu pożarów, rabunku i ogromu zniszczenia. Poczucie bezsilności potęguje wizja straconej przed południem biblioteki. Nikt nie jest pewny, czy zostanie jutro na miejscu to, co dzisiaj widział. Padają różne rady gorsze i lepsze, ale w obliczu sytuacji wątpliwe i połowiczne. Czuję, że wszyscy, którzy radzą oczekują rady ode mnie, a nade wszystko oczekują, ode mnie poparcia. Ja zaś mogę im powiedzieć tylko, że moja siła jako kierownika jest

tylko sumą siły moich współpracowników, moja pomysłowość sumą ich własnej pomysłowości. Chcę im powiedzieć, że gdy władza leży na ulicy i nikt nikogo nie słucha, nie należy się oglądać za egzekutywą dla poparcia swoich rozkazów, ale trzeba poprostu rozkazywać i skupiać koło siebie tych, którzy chcą słuchać, gdyż oni dopiero stworzą poszukiwaną siłę przeciwko tym, którzy słuchać nie chcą. Im mniej się ma siły, tym silniej trzeba ją manifestować. Milczę jednak, aby odsłonięciem swojej chwilowej bezsilności nie zniechęcać tych, którzy we mnie widzą oparcie, siłę i radę. Nakazuję więc zmobilizować Niemców do prac porządkowych, wystawić im legitymacje zwalniające od innych prac przymusowych, wywiesić chorągwie biało-czerwone, umieścić na gmachach surowe zakazy wchodzenia na teren zabudowań uniwersyteckich i afisze stwierdzające zajęcie budynków na rzecz Ministerstwa Oświaty, zgromadzić sprzęt przeciwpożarowy choćby w postaci wiader, sformować grupy ratownicze z Niemców, zawalić gruzem rozwalone bramy i szereg innych zarządzeń, które przychodzą mi do głowy, lub podsuwają mi pomysły współtowarzysze. Mimo to padają nerwowe pytania: „Jak bronić się przed atakami wpadających do budynków gromad uzbrojonych żołnierzy szukających łupu i nie liczących się z niczym. Możeby prosić Prezydenta, ażeby zażądał osłony wojskowej od komendy radzieckiej?“ Ciśnie mi się do ust odpowiedź, że Pierwszy Prezydent przejął właśnie z rąk radzieckich władzę w mieście w imieniu Rządu Rzeczypospolitej, i nie uczyni nic, coby dowodzić mogło, że władzy tej nie jest w stanie wykonywać.

Chcę odpowiedzieć pytającym, że sami muszą znaleźć radę zastosowaną do miejsca, chwili i okoliczności. Wstrzymuję się jednak, gdyż nie mam gotowej odpowiedzi na pytanie, które niezawodnie padnie w replice: „Co by Pan zrobił na moim miejscu z bandą rabujących i pijanych żołnierzy wpadających do zakładu?“. W tej chwili przychodzi mi w pomoc Dr. Owiński, który usiał na łóżku, ściągnął marynarkę i rozwiązuje krawat, przygotowując się do snu ku pewnemu zgorzeniu obecnych z powodu takiej obojętności dla sytuacji. „Do mojej kliniki“ — powiada — „nie wejdzie tej nocy nikt, a jeżeli wejdzie, to złamie kark“. Jak to pan uczynił? — „Kazałem rozebrać schody“.

(Przedrukowano z miesięcznika „śląsk“ Nr 3/4 1946 r.).

SZKOŁY M. WROCŁAWIA

I.

Przedszkola:

Nr. przed- szkola	Adres	Dzielnica (Obw.)	
1.	Al. Kasprowicza 89	VI.	publ.
2.	ul. Krajewskiego 89	V.	"
3.	" Nowowiejska 78/80	II.	"
4.	" Jarosława Dąbrowskiego	III.	"
5.	" Drachenbrumfelde 4	VII.	"
6.	" Kowalska 73	VII.	"
7.	" Kręta 1/3	II.	pryw. subw. R. T. P. D.
8.	" Gliniana 30	III.	Państw. (Sem. Ochr.)
9.	" Monte Cassino (Sępolno)	V.	Pryw. subw. Rodz. Wojsk.)
10.	" Hardensberg 12	III.	" " (D. O. W. 4)
11.	" Dembowskiego 37 (Sępolno)	V.	" " (R. T. P. D.)
12.	" Ogrodowa (Osobowice)	VI.	" " (K. O. S.)
13.	" Ciężyńska 6	VIII.	" " (Dom Kobiet)
14.	" Herdein	II.	" " (Z. Z. K.)
15.	Al. Matejki 3	II.	" " (R. T. P. D.)
16.	ul. Krakowska 22	IV.	" " (Dom Kobiet)
17.	" Mochackiego 5	VI.	" " (Z. Z. N.)
18.	" Bol. Prusa 28	II.	Pryw. (Charitas)
19.	" Piwna 14	I.	Pryw. subw. (Charitas)
20.	Plac Malczewskiego 1	II.	" " (Charitas)
21.	" Strzelecki 22	II.	Pryw. (Charitas)
22.	ul. Czárnoleska 10 (Sępolno)	V.	Pryw. subw. (Charitas)
23.	" Szczytnicka 3/5	II.	" " (Charitas)
24.	" Prądyńskię	II.	" " (Charitas)

II.

Szkoły powszechno:

Numer szkoły	A D R E S	Obwod
1. i 31.	ul. Nowowiejska 78/80	II.
2. i 32.	Sępólno ul. Rafała Krajewskiego 1	V.
3.	Karłowice, Al. Kasprowicza 64/66	VI.
4.	ul. Tadeusza Kościuszki 84	III.
5.	Leśna, ul. Skoczylasa 8	VIII.
6.	Psie Pole, ul. Bolesława Krzywoustego 308	VII.
7.	Swojec, ul. Miłoszewicza 27	VII.
8.	Kowale, ul. Chłopska 18	VII.
9.	ul. Piękna 40	III.
10.	„ J. Niemcewicza 2	II.
11.	„ Szkolna 24/25 (Wybrz. St. Wyspiańskiego)	III.
12.	„ Świstackiego 12/14	II.
13. i 33.	„ Kłęczkowska 2	II.
14.	Plac Franciszkański 1/3	I.
15.	ul. Yorck 57/59	IV.
16.	„ Żeglarska 9 (Osiedle Państw. Fabr. Wag.)	IV.
17.	„ Bossak Haukego 33/35	I.
18.	„ Marszałka Stalina 112	II.
19.	Pilczyce, ul. Bertholda 2	VIII.
20.	Różanka, ul. Polanowicka 16	VI.
21.	Osobowice, Plac Wyzwolenia 4	VI.
22.	Bródz, ul. Brodska	VIII.
23.	Opatowice Nr. 8	I.
24.	Złotniki, ul. Częstochowska	VIII.
25.	Stabłowice, ul. Starogajowa 66/86	VIII.
26.	Masłowice, ul. Rędzińska 40 G.	VIII.
27.	Surnik, ul. Objazdowa 44	VIII.
28.	Mochobór, ul. Nowodworska 58	IV.
29.	Ciążyn, ul. Opolska 131	VIII.
30.	Krzyki	

Państw. Szkoła dla Dorosłych Nr. 1, ul. Nowowiejska 78/80.

Państw. Szkoła dla Dorosłych Nr. 2, ul. Poznańska 18/24.

WYŻSZE SZKOŁY WE WROCŁAWIU

Państwowa Wyższa Szkoła Sztuk Pięknych, ul. Krasieńskiego 30.
Dyrektor: Prof. Eugeniusz Geppert. Okres trwania studiów:
4 lata. Jest zorganizowany kurs wstępny dla studentów, którzy ró-
wnocześnie uzupełniają kurs licealny. Studenci posiadają prawa
akademików, otrzymują stypendia, nagrody w konkursach. Ma być
zorganizowany dla nich dom akademicki.

Wyższa Szkoła Handlowa, ul. Urszulanek 22/26, Gmach Wydziału
Prawa.

Dyrektor: Prof. Dr Kamil Stefko.

Otwarcie nastąpi dnia 1 stycznia 1947 r.

Instytut Pedagogiczny Związku Nauczycielstwa Polskiego, dla
nauczycieli szkół powszechnych (trzyletni), Pl. Nankiera 4.

Dyrektor Studium: Prof. Dr Mieczysław Kreutz.

Pierwszy i drugi rok Studium posiada sekcję humanistyczną
z wydziałem polonistyki i historii oraz sekcję przyrodniczo-geo-
graficzną.

WROCŁAWSKIE TOWARZYSTWA KULTURALNO-NAUKOWE.

Wrocławskie Towarzystwo Naukowe.

Towarzystwo założone dnia 23 lutego 1946 r. Celem jego jest
popieranie rozwoju nauki polskiej i ruchu naukowego we wszystkich
gałęziach wiedzy i wspieranie prac naukowych, a to przez udzielanie
zasiłków, ogłaszanie konkursów na prace naukowe i przyznawanie
nagród, organizowanie zespołowej pracy naukowej, urządzenie war-
sztatów pracy naukowej (bibliotek, czytelni, archiwów, muzeów
i t. d.), urządzenie posiedzeń naukowych i zebrań dyskusyjnych
a przede wszystkim przez ogłaszanie drukiem prac naukowych (cza-
sopism, sprawozdań, rozpraw i dzieł w wydaniu książkowym i t. d.),
oraz utrzymanie łączności z innymi Towarzystwami Naukowymi,
w kraju i zagranicą. Na członków zwyczajnych mogą być powoły-
wane osoby, pracujące naukowo i posiadające znaczniejszy dorobek
naukowy,

Zarząd Towarzystwa:

Prezes — Stanisław Kulczyński

Wiceprezes — Kamil Stefko

Sekretarz Generalny — Hugo Steinhaus

Skarbnik — Wincenty Styś

Przewodniczący Wydziałów:

Nauk Filologicznych — Jerzy Kowalski
Nauk Historyczno-Filozoficznych — Karol Maleczyński
Nauk Społecznych — Tadeusz Bigo
Nauk Matematycznych i Przyrodniczych — Kazimierz Sembrat
Nauk Technicznych — Edward Sucharda
Nauk Lekarskich — Ludwik Hirszfild

Członkowie zwyczajni:

Wydział Nauk Filologicznych:

Edmund Bulanda
Jerzy Kowalski
Tadeusz Mikulski
Leszek Ossowski
Stanisław Rospond
Ananiasz Zajączkowski

Wydział Nauk Historyczno-Filozoficznych:

Roman Ingarden
Antoni Knot
Mieczysław Kreutz
Kazimierz Majewski
Karol Maleczyński
Ewa Maleczyńska
Teofil Modelski
Bolesław Olszewicz

Wydział Nauk Społecznych:

Tadeusz Bigo
Iwo Jaworski
Wacław Osuchowski
Kamil Stefko
Wincenty Styś

Wydział Nauk Matematycznych i Przyrodniczych:

Bronisław Knaster
Stanisław Kulczyński
Helena Krzemieniewska

Stanisław Loria
Gustaw Poluszyński
Eugeniusz Romer
Eugeniusz Rybka
Kazimierz Sembrat
Hugo Steinhaus

Wydział Nauk Technicznych:

Edward Sucharda

Wydział Nauk Lekarskich:

Ludwik Hirszfeld
Andrzej Klisiecki.

Adres Towarzystwa: Wrocław, ul. Orłowskiego Nr 15
(Prof. H. Steinhaus).

Polskie Towarzystwo Przyrodników im. Kopernika,
oddział we Wrocławiu

Prezes: Prof. Dr Julian Czyżewski.
Adres: Instytut Mikrobiologii Lekarskiej, ul. Chałubińskiego 4.

Towarzystwo Literackie im. Adama Mickiewicza,
oddział we Wrocławiu

Prezes: Prof. Dr Stanisław Kolbuszewski.
Adres: Seminarium Polonistyczne, ul. Szewska 48, I. p.

Polskie Towarzystwo Filologiczne
Koło Wrocławskie

Prezes: Prof. Dr Jerzy Kowalski,
Sekretarz: Mgr Jerzy Łanowski.
Adres: Instytut Filologii Klasycznej, ul. Szewska 49, II. p.

Polskie Towarzystwo Matematyczne,
oddział we Wrocławiu

Prezes: Prof. Dr Hugo Steinhaus.
Adres: Seminarium Matematyczne, Politechnika.

Polskie Towarzystwo Geograficzne,
oddział we Wrocławiu

Prezes: Prof. Dr Julian Czyżewski,
Sekretarz: Prof. Dr Mieczysław Klimaszewski
Adres: Gmach gł. Uniwersytetu, Pl. Uniwersytecki 1.

Towarzystwo Archeologiczne,

Prezes: Prof. Dr Jerzy Kowalski,
Sekretarz: Prof. Dr Kazimierz Majewski.
Adres: ul. Szewska 49.

Wrocławskie Towarzystwo Miłośników Historii,

Prezes: Prof. Dr Karol Maleczyński.
Organ T-wa „Sobótka“ — półrocznik
Redaktor Dr Antoni Knot
Adres: Instytut Historii, ul. Szewska 49.

Polskie Towarzystwo Botaniczne,
oddział we Wrocławiu

Prezes: Prof. Dr Stanisław Tołpa.
Adres: Instytut Botaniczny Uniwersytetu, ul. B. Brusa 53.

Polskie Towarzystwo Zoologiczne,
oddział we Wrocławiu

Prezes: Prof. Dr Gustaw Poluszyński.
Adres: Instytut Zoologii, ul. Norwida 25.

Polskie Towarzystwo Chemiczne,
oddział we Wrocławiu

Prezes: Prof. Dr Inż. Włodzimierz Trzebiatowski.
Adres: Politechnika, Zakład Chemii Nieorganicznej.

Wrocławskie Towarzystwo Lekarskie,

Prezes: Dr Wilhelm Teodor Knappe
Adres: ul. Chałubińskiego 4.

Towarzystwo Miłośników Literatury i Języka Polskiego,

Prezes: Anna Kowalska,
Adres: Pl. Nankiera 7, II p.
Urządza „Czwartki literackie“, wydaje „Zeszyty Wrocławskie“.

Towarzystwo Przyjaciół Ossolineum,
Prezes: Prof. Dr Stanisław Kulczyński,
Sekretarz Generalny: Dr Antoni Knot.
Adres: ul. Karola Szajnochy 7—9.

Związek Bibliotekarzy i Archiwistów Polskich,
Koło we Wrocławiu
Prezes: Zofia Gostomska,
Sekretarz: Jadwiga Poczętowska.
Adres: ul. Karola Szajnochy 7—9.

Dolnośląskie Towarzystwo Muzyczne,
Prezes: Inż. Stefan Podgórski,
Wiceprezes: ks. Plewko-Plewczyński,
Sekretarz: Mgr Andrzej Jochelson,
P. o. Dyr. Art.: Mgr Kazimierz Halpon.

INSTYTUCJE NAUKOWE I KULTURALNE

Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, ul. Szewska 37.
Kustosz: Dr Franciszek Pajęczkowski.
(Biblioteka w stanie organizacji, na razie niedostępna).

Biblioteka Miejska tymczasowo w gmachu Zarządu Miejskiego,
ul. Podwale Świdnickie 2/3

**Centralna Biblioteka Pedagogiczna Kuratorium Okręgu Szkolnego
Wrocławskiego przy Ośrodku Dydaktyczno-Metodycznym, ul.
Jarosława Dąbrowskiego 36—38.** Otwarta w godz.: Ponie-
działki, wtorki, piątki 9—18; wtorki, czwartki 9—14; soboty
9—12.

Archiwum Państwowe (na razie niedostępne), ul. Gdyńska 2
Kierownik: Dr Michał Wąsowicz.

**Archiwum Diecezjalne — Muzeum Diecezjalne — Biblioteka Ka-
pitulna, ul. Kanoniczna 12.**
Pracownia naukowa otwarta codziennie oprócz niedzieli
od godz. 8,30—13,30
w sobotę od 8,30—12,30.
Kierownik: Ks. Dr Wincenty Urban.

Rada Naukowa:

Przewodniczący: J. E. Ks. Administrator Apostolski Dr Karol
Milik,

Zastępca: Prof. Dr Karol Maleczyński.

Członkowie: Dr. Antoni Knot, dyrektor Biblioteki Uniw.,
Prof. Dr Władysław Czaplński.

Sekretarz: Ks. Dr. Wincenty Urban.

Muzeum Sztuki, ul. Słodowa 34 (w stadium organizacji)

Muzeum Prehistoryczne, Pl. Wolności 3 (w stadium organizacji).

Kier.: Prof. Dr Rudolf Jamka.

Instytut Śląski, oddział we Wrocławiu, Pl. Uniwersytecki 7.

Kierownik Oddziału: Mgr Julian Lewański.

KSIEGARNIE WROCŁAWSKIE:

„Akademicka“ — ul. Henryka Pobożnego 9

Arct Michał — ul. Kołłątaja 21

Bokajło Michał — ul. Szewska 8

„Czytelnik“ Sp. Wyd. — ul. Krupnicza 13

„Czytelnik“ Sp. Wyd. — ul. Stalina 45

„Encyklopedia“ — Rynek 8

„Feniks“ — ul. Pomorska 24

„Globus“ — ul. Stalina 84

Jasielski — Rynek 52

„Książka“ — Rynek 45

„Książka“ — ul. Stalina 62

Lach — Kuźnicza 36

„Lektor“ — ul. Stalina 22

Moszczyński — ul. Ruska 2

Nagłowska — ul. Ogrodowa 47

„Nauka i Wiedza“ — ul. Kołłątaja 32

„Naukowa“ — ul. Wita Stwosza 3

Orzechowski — ul. Olawska 81

„Odra“ — ul. Stalina 166

„Postęp“ — ul. Henryka Prawego 9

„Wiedza“ — Rynek 14

„Wrocławska“ — Pl. Teatralny 1.

Firmy wydawnicze we Wrocławiu:

- Akademicka Księgarnia — ul. Henryka Pobożnego 9
Arct M. — ul. Tadeusza Reytana 1
Książnica-Atlas — ul. Kiełbaśnicza 32
„Postęp“ — ul. Henryka Prawego 9.
Spółdzielnia Wydawn. Drukarni Uniw. i Polit. Ogrodowa 19.

DRUKARNIE:

1.	Drukarnia Państwowa Nr. 1	ul. Słodowa 39/41
2.	„ „ „ 2	„ Kościuszki 29
3.	„ „ „ 3	„ Kiełbaśnicza 20
4.	„ „ „ 4	„ Nowy Świat 6/10
5.	„ „ „ 5	„ Antoniego 15
6.	„ „ „ „Wiedza“	„ Wierzbowa 30
7.	„ „ „ „Czytelnik“	„ Kościuszki 49
8.	„ „ „ Uniwersytetu i Politechniki	„ Ogrodowa 19
9.	„ „ „ Archidiecezjalna	„ Szewska 43
10.	„ „ „ „Książka“	„ Karola 41
11.	„ „ „ W. U. B. P.	„ Antoniego 42
12.	„ „ „ W. J. N. W.	„ Ruska 51
13.	„ „ „ Związek Rewizyjny	„ Urszulanek 1
14.	„ „ „ Wyt. Zeszyt. i Książ. Handl.	„ Ruska 46

Dzienniki:

- Naprzód Dolnośląski, Redakcja: ul. Wierzbowa 30
Słowo Polskie, Redakcja: ul. Krupnicza 13
Trybuna Dolnośląska, Redakcja, Podwale Świdnickie 26.

Inne periodyki:

- Dolnośląski Biuletyn Gospodarczy, Redakcja: Pl. Muzealny 16
Dolnośląski Tygodnik Ludowy, Redakcja: ul. Jarosława Dąbrowskiego 72
Nowe Życie: ul. Pawła Włodkowicza 7
Ogrodnik Dolnośląski: ul. Kwiatowa 10
Pafawag (Dwutygodnik): Państw. Fabryka Wagonów.

ZWIĘZŁE WIADOMOŚCI Z DZIEJÓW WROCŁAWIA

O leżącym na szlaku wodnym i lądowym Wrocławiu, posiadamy pierwszą wzmiankę, odnoszącą się do założenia biskupstwa, podległego arcybiskupstwu gnieźnieńskiemu z r. 1000.

Najstarszy gród znajdował się na Ostrowiu Tumskim, gdzie stała pierwsza katedra drewniana pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela, — oraz na Ostrowie Piaskowym.

Pierwsza połowa wieku XI na Śląsku i we Wrocławiu — to ścieranie się wpływów niemieckich i czeskich. Zarówno bowiem sąsiedzi z Zachodu, jak i Południa pragnęli powiększyć swe posiadłości o ziemie polskie. Wskutek nieokrępego jeszcze katolicyzmu — nie obeszło się bez nawrotu pogaństwa. Skutkiem jego było m. in. spalenie katedry i wymordowanie duchowieństwa.

Dopiero w drugiej połowie jedenastego wieku stosunki zaczynają się nieco stabilizować. Władysław Herman ustanawia namiestnikiem Śląska kasztelana wrocławskiego, mającego swą siedzibę na zamku, zbudowanym na Ostrowie Tumskim.

W 1109 r. na Psim Polu pod Wrocławiem Niemcy ponoszą jedną z największych klęsk — gdy wyprawili się na Śląsk, by go oderwać z pod panowania polskiego.

Z pocz. XII w. wielką działalność kulturalną na terenie Wrocławia i okolicy rozpoczyna wojewoda, mianowany przez Bolesława Krzywoustego — Piotr Włost — według legendy fundator 70-ciu kościołów, wielu cmentarzy.

Z chwilą śmierci Bolesława Krzywoustego (1138), Wrocław został włączony do dzielnicy senioralnej. Następca jednak Krzywoustego — Władysław II, bardzo w kraju niepopularny, musiał z niego uchodzić. Ujął się za nim Fryderyk Barbarossa, ruszając w 1157 r. na Polskę. Ale Władysław II na tron nie wrócił. Udało się to dopiero jego synom Bolesławowi Wysokiemu i Mieszce Piastonogiemu.

Po wojnach, jakie nawiedziły Wrocław w połowie XII w. — stracił on wiele ze swego pierwotnego znaczenia politycznego — jako stolica wielkiej prowincji, zwłaszcza wobec przeniesienia stolicy całej Polski do Krakowa. Stał się jednak Wrocław wielkim centrem handlowym, w jakim osiadło wielu kupców-obcokrajowców, a wśród nich Francuzi i Włosi a nawet przybysze z dalekiej Rusi.

Następuje okres świetności za rządów Henryka Brodatego (1201—1238). Niestety, władca ten, pod wpływem swej matki, żony i synowej, pod koniec panowania zaczął sprowadzać na Śląsk niemieckich kupców i rycerzy, zakładać niemieckie klasztory, stwarzając w ten sposób na ziemiach przez siebie rządzonych problem niemiecki.

W czasie najazdu mongolskiego w 1241 r., Wrocław został całkowicie spalony. W owym też czasie odpadło wiele dzielnic, co w konsekwencji pociągnęło za sobą zmniejszenie się politycznego i handlowego znaczenia miasta na rzecz Poznania i Krakowa. Ale powoli — w miejsce zrujnowanych kamiennych i drewnianych domów i świątyń, wyrastają nowe, gotyckie. Na tron wstępuje Henryk IV, który wraz z królem Czech Ottokarem widzi niebezpieczeństwo niemieckie i stara się mu przeciwdziałać. Niestety — w bitwie nad rzeką Dürnkrut w 1278 r. wojska polsko-czeskie zostają pobite, co pozwala Habsburgom opanować kraje korony niemieckiej, przy czym Czechy tracą wszelkie polityczne znaczenie.

W latach późniejszych Polska staje się widownią walk dwu książąt piastowskich Henryka Prawego i Władysława Łokietka, chcących zjednoczyć jej dzielnice, ale nie umiejących zrezygnować z własnych ambicji.

Dochodzi do wojny domowej, którą wygrywa Henryk Probus, zamierzający koronować się na króla polskiego. Jego przedwczesna śmierć spowodowała zamęt i zwiększyła rywalizację pomiędzy poszczególnymi książętami, co znów ułatwiło Wacławowi czeskiemu zdobycie prawie całej Polski.

Sytuację utrudnia w dalszym ciągu fakt wygaśnięcia Przemysławów i wstąpienia na tron czeski Jana Luksemburga. Łokietek umocnił się wprawdzie w Krakowie, ale księstwem wrocławskim rządzi podówczas nieudolny Henryk VI, który je z czasem odstępuje Janowi Luksemburgowi, zachowując dla siebie dożywocie.

Na wiosnę 1327 r. Wrocław ostatecznie dostaje się pod panowanie czeskie. Wprawdzie biskup Nankier i ks. Bolko Świdnicki organizują walkę o uwolnienie tej dzielnicy piastowskiej, lecz z chwilą śmierci Władysława Łokietka (1333) i wstąpienia na tron Kazimierza Wielkiego, który rzeka się praw do Śląska w 1335 r., działalność ich traci wszelki punkt oparcia. W tym samym roku umiera także Henryk VI Ostatni, a rządy po nim obejmuje wyznaczony przez króla czeskiego starosta, Niemiec, Kunad Falkenhayn. Zmierzch zaś nad polskim Wrocławiem zapada z chwilą unieszkodliwienia przez otrucie najgorętszego orędownika polskich interesów na Śląsku biskupa Nankiera, który zmarł w Nysie w 1341 r.

W ciągu następnych wieków zaostrza się na Śląsku walka o wpływy Czech, Węgier i Polski. Przez pewien czas Wrocław staje się znów polskim, gdy dostaje się pod panowanie Zygmunta Sta-

rego, mającego swą siedzibę na zamku, stojącym w miejscu, gdzie dziś wznoszą się mury Uniwersytetu. Wraz z Czechami jednak przechodzi Śląsk pod panowanie Habsburgów, gdy na Ludwiku Jagiellończyku wygasła czeska linia Jagiellonów.

W wiekach XVII i XVIII-tym Wrocław to kwitnie — to upada, niszczone zarówno w czasie wojny trzydziestoletniej jak i później, gdy miasto zdobywają Prusacy (1741). Jest terenem przemarszów różnych wojsk, a wśród nich pruskich, austriackich i rosyjskich.

W 1806 r. zawitały do Wrocławia zwycięskie orły napoleońskie — ale też nawiedził wówczas miasto jeden z największych pożarów, w czasie którego spłonęło 1500 budynków. Kozietulski formował tu swój pułk z rekrutów z Poznańskiego. I znów w 1813 r. w mieście zjawia się cesarz Francuzów.

Zasadniczy rozkwit i rozwój Wrocławia przypada na wiek XIX-ty. Mimo, że na uczelni wrocławskiej wykładało wielu wybitnych Polaków a wielu innych czerpało na niej swą wiedzę, — to w okolicy, w której wciąż jeszcze tu i ówdzie panował język polski, zadziwiający nieraz swą obecnością różnych przybyszów, — zamilkł wkońcu prawie zupełnie, by triumfalnie powrócić dopiero w maju 1945 r.

Roman Aftanazy

NAJWAŻNIEJSZE ZABYTKI MIASTA WROCŁAWIA

Decydując się na zwiedzanie zabytków miasta Wrocławia, zaczynajmy od kościołów i głównie tych kościołów, które w ten czy inny sposób dowodzą swej polskości, a tym samym polskości ziemi dolnośląskiej.

Zachowując pewną hierarchię — wstąpmy najpierw do katedry. Trzynawowy, piękny budynek katedry, wybudowanej w XIII i XIV w. w stylu gotyckim, bardzo jest zniszczony. Ale jakkolwiek brak mu ponad nawą główną sklepienia, to jednak swą charakterystyczną sylwetkę zachował niezmienną. Specjalnie portal kościoła ściąga na siebie uwagę każdego przechodnia bogactwem kamiennych rzeźb i misternym ich wykonaniem. Dolna bowiem część portalu ocalała w stanie zupełnie dobrym — choć prawie wszystkie domy okoliczne ze ślicznym niegdyś — nasze pałace z epoki stanisławowskiej przypominającym pałacem arcybiskupim — leżą w gruzach.

Fundatorami katedry wrocławskiej byli biskupi polscy, a wśród nich Nanker i Przeclaw z Pogorzeli. Marmurowy sarkofag ostatniego z wymienionych oglądać można w jednej z barokowych kaplic, jakich szereg dobudowano do głównego gmachu w ciągu wieków piętnastego, siedemnastego i osmnastego. Kaplica pod wezwaniem Marii Panny, ze stojącym pośrodku nagrobkiem biskupa Przeclawa, należy do najładniejszych i najlepiej zachowanych. Na jednej z jej ścian widnieje płaskorzeźba, wykonana w bronzie przez znakomitego norymberskiego mistrza Piotra Vischer'a. Przedstawia ona biskupa Jana Rotha (zm. 1506). Posiada ogromną wartość artystyczną a także — co w ślad za tym idzie i nie jest bez znaczenia — wartość materialną. Uszkodzeń żadnych na szczęście nie doznała.

Drugą z kaplic, zasługującą na uważne obejrzenie jest „kaplica elektorska“ — nazwana tak od godności jej fundatora biskupa Franciszka Ludwika Kurfürsta z Trieru. Budowniczym jej był słynny architekt Fischer von Erlach, którego nazwisko często spotyka się przy badaniu zabytków ziemi dolnośląskiej. Miał on niewątpliwie swój specjalny styl — styl austriackiego baroku. Rodowodu jego należy zresztą szukać w szkole rzymskiej siedemnastego wieku (Borromini, S. Agnese w Rzymie).

Kaplicę tę nakrywa owalna kopuła, bogato złocona i ozdobiona freskami Carlo Carlone. W ołtarzu, w obramieniu sześciu kolumn marmurowych, stoją więcej niż naturalnej wielkości postacie Mojżesza i Arona. Olbrzymie malowidła dobrego pędzla, rzeźby marmurowe alegoryczne oraz sztukaterie pokrywają wszystkie ściany. Szczytem precyzji są tu precudne ażurowe, koronkowej wprost roboty drzwi żelazne, kute ręcznie podobno przez kilkadziesiąt lat.

Ostatnią kaplicę, którą należy w katedrze obejrzyć, jest z końca XVII w. pochodząca kaplica św. Elżbiety. Twórcą jej był Włoch Giacomo Scanzani. Jak obie poprzednie, tak i tę wieńczy ładnie sklepiona kopuła, pokryta freskami. Ściany, w znacznej części wyłożone są śląskim marmurem. Najbardziej godnym uwagi jest tu ołtarz z posągami św. Elżbiety, otoczonej aniołami. Wszystkie rzeźby zostały przez Ercole Ferrata — jak niektórzy podają, ucznia Berniniego — wykonane z kararyjskiego marmuru. Domenico Guidi wyrzeźbił epitafium ku czci fundatora kaplicy kardynała Henryka von Hessen-Darmstadt. I znów

krata żelazna, ręcznie kuta — równie, jak poprzednio wspomniana — piękna.

Tyle osobliwości katedry. Przejdźmy więc do pobliskiego kościoła św. Krzyża i św. Bartłomieja, jednej z pereł gotyckiej architektury na Śląsku. Powstanie swe zawdzięcza ta świątynia pogodzeniu się ze sobą skłóconych Henryka IV Probusa oraz biskupa Tomasza Zaremby. W styczniu 1288 r., postanowiono budowę kościoła pod wezw. św. Bartłomieja. Ponieważ jednak w czasie robót ziemnych wykopali robotnicy kamień w kształcie krzyża, fundator postanowił w tym samym miejscu wybudować dwa kościoły. W ten sposób dolna kondygnacja poświęcona jest, jak projektował księżę początkowo, św. Bartłomiejowi, — górna zaś, — św. Krzyżowi.

W kościele tym, zawierającym m. in. tympanon, przedstawiający Henryka IV z małżonką, znajdował się także jego sarkofag, z wyglądu przypominający bardzo sarkofag biskupa Przeciawa z katedry. Rzeźba górnej płyty nagrobka wyobrażała księcia z mieczem w prawej dłoni i tarczą trójkątną z wyobrażeniem orła — w lewej. Boczne ściany sarkofagu wypełniał szereg postaci książąt, duchownych, urzędników oraz płaczek.

Kościół św. Krzyża jest ciężko uszkodzony wskutek wybuchu bomby, która rozsadziła sklepienie dolnej a posadzkę górnej świątyni. Ogólny stan tego zabytku jest jednak mimo wszystko — dobry.

Trzeci gotycki kościół — Panny Marii, stojący na niedalekiej wyspie zwanej „Ostrowem Piaskowym“, znajduje się w miejscu ufundowanego tu niegdyś przez Marię, małżonkę Piotra Włosta romańskiego kościoła. Obecna postać świątyni „Na Piaskach“ nadały wieki XIV i XV. Z drugiej połowy XII w. zachowała się tu jedynie płaskorzeźba, umieszczona w tympanonie nad drzwiami do zakrystii, w prawej nawie budynku. Wyobraża ona Matkę Boską z dziećmi Jezus na rękę, siedzącą na tronie. Po jednej stronie tronu stoi fundatorka kościoła z jego modelem w ręce, po prawej jej syn św. Włodzisław. W obramieniu napis mówi: „Hos matri veniae Swentoslaus mea proles“.

Kościół Marii Panny — bardzo zniszczony — nie posiada więcej niczego godnego uwagi.

Zdaje się, że niemożliwym już do odbudowania z powodu groźnych zniszczeń jest kościół św. Wincentego polskiej fundacji z pierwszej połowy XII w. Po licznych przebudowach, jakim kościół ten i klasztor ulegał w ciągu wieków, dotrwały do naszych czasów dwa wielkiej artystycznej i historycznej wartości szczegóły archi-

tektoniczne. Jeden z nich to mistrzowski rzeźbiony portal kamienny, prawdziwy klejnot, wmurowany obecnie w południową ścianę kościoła Marii Magdaleny. Drugi — to tympanon romański, wiążący się kiedyś ściśle z portalem, dziś umieszczony w Muzeum Zamkowym. Jest to półkolistka kompozycja, przedstawiająca Zaśnięcie Najświętszej Marii Panny oraz scenę zdjęcia Chrystusa z Krzyża.

W kościele św. Wincentego pochowany został Piotr Włost z małżonką. Wprawdzie sarkofag jego nie dotrwał do naszych czasów, znamy go jednak z rysunku, przechowywanego do czasów wojny wraz z rękopisem z XVIII w., będącym kopią szesnastowiecznego w Bibliotece Uniwersytetu Wrocławskiego. Był tu także wywieziony w czasie wojny nagrobek Henryka II z XIV w. Przedstawiony on był, podobnie jak Henryk IV na płycie, w pełnym uzbrojeniu, z odrzuconym poza siebie płaszczem. Głowa zdobna w koronę książęcą opierała się o hełm z widocznym na nim orłem polskim. W lewej ręce trzymał książę tarczę z orłem śląskim, w prawej oszczep.

Jeśli chodzi o kościoły o polskiej tradycji — to takim jest jeszcze kościół św. Wojciecha, czyli poddominikański. Jako fundatora jego jedni podają Piotra Włosta — inni brata jego Bolesława.

Lecz sam kościół — także w ruinie — jak i poprzednio wspomniane, nie interesuje nas tyle, co ocalała kaplica barokowa. (Wrocław jest bowiem miastem gotyckich kościołów i barokowych kaplic). W kaplicy tej znajduje się grób bł. Czesława Odrowąża. Sceny z jego życia przedstawiają liczne malowidła, co obok bogactwa marmurów, zdobią ściany. W niszce o muszlowym sklepieniu stoi statua bł. Czesława. Na marmurowych spiralach jako cokołach, u stóp jego, klęczą dwa aniołki z girlandami kwiatów na czole, poniżej zaś umieszczone są popiersia św. Tomasza z Akwinu i Piotra z Werony. Sarkofag bł. Czesława, umieszczony w ołtarzu, pokryty jest 16 medalionami, także przedstawiającymi epizody z życia patrona kaplicy. Wspaniałe epitafium ku jego czci — daje dokładny opis łaciński losów wielkiego dominikanina — Polaka. Ponad napisem — herb rodziny Odrowąż.

To są kościoły o najsilniejszej polskiej tradycji. Ale i szereg innych świątyń w ten czy ów sposób związanych jest z polskością. Architektonicznie polskie wpływy przypomina kościół Bożego Ciała, fundowany niegdyś przez Joannitów, znajdujący się w pobliżu teatru. Zewnętrznie mało stosunkowo zniszczony — przywołuje na myśl gotyk nadwiślański. Stąd przypuszczenie, że budowniczym

mógł być Polak. Zwłaszcza, że jakkolwiek niektóre partie tej budowli sięgają XIII-tego wieku, ukończona ona została ostatecznie w drugiej połowie XIV wieku, gdy komandorem Joannitów wrocławskich był małopoleśnianin Jan Oczo.

W kościele Bożego Ciała, będącym właśnie w trakcie restauracji, do czasów obłężenia Wrocławia w 1945 r., znajdował się ołtarz szafkowy Zaśnięcia Najświętszej Marii Panny, pochodzący jakoby z krakowskiego warsztatu Wita Stwosza. Wywieźli go stud Niemcy w nieznaną miejscę.

Przy tej samej ulicy, lecz po przeciwnej stronie, znajduje się kościół gotycki, zupełnie ostatnio przez władze polskie odnowiony, popularnie nazywany „kościółem św. Doroty“. Ma on jednak jeszcze dwu innych patronów: św. Wacława i św. Stanisława. Jest to jeden z najokazalszych pod względem architektonicznym zabytków miasta. Ma on 75 m długości, 25 m wysokości i 30 m szerokości. W ukształtowaniu jego także widoczne są wpływy polskie i słusznie mgr Jochelson w swym przewodniku cytuje zdanie wybitnego naszego historyka sztuki prof. Gębarowicza, który mówi: „Kościół ten jest na terenie Wrocławia ostatnim echem miejscowej szkoły śląskiej. Uderza przy tym, że świątynia ta, choć powstała już pod panowaniem czeskim, wykazuje przecież zupełną niezależność od architektury praskiej szkoły Parlerów“.

Kościół św. Doroty pochodzi z połowy XIV w. i ufundowany został dla Augustianów-Eremitów. W 1530 r. jednak Rada miejska przeniosła doń Minorytów z klasztoru św. Jakóba. Z zewnątrz — świątynia ta, wciśnięta między inne świeckie budynki, ma wygląd skromny. Wnętrze zaś — wskutek pożaru w 1636 r. ma charakter baroku i rokoka. Rzeźby, przeważnie ołtarzowe, wykonane w tym stylu, jaskrawo odbijają od jednostajnej bieli ścian, pozbawionych zabytkowych malowideł.

Z pośród dużych obiektów pamiątkowych Wrocławia, warto odwiedzić jeszcze gotycki, masywny kościół św. Elżbiety. Jest to trzynawowa bazylika. Jej nawa środkowa posiada wysokość 29,8 m., każda zaś z bocznych jest o połowę niższa. Wysokość wieży — charakterystycznej dla sywetki miasta — dochodzi do 91 m. Założenie kościoła tego sięga 1245 r. W ciągu lat i stuleci następnych — rozbudowywano świątynię nadal. Ostateczną jednak formę otrzymała ona w drugiej połowie XIV w. Od 1525 r. kościół został oddany protestantom, a katolikom zwrócony dopiero po ostatniej wojnie. Wnętrze dziś stosunkowo skromne.

I jeszcze należałoby pójść do ruin kościoła Marii Magdaleny (połowa XIV w.), będącego 1515 r. ewangelickim zborem. W kościele tym, jedyną rzeczą godnej szczególnej uwagi jest ów wspomniany już wyżej portal romański, pochodzący z kościoła św. Wincentego.

W różnych okolicach starego Wrocławia kryje się jeszcze szereg innych zabytków świątyń, ale — jak np. kościół uniwersytecki pod wezwaniem św. Macieja (austriackie rokoko) pochodzą one już z czasów nowszych i nie mają naogół polskich tradycji, albo leżą w kompletnej ruinie.

Z pośród zabytków o charakterze świeckim — przyćmiewa wszystkie inne — istna perła architektury o znaczeniu ogólnoeuropejskim — jaką jest renesansowo—gotycki ratusz. O istnieniu ratusza mówią zapiski już w 1229 r. Ale najstarsza część dzisiejszego budynku (wschodnia), sięga w rzeczywistości 1328 r. Z początków XV w. pochodzi część środkowa. Z końcem tego wieku ratusz gruntownie przebudowano, a wieżę jego ukończono dopiero w 1565 r. Koronka na szczycie gmachu pochodzi z 1500 r., — czyli z epoki Jagiellonów. Jeśli przestudiować kolejno różne szczegóły architektoniczne ratusza — spostrzeżemy cały szereg cech wspólnoty stylowej z wieloma zabytkami Polski środkowej. Ale całość jest tak bogata, że nawet pobieżny szkic wymaga więcej miejsca, niż na to pozwalają ramy.

Drugim cennym zabytkiem o świeckim przeznaczeniu jest główny gmach Uniwersytetu, reprezentujący styl barokowy. Fasada nadodrzańska tego gmachu, jest z powodu długości swej (140 m) zbyt monotonna. Wybudowali ten dom Jezuici z przeznaczeniem na uczelnię w początkach XVIII w. Wewnątrz najciekawsza jest aula i dawne oratorium, ozdobione freskami Jana Krzysztofa Handke'go, rzeźbami, sztukaterią, kolumnami, freskami.

Skromniejszy wygląd ma dawny gmach gimnazjum św. Macieja, dziś Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, będący w pewnej stylistycznej łączności z gmachem Uniwersytetu.

Klasykystyczny zamek królów pruskich przy Placu Wolności, wybudowany przez znakomitego architekta holenderskiego Jana Boumana z końcem XVIII w., ostatnio zamieniony na muzeum — dziś w większości wypalony, nie wzbudza większego zainteresowania.

MOWA REKTORSKA

Jego Magnificencji Prof. Dra Stanisława Kulczyńskiego, Rektora Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu, wygłoszona w czasie uroczystej inauguracji roku akademickiego 1946/47 w dniu 9 grudnia 1946 r. w auli Politechniki.

Drugi rok działalności Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu otwieramy w warunkach głęboko odmiennych od tych, w jakich rozpoczynaliśmy pierwszy rok naszej działalności w listopadzie roku ubiegłego. Byliśmy wówczas rośliną zakorzonioną świeżo w obcym i wrogim nam gruncie. Ogarniał nas wówczas niepokój, czy wysiłek nasz wytrzyma próbę życia, czy nie zwieją go wiatry zdarzeń, hulające po naszym budzącym się do powojennego życia wśród konfliktów i nieprawdopodobnych trudności kraju. Dzisiaj mamy poczucie sukcesu, świadomość trafnie podjętego ryzyka i świadomość siły, którą daje sukces. Jesteśmy jednym z silniejszych ośrodków akademickich w kraju. Mimo ruin i trudności, jakie cechują codzienny nasz wysiłek pracy, jesteśmy przedmiotem zainteresowania i świata nauki i młodzieży, garnącej się do nas coraz liczniejszą falą z naszych sąsiednich województw i z głębi kraju.

W roku zeszłym przyjęliśmy w nasze mury około 3000 młodzieży. W roku bieżącym ilość przyjętych osiąga niemal cyfrę 7000 wobec 4200 studentów, kształconych na obydwu uczelniach wrocławskich przed wojną. Stanowi to 162% studentów w stosunku do czasów niemieckich. Cyfrę tę osiągamy w drugim roku działalności, dysponując jedynie ułamkiem tych środków naukowych i dydaktycznych, jakimi dysponowały uczelnie przedwojenne.

Z punktu widzenia polityki socjalnej interesującym będzie podanie danych, ilustrujących skład socjalny i ruch składu socjalnego młodzieży na uczelni. Młodzież, pochodząca z domów inteligencji pracującej, a więc urzędników, sędziów, nauczycieli i kolejarzy stanowi na uczelni 41%; z domów robotniczych 19%, z domów chłopskich 19%, z domów inteligencji, uprawiającej wolne zawody, a więc lekarzy, adwokatów i kupiectwa 21%.

Bardziej interesujące dane dotyczą ruchu, któremu skład socjalny młodzieży podlega. W związku z niedostatkiem miejsca na Uczelni, zwłaszcza na wydziałach politechnicznych i na wydziałach lekarskich, Uniwersytet i Politechnika zmuszone są do selekcjonowania zgłaszających się kandydatów. Skład socjalny młodzieży

zgłaszającej się jest inny niż młodzieży, przesianej przez egzamin konkursowy. Obserwacje tych zmian pouczają, że młodzież robotnicza wytrzymuje egzamin konkursowy dobrze, tj. wychodzi z konkursu z takim samym procentowym stanem posiadania, z jakim się zgłasza. Jest to młodzież, która nie potrzebuje protekcji, gdyż bez protekcji daje sobie radę sama. Młodzież chłopska natomiast ponosi straty i wychodzi z konkursu z mniejszym stanem posiadania niż się zgłasza. Przyczynę tego niepożądanego zjawiska władze akademickie widzą w tym, że młodzież chłopska skazana jest w swojej ogromnej przewadze na prowincjonalną szkołę średnią, stojącą na niższym poziomie niż szkoła wielkomijska. W związku z tym młodzież chłopska przychodzi na studia wyższe gorzej przygotowana niż młodzież wielkomijska. Wynika stąd pewne niezawinione upośledzenie socjalne młodzieży chłopskiej, które władze akademickie wyrównują drogą dodatkowych zarządzeń. Przyjęto mianowicie następujące zasady przy przyjmowaniu młodzieży na studia. Przyjęci zostają wszyscy kandydaci, którzy otrzymują najlepsze punktacje w konkursie, niezależnie od przynależności socjalnej. Odrzuceni zostają wszyscy, którzy otrzymują najgorsze punktacje w konkursie. Natomiast w grupie kandydatów o średnim wyniku egzaminacyjnym dokonuje się selekcji nie pod kątem widzenia wyników osiągniętych przy egzaminie, lecz pod kątem widzenia przynależności socjalnej, udziału w walce czynnej i przejść obowozowych. Osiągamy tym sposobem korekturę wspomnianego niezawinionego upośledzenia pewnych grup młodzieżowych, korekturę sprawiedliwą, gdyż młodzież, która ucząc się w warunkach trudnych osiąga średnie wyniki, rokuje niezawodnie lepsze widoki niż młodzież, która w dobrych ucząc się warunkach mimo to osiąga zaledwie wyniki średnie.

Jak bardzo potrzebna jest ingerencja zarządzeń, chroniących interesy warstw społecznie słabszych, o tym pouczają stosunki, z jakimi walczyć musiał w roku bieżącym wydział lekarski, przeprowadzając akcję wpisową. Wydział lekarski, jako kształcący w zawodzie, rokującym dobre widoki materialne jest przedmiotem szczególnego nacisku ze strony młodzieży, ubiegającej się o wpis. W roku bieżącym na wydział ten zdołny pomieścić około 250 studentów I roku zgłosiło się okrągło 1000 kandydatów. W masie tej młodzież chłopska reprezentowana była liczbą 4%, robotnicza 6%, inteligencja 57%, wolne zawody 33%. Po przesianiu przez konkurs, którego wyniki cytowałem przed chwilą i po zastosowaniu selekcji w gru-

pie średniej, wydział lekarski zdołał poprawić udział młodzieży chłopskiej dwukrotnie z 4% na 8%, młodzieży robotniczej prawie trzykrotnie z 6% na 16% kosztem inteligencji pracującej i wolnych zawodów. Ażeby osiągnąć te wyniki i wyrównać liczbę 1000 kandydatów do dopuszczalnej liczby 250 trzeba było odrzucić 71% młodzieży z kół inteligentkich, 76% młodzieży z kół wolnych zawodów, podczas gdy młodzież chłopska straciła 42% kandydatów, a robotnicza zaledwie 21% kandydatów. W interesie dalszej poprawy stosunków socjalnych wśród młodzieży uniwersyteckiej Uniwersytet i Politechnika zorganizowały rok zerowy dla młodzieży spóźnionej w studiach, a polecanej nam przez związki zawodowe i Samopomoc Chłopską. W ubiegłym roku akademickim uczęszczało na rok zerowy około 200 studentów. W roku bieżącym przyjęto trzykrotnie większą liczbę 606 kandydatów, których zorganizowano w 7 oddziałach. Sześć z tych kursów, obejmujących 84% młodzieży przygotowuje uczestników do wydziałów medycznych i technicznych. W składzie socjalnym kursu zerowego partycypują robotnicy w 24%, chłopcy w 23%, inteligencja pracująca w 34%, wolne zawody w 19%. Kursy zerowe są poważnym świadczeniem Uczelni na rzecz postulatu poprawy socjalnych stosunków na Uniwersytecie i Politechnice. Wyrazem zrozumienia tej sprawy przez władze akademickie jest, że podnosząc w roku bieżącym stan liczebny młodzieży akademickiej dwukrotnie, podniosły zarazem stan liczebny uczestników kursu zerowego trzykrotnie. Zaznaczyć jednak muszę, że możliwości Uczelni w tym zakresie są już zupełnie wyczerpane. Ani stan liczebny personelu naukowego, zajętego kształceniem lat wyższych, ani pojemność naszych wydziałów medyczno-technicznych, które liczyć się muszą w roku przyszłym z falą przeszło 500 kandydatów, dostarczonych przez kurs zerowy, na dalszą rozbudowę kursów zerowych nie pozwala.

Młodzież, zapisana na naszych 10 wydziałów i 7 kursów zerowych nie jest jedyną naszą klientelą. Za porozumieniem i poparciem wojewodów obydwu Śląsków uruchomiliśmy w roku bieżącym prowincjonalny Powszechny Uniwersytet i Politechnikę. W 10 miastach prowincjonalnych Dolnego i Górnego Śląska odbywają się regularnie popularne wykłady politechniczne i uniwersyteckie, cieszące się zadowalającą frekwencją.

Podstawy organizacyjne naszej Uczelni uległy w roku bieżącym znacznemu rozszerzeniu. Wydziały mechaniczny i budownictwa, które w roku zeszłym uruchomiły tylko I rok studiów, obsłu-

gują dziś dwa lata studiów. Na medycynie, rolnictwie i farmacji, które w roku ubiegłym zdobyły się na uruchomienie tylko kilku pierwszych lat studiów. Na medycynie, rolnictwie i farmacji. Podobnie pełnym wymiarem lat pracują wszystkie pozostałe wydziały Uniwersytetu i Politechniki. Niezależnie od tego zorganizowano i uruchomiono w roku bieżącym osobne Studium planowania przestrzennego z uwagi na aktualną potrzebę kształcenia pracowników w zakresie planowania odbudowy gospodarczej kraju.

W roku bieżącym rozpoczyna swą działalność zorganizowane przy wydziale lekarskim Studium wychowania fizycznego. Przy katedrze psychologii i pedagogiki uruchomiono wspólnie z Kuratorem okręgu szkolnego Instytut pedagogiczny. Wydział prawno-administracyjny przygotował pospołu z czynnikami społecznymi uruchomienie Akademii ekonomiczno-spółdzielczej, której zatwierdzenie jest prawdopodobnie kwestią niedługiego czasu. Wydział lekarski finalizuje przygotowania do wyodrębnienia i wyłonienia z siebie wydziału stomatologicznego, a Oddział farmaceutyczny, rozbudowany przy pomocy izb aptekarskich obydwu Śląsków dojrzewa do wyodrębnienia się w samodzielny wydział. Tempo rozwoju Uniwersytetu i Politechniki jest zawrotne, ale nie może ono być inne w obliczu tempa życia i jego skali na ziemiach odzyskanych. Uczelnia nasza, która włączyła się w bieg wypadków na ziemiach odzyskanych nazajutrz po zdobyciu Wrocławia, nie czekając na uporządkowanie stosunków, ma ambicję, by kroczyć równoległe z życiem polskim na tych ziemiach.

Mimo rozmachu organizacyjnego nie możemy ludzi ani siebie ani społeczeństwa jakoby nasze ramy organizacyjne były wyczerpane. Nie możemy tracić z oczu proporcji zadań. Jesteśmy jedynym Uniwersytetem na ziemiach odzyskanych i jedną z trzech na tych ziemiach politechnik. Jako zjednoczony Uniwersytet i Politechnika reprezentujemy połowę przestrzeni organizacyjnej, wyznaczonej przez plany rządu do pokonania zadań naukowych i akademickich na ziemiach odzyskanych. W obliczu 24 szkół akademickich w Polsce reprezentujemy razem z Politechniką Gdańską i Gliwicką oraz Akademią Medyczną w Gdańsku, zaledwie 1/5 stanu posiadania kraju w zakresie szkolnictwa akademickiego. Ziemie odzyskane stanowią natomiast 1/3 przestrzeni kraju, a pod względem gospodarczym i kulturalnym reprezentują połowę Polski. Do tego stanu rzeczy muszą być dostosowane siły i środki naszych Uczelni, jeżeli życie na ziemiach odzyskanych nie ma ulec dege-

neracji na odcinku tak żywotnym jak nauka i nauczanie wyższe. Musimy jednym słowem łącznie z Gdańskiem i Gliwicami zrównoważyć potencjał 19 uczelni wyższych rozłożonych w starym kraju. Połowa tych ogromnych zadań spada na Wrocław. Wzorem organizacyjnym Uczelni wrocławskich nie mogą być Uniwersytety ani w Lublinie, ani w Toruniu, ani nawet we Lwowie, skąd wyszliśmy. Zmusza nas do tego skala zadań, jakie spadają na nas w związku z wejściem w tryby życia najbardziej zachodnio-europejskiej i najbardziej uprzemysłowionej dzielnicy Polski. Nasze zabiegi o nowe wydziały, o nowe studia, nasze zabiegi o nowe przestrzenie rozwojowe i środki, są uzasadnione skalą życia na Zachodzie i nałożonymi na nas przez to życie zadaniami.

Normalizacja naszej pracy wymaga przede wszystkim odbudowy warsztatów naszej pracy. Dwie trzecie naszych budynków i zakładów leży w gruzach. Jedną trzecią dźwignęliśmy i uruchomiliśmy. Z pozycji o podstawowym znaczeniu straciliśmy połowę głównego gmachu Uniwersytetu. Straciliśmy bezpowrotnie gmachy instytutów chemii, mineralogii, geologii, bibliotekę uniwersytecką na Wyspie Piaskowej. Spłonęły budynki Instytutu wschodniego, gmachy instytutów geograficznych, romanistycznych, germanistycznych, anglistycznych, budynki i muzea archeologii, budynki i muzea prehistorii, budynki i muzea historii sztuki. Straciliśmy instytuty fizyki zarówno doświadczalnej jak i teoretycznej, budynki katedr matematycznych, budynki i muzea instytutów botanicznych i połowę muzeum zoologicznego. Straciliśmy zakład neurochirurgii, kliniki psychiatryczną i neurologiczną, kliniki i laboratoria pediatrii, budynki kliniki usznej i laryngologicznej, instytut mechaniki rozwojowej i farmakologii. W połowicznej ruinie znajduje się budynek administracji klinik, medycyny sądowej, kliniki chirurgicznej i interny. Straciliśmy instytut technologii włókna i część budynków wychowania fizycznego. Straciliśmy część budynków doświadczalnictwa rolniczego. Razem około 70 mniejszych i większych gmachów na 104 istniejących przed wojną.

Uzyskaliśmy dzięki pomocy Rządu i Miasta dwadzieścia kilka budynków w częściowej ruinie, które zaledwie w połowie zdołaliśmy uruchomić. Szereg klinik umieściliśmy tymczasowo w szpitalach miejskich i wojewódzkich. Nie pokrywa jednak to naszych zapotrzebowań, nie stoi bowiem ani w proporcji do poniesionych strat, ani w proporcji do nowych potrzeb, które wynikają z rozrostu świadczeń dydaktycznych, oraz z powstania wydziału medycyny

weterynaryjnej, nie istniejącego we Wrocławiu przed wojną, a obejmującego rolę jedynej obok Lublina, a w swojej skali najważniejszej bazy nauk weterynaryjnych w kraju. Preliminarz samej budowlanej odbudowy Uniwersytetu i Politechniki, wykonany przed 1/2 rokiem opiewa na 1/2 miliarda złotych. Otrzymaliśmy na ten cel w roku sprawozdawczym sumę około 13 milionów złotych z budżetu odbudowy.

Szczególnie trudna sytuacja panuje na wydziałach przyrodniczym, lekarskim i wydziale medycyny weterynaryjnej. Pierwszy jest zupełnie zburzony i urządzać się musi od nowa, drugi jest dotknięty stratami na najboleśniejszych odcinkach klinicznych i teoretycznych, ostatni musi dopiero poszukiwać przestrzeni dla rozstawiania swoich klinik i zakładów, mieszczących się dzisiaj w kilkupokojowych lokalach, pożyczonych od wydziału rolnego i pozbawionych środków naukowych i dydaktycznych. Mówiąc o wydziale lekarskim nie mogę pominąć faktu, że przepracował on trudny rok sprawozdawczy nie tylko przy pomocy Ministerstwa Oświaty, naszego naturalnego opiekuna, ale i przy wydatnej pomocy Ministerstwa Zdrowia, które zasiliło młodzież 123 stypendiami i udzieliło subwencji, zarówno na etaty pracownicze, jak i naukowe prace. Wydział weterynaryjny i rolny korzystały również z pomocy Ministerstwa Rolnictwa. Spotkaliśmy się również z pomocą Ministerstwa Przemysłu i pomocą kół robotniczych. Mamy w tych kołach przyjaciół, którzy nie słowem, a pracą szli z pomocą Uniwersytetowi i Politechnice.

Stosunkowo pomyślnie rozwija się problem biblioteczny. Uruchomiliśmy czytelnie naukowe i studenckie. Zdołaliśmy opanować dopływ do biblioteki bieżącego polskiego piśmiennictwa. Nie zdołaliśmy natomiast rozwiązać zagadnienia zaopatrzenia naszych księgozbiorów w starszą literaturę naukową polską. Wiążemy nadzieję w tej dziedzinie z perspektywami odbudowy Ossolineum i jego zbiorów we Wrocławiu. Księgozbiory nasze, opierające się o ofiarowaną przez Miasto bibliotekę miejską i zbiory Politechniki i medycyny, organizujemy w 3 ośrodkach. Nasza główna biblioteka przy ul. Szajnochy obejmuje rolę księgozbioru humanistycznego i przyrodniczego. Osobno tworzymy bibliotekę techniczną i bibliotekę lekarską. Ta ostatnia powstaje jako wspólna wojewódzko-universytecka organizacja. Zbliżamy się do końca z pracami około ściągania do Wrocławia księgozbiorów i zbiorów naukowych uni-

wersytecko-politechnicznych, rozproszonych przez wojnę po prowincji śląskiej.

W porozumieniu z Ministerstwem Kultury i Sztuki rozpoczynamy prace nad organizacją muzeów przyrodniczych we Wrocławiu, w porozumieniu z Miastem przystąpimy niebawem do reorganizacji ogrodu zoologicznego w mieście.

Stosunkowo pomyślnie rozwiązany został przez wydział rolny i weterynaryjny problem majątków doświadczalnych obsługujących katedry rolnictwa, ogrodnictwa i hodowli. Posiadamy i zagospodarowujemy 8 majątków o powierzchni kilkudziesięciu do dwustu kilkudziesięciu hektarów, a przeznaczonych dla celów doświadczalnych. Uczelnia ubiega się jeszcze o 2 niezbędnie potrzebne majątki, jeden dla studiów hodowlanych, drugi dla badań rybackich. Na zagospodarowanie majątków uzyskaliśmy kredyt bankowy w wysokości 2 milionów złotych.

Uczelnie nasze osiągnęły dotychczas około 2/3 stanu personalnego, przewidzianego planem. Czekają nas jeszcze duże wysiłki z problemem ulokowania napływających sił naukowych w mieście. Trudny problem mieszkaniowy rozwiązujemy częściowo w oparciu o pomoc wydziału mieszkaniowego miasta, częściowo w oparciu o kolonię uniwersytecko-robotniczą w Oporowie, gdzie własnym kosztem i własną pracą profesorów, sił naukowych i pomocniczych wyremontowano i zamieszkało 168 domów, przeważnie jednorodzinnych. Niezależnie od tego wyremontowano szereg mieszkań w mieście kosztem kredytu bankowego, udzielonego nam w wysokości 2 milionów złotych. Mimo to około 60 pracowników naszych mieszka do dziś dnia w hotelach.

Uniwersytet i Politechnika otrzymały i zagospodarowały w Polanicy Zdroju (Puszczykowie) 2 domy wypoczynkowe, zdolne pomieścić łącznie około 40 pensjonariuszy. Pomyślnie rozwija się Spółdzielnia spożywców, której zasługi około opanowania zagadnień żywienia i zaopatrzenia pracowników zasługują na podkreślenie.

Administracja mimo głodowych warunków pracy pconuje ofiarnie swoje obowiązki. Część zadań administracyjnych przejął korpus naukowy. Biurem kierują od dłuższego czasu adjunkci. Administracja majątków opiera się o komisję Senatu; kontrolę gospodarki dokonuje wyłoniona przez Senat i obdarzona daleko idącymi pełnomocnictwami komisja złożona z profesorów i sił pomocniczych naukowych.

Życie młodzieży na naszej Uczelni nie jest również usłane różami. Oczekujemy w tej dziedzinie pomocy społeczeństwa, a zwłaszcza ze strony zawiązanego niedawno z inicjatywy Wojewody Towarzystwa Przyjaciół Młodzieży Szkół Wyższych. Szczególnie niepokojąco przedstawia się sprawa stypendiów dla studiującej młodzieży. W roku sprawozdawczym korzystała młodzież ze 134 stypendiów Min. Oświaty, 123 stypendiów Min. Zdrowia, podobnej liczby stypendiów z Min. Rolnictwa, 35 stypendiów z wojewódzkiej Rady Kultury w Katowicach, 45 stypendiów z fundacji aptekarstwa śląskiego, 20 z wydziału samorządowego naszego województwa, 31 stypendiów z fundacji zjednoczeń przemysłowych i 8 ze źródeł innych. Mimo, że liczba studentów wzrosła w roku bieżącym przeszło dwukrotnie, nie zanosi się bynajmniej na powiększenie liczby zasiłków stypendyjnych.

Wzmógł się napływ młodzieży w mury naszej Szkoły uważamy za zjawisko dodatnie mimo trudności, jakie on za sobą pociąga. Przyszłość nauki i kultury polskiej zależy między innymi od stworzenia szerokich rzesz konsumentów kultury i nauki. Nauka polska i polska twórczość kulturalna nie będzie rozwijać się tak długo, jak długo na rynku społecznym polskim nie pojawi się liczny konsument książki i produkcji naukowej. Upowszechnienie pędu do wykształcenia wyższego, które wniosły ze sobą powojenne reformy społeczne wnoszą ze sobą elementy pozytywne dla rozwoju nauki mimo trudności, jakie doraźnie sprawia nadmierny napływ młodzieży, absorbując wszystkie siły personelu naukowego, powołanego poza dydaktykę do twórczej naukowej pracy. Trudności te pokonać będziemy musieli przez usprawnienie nauczania, a nie przez odmowę wstępu na uczelnie garnącej się młodzieży. Osiągnięcie tego postulatu nie jest dzisiaj możliwe w pełni wobec skrajnej redukcji środków nauczania i przestrzeni.

Skala stojących przed nami zadań i zagadnień zmusza nas do poszukiwania nowych form organizacyjnych. W dziedzinie tej osiągnęliśmy pewne sukcesy. Zjednoczyliśmy wydziały politechniczne z uniwersyteckimi w jedną organiczną całość. Skasowaliśmy tym sposobem przeżyłą hierarchię nauk, podkreślając ich jedność i równość. Uzyskaliśmy tą drogą silniejsze podbudowanie nauk technicznych teorią, ogniskującą się w wydziałach uniwersyteckich; jednocześnie zaś wprowadziliśmy na wydziały uniwersyteckie prąd świeżego powietrza, wyciągający od młodych technicznych nauk. Osiąganą tym sposobem dyktowaną duchem czasu równowagę pomie-

dzy humanistycznym a techniczno - przyrodniczym kierunkiem nauk. Rozluźniliśmy izolacjonalizm wydziałów i oparliśmy nauczanie w naszej zjednoczonej Uczelni o ich kooperację. Równocześnie usiłujemy jednoczyć katedry pokrewne z różnych wydziałów w instytuty badawcze, oparte o kooperację katedr. Osiągamy tym sposobem intensyfikację pracy naukowej przy maksymalnej oszczędności środków.

Naczelną naszą troską jest rozbudzenie żywego ruchu naukowego w naszych instytutach i katedrach. Wychodząc z założenia, że trzeba się związać z wielkimi sprawami, aby rozwijać się i rósć równoległe z rozwojem wypadków, związaaliśmy nasze prace i nasze środki z planem trzyletnim odbudowy kraju. Nawiązujemy kontakt z przemysłem celem włączenia nauki w rozbudowę i organizację przemysłu na ziemiach odzyskanych. Włączyliśmy się w prace biura kongresowego. Pragniemy problematyką współczesnego życia narodu ożywić ruch badawczy w naszych pracowniach i seminariach.

Jest moją winą, że nie zażądałem od dziekanów w porę przedłożenia wykazu prac naukowych, wykonanych w roku sprawozdawczym przez poszczególne nasze wydziały. W związku z tym mogę podać jedynie dane przedłożone mi z własnej inicjatywy przez wydział humanistyczny. Wydział ten wydał drukiem i ogłosił w roku sprawozdawczym 57 prac naukowych, nie licząc publicystyki prasowej i akcji dyskusyjno-naukowej. Podaję tę cyfrę z pewną dumą, ale zarazem z bólem, że tych 57 prac badawczych, które wymieniam, i te, których nie wymieniam, ukazały się drukiem w ogromnej przewadze nie we Wrocławiu, ale w czasopiśmie i wydawnictwach naukowych publikowanych w starym kraju. Prace te winny się były ukazać przede wszystkim we Wrocławiu, aby świadczyły przed krajem i zagranicą o żywotności twórczego ducha polskiego, który w roku kolonizowania tych ziem, kiedy 5 milionów ludzi wędrowało do tego kraju piechotą, na wrakach, zwanych samochodami, w rozbitych wagonach i usiłowała osadzić się w ruinach i na zarosłych ostem ugorach, kiedy uczonej polski zabijał okna nieoszkłonego, nieopalonego i nieoświetlonego mieszkania deskami, kiedy jadł w głodnej stołówce marchew z ziemniakami, zdołał wypruć z siebie 57 prac naukowych z samego zakresu humanistyczno-historycznych dziedzin i kilkadziesiąt prac z dziedzin innych. Niestety nie zdołaliśmy przekonać władz rządzących przemysłem poligraficznym o potrzebie uruchomienia drukarni na

ukowej we Wrocławiu, która by była zdolna do składu i druku tekstów naukowych. Zarząd tego przemysłu ograniczył się do zabrania maszyn z drukarni do tego celu przeznaczonych i zastąpienia ich kilkoma starymi, niezdatnymi do użytku gratami. Stała się wielka szkoda, gdyż nie z naszej winy wydarto czynnikom politycznym, broniącym naszych praw do tej ziemi z ręki jeden z poważnych atutów, mających swoją wymowę i w oczach Zachodu i Wschodu, atutów świadczących o naszej żywotności produkcyjnej i naszej moralnej postawie na tych ziemiach.

Rzuciwszy okiem wstecz na roczny dorobek naszej pracy, spójrzmy z kolei w przyszłość. Zostawiliśmy za sobą pomimo włożonego wysiłku ogrom niepokonanej pracy. Budynki nasze w ruinie. Wyciągnięte z gruzów wraki naszych przyrządów nie nadają się do użytku. Półki gromadzące współczesną literaturę zagraniczną świecą pustką. Wszystko to nie budzi jednak niepokoju. Przyjdzie czas, kiedy robotnicy nasi wyszlifują soczewki naszych mikroskopów, łożyska naszych wag i obrabiarek precyzyjnych, a inżynierowie nasi naszkicują plany i pokierują robotą. Potrzeba na to rozkazu i odpowiednich środków, a rozkaz i środki rzucone zostaną w odpowiedniej chwili przez nasze ośrodki lyspozycyjne, kierujące odbudową kraju. Niepokój budzi co innego. Niepokój budzi zagadnienie, co czynić i jak czynić należy, aby w odbudowanych zakładach naszych kipieć zaczęła naukowa twórczość, która zapładniać będzie metody pracy naszych warsztatów przemysłowych, zmieniać kierunki produkcji, odkrywać nowe horyzonty, przebudowywać światopogląd i wносить w nasze życie ożywczy strumień postępu. Jak organizować zryw twórczy, który niczyich nie słucha rozkazów. Czy jest to możliwe?

Otóż jest możliwe, ponieważ twórczość jest zaraźliwa. Rozładowująca się w twórczości energia jednostki udziela się sąsiadom tak, jak dur, lub jak atom, rozładowujący się w energię pobudza do promieniowania sąsiedni. Twórczość jest wykładnikiem naszej postawy moralnej. Można ją organizować i potęgować. Trzeba ją jednak organizować tak, jak organizujemy moralność, nie rozkazem a przykładem.

Oby iskry twórczości, zapalające się w naszej młodej Alma Mater rozbiły dziesięciokrotną siłą w roku, który otwieramy dzisiaj tradycyjnym akademickim życzeniem:

Quod felix faustum fortunatumque sit.

WYKAZ WŁADZ, URZĘDÓW, INSTYTUCYJ, ZRZESZEŃ I ORGANIZACJI NA TERENIE M. WROCŁAWIA

(w porządku alfabetycznym):

Administrator Apostolski — Pl. Staszica 22
Aeroklub Dolnośląski — Ogrodowa 72
Ambassade de France en Pologne, Delegation de Wrocław — ul.
Erazma Vitelona 10

Bank Gospodarstwa Krajowego — ul. Zamkowa 4
Bank Handlowy — ul. Wita Stwosza 36
Polski Bank Narodowy — ul. Rynek 7/9
Państwowy Bank Rolny — ul. Rynek 33/34
Bank Związku Spółek Zarobkowych — ul. Rzeźnicka 28
Bank „Społem“ — ul. Ofiar Oświęcimskich 41
Bezpieczeństwa Urząd Miejski — ul. Podwale Świdnickie
Bezpieczeństwa Urząd Powiatowy — ul. Jarosława Dąbrow-
skiego 23
Bezpieczeństwa Urząd Wojewódzki — ul. Podwale Świdnickie 5/7
Biuro Kontroli Prasy i Widowisk — ul. Wierzbowa 15
Biuro Instalacyj Budowlanych — ul. Grabiszyńska 13/15
Budowlany Wydział Miejski — Pl. Solny 16

„Caritas“ — ul. Henryka Prawego 9
Cech Piekarski — ul. Lelewela 2
Celny Urząd — ul. Lwowska 5
Centrala Handlowa — ul. Dąbrowskiego 57/60
„ Mięsa — ul. Traugutta 106
„ Produktów Naftowych — ul. Herzena 8
„ Skór Surowych — ul. Kujawska 2
„ Zbytu Produktów Węglowych — ul. Rynek 5
„Czytelnik“ — ul. Krupnicza 13
Czerwony Krzyż Polski (PCK) — ul. Bujwida 34

Delegat Czechosłowacji — ul. Wróblewskiego 10
Delegat Ministerstwa Przemysłu — Pl. Teatralny 2
Dom Noclegowy PUR-u — ul. Paulinów 14
Dowództwo Garnizonu m. Wrocławia — ul. Karłowicka 97
Dowództwo Okręgu Wojskowego IV — ul. Gajowicka 120
Dyrekcja Dróg Wodnych — Pl. Trzebnicki 21

Elektrownia Miejska. Dyrekcja — Rynek 7/9

Fabryka cementu — Nowowiejska 67

„ fajansu — Stalina 8

„ kawy — Stalina 45

„ wyrobów papierowych — Ogrodowa 23

„ pasów transmisyjnych — Kościuszki 61

„ wagonów — Grund 12

„ wodomierzy — Długosza

Gazowni Miejskiej Dyrekcja — Rynek 7/9

Graficzne Zakłady Państwowe — Pl. Teatralny 1

Hoteli Miejskich Dyrekcja — Podwale Świdnickie, Zarząd Miejski

Hotel Gdańsk — Ogrodowa 90

„ Grand — Ogrodowa 102

„ Krakowski — Ogrodowa 88

„ Ludowy — Stawowa 15

„ Monopol — Pl. Wolności 2

„ Piast — Ogrodowa 98

„ Polonia — Ogrodowa 66/70

„ Fabryki Wagonów — Wałowa 8

Hurtownia Porcelany — Wałowa 3

Informacji i Propagandy Urząd Miejski i Pow. — Pl. Teatralny 1

Informacji i Propagandy Urząd Wojew. — Wierzbowa 15

Inspektorat Szkolny — Dąbrowskiego 36

Inspektorat Pracy — Cybulskiego

Instytut Ortopedii — Kościuszki 175

Izba Rzemieślnicza — Pl. Muzealny 16

Kanalizacja i Wodociągi Dyrekcja — Rynek 7/9

Kasa Oszczędności Polska (PKO) — Pl. Teatralny 3

Kinofikacja — Nowowiejska 38

Kolei Państwowych Okręgowa Dyrekcja — Sucha 13

Komitet Słowiański — Pl. Uniwersytecki 7

Komisja Specj. do walki z nadużyciami — Sądowa 1

Kuratorium Okr. Szkoln. Wrocł. — Curie-Skłodowskiej 11

Komunikacja Samochodowa Państwowa — Kościuszki 124

Komunikacyjne Zakłady Miejskie — Słowiańska 16

„Labor“ — Przedstaw. Budowl. — Dubois 16
Lasow Państwowych Dyrekcja — Bujwida 31
Liga Morska — Gmach Zarządu Miejskiego
Liga Społ.-Obyw. Kobiet — Gmach Zarządu Miejskiego

Milicji Obyw. Komenda — Witolda 38/40
„ „ „ Wojewódzka — Muzealna 5
„ „ „ Powiatowa — Kilińskiego 36
„ „ Komisariat I — Piastowska 40
„ „ „ II — Węglowa 16/18
„ „ „ III — Pl. Teatralny 7/8
„ „ „ IV — Karłowice, Pl. Żuławskiego 13
„ „ „ V — Pilczyce
„ „ „ VI — Gierymskiego 89
„ „ „ VII — Kościuszki 19
„ „ „ Kolejowy — Podwałe Świdnickie 28
„ „ „ Wodny — Osobowicka 13
Ministerstwo Apropozycji i Handlu Oddział — Wilcza 1
Monopol Spirytusowy — W. Witosa 25/27
Monopol Tytoniowy — Mikołaja 65/68

Nieruchomości Ziemskich Państw. Zarząd Okr. — Ofiar Oświęcimskich 41

Odbudowy Wrocławskiej Dyrekcja — Ofiar Oświęcimskich 38
Okręgowy Urząd Likwidacyjny — Fredry 6
OMTUR (Wojewódzki Komitet) — Kasprowicza 77
OKZZ — Mazowiecka 17
Opieki Społecznej (Wojew. Komitet) — Piastowska 36
„Orbis“ Biuro podróży — Ogrodowa 70

PAP — Polska Agencja Prasowa — Klasztorna 15
„Paleta“ Spółdzielnia artystyczna — Wierzbowa 16
PAGED (Polska Agencja Drzewna) — Grunwaldzka 16

PARTIE POLITYCZNE

P. P. R. Wojewódzki Komitet — Krupnicza 15
„ Miejski Komitet — Podwałe Świdnickie 26
P. P. S. Miejski Komitet — Pl. Nankiera 1
„ Miejski Komitet — Stalina 105

P. S. L. — Curie-Skłodowskiej 9
Stronnictwo Ludowe — Ludowa 72
Stronnictwo Demokratyczne (Woj. Komitet) — Pl. Teatralny 1
Stronnictwo Pracy — Rynek 14
Nowe Wyzwolenie — Krasińskiego 28

Planowania Przestrzennego Reg. Dyrekcja — Ofiar Oświęcim-
skich 38

Okręgowa Dyrekcja Poczty i Telegrafów — Powstańców Śląskich
131/138

Pocztowy Urząd Nr 1 — Stalina 47

Pocztowo-Telekomunikacyjny Urząd Nr II — Krasińskiego 9

Pocztowy Urząd Nr III — Rzeźnicza 28

„ „ Nr IV — Pl. Trzebnicki 3

„ „ Nr VI — Pl. Grunwaldzki 46

„ „ Nr VII — Leśnica

„ „ Nr VIII — Karłowice, Aleja B. Żeleńskiego

„ „ Nr IX — Sępólno, Marcina Kasprzaka

„ „ Nr X — Psie Pole

„ „ Nr XI — Żmigrodzka 6

„ „ Nr XII — K. Olszewskiego 85

„ „ Nr XIII — Osobowice

Pocztowy Ośrodek Zdrowia — Stalina 49

Pocztowa Kasa Oszczędności — Pl. Teatralny 3

Prokuratura przy Sądzie Okr. — Sądowa 1

Prokuratura przy Sądzie Apelac. — Sądowa 1

Prokuratura Wojskowa — Podwale Świdnickie 2/4

PUR (Państw. Urząd Repatriac. Wojew. Oddział) — Psie Pole,
ul. B. Krzywoustego 33

PUR Inspektorat Rejonowego Osadnictwa — H. Pobożnego 24

PUR (Centrala) — Paulińska 14

Rada Społeczna Wojewódzka — Krasińskiego 26

Radio Polskie — Rynek 15

RKU (Rejonowa Komenda Uzupełnień) — Myśliwska 5

Rzeźnia Miejska — Lignicka 104

Sąd Grodzki — Sądowa 1

Sąd Okręgowy — Sądowa 1

Sąd Apelacyjny — Sądowa 1

- Samopomoc Chłopska — Krasieńskiego 58
 Siewnej Akcji Pełnomocnik — Słowiańska 17
 Skarbowa Izba — Lwowska 10
 Skarbowy Urząd — Borycka 11
 Składnica Materiałów Teletechnicznych — Polna 9
 „Społem“ — Krasieńskiego 15
 Starostwo Powiatowe — Ogródowa 74
 Straż Pożarna Oddz. Gł. — Elblaska 19
 Straż Pożarna Oddział Pomocn. — Podwale Olawskie 12
 Szpital św. Anny — Gliniana
 „ Bethanien — Traugutta 57/59
 „ Bethesda Dyrekcyjna 5/7
 „ Bonifratrów — Traugutta
 „ Brochowski — Brochów
 „ Dziecięcy — Hoene-Wronskiego 13
 „ Elżbietanek — Grabiszyńska 105
 „ św. Jerzego — Witosza 22
 „ św. Józefa — Nadbrzeźna 1
 „ Maltański — Bartla 5
 „ P. C. K. — Poniatowskiego 2
 „ Urszulanek — Al. J. Kasprowicza 64/66
 „ Wszystkich Świętych — Wszystkich Świętych 2/5
 „ Zakaźny Nr 1 — Pl. Katedralny 14
 „ Zakaźny św. Jadwigi — Piwna 2
 Spółdzielnia Inżynierska; Roboty budowl. i wodne — Norwida 26
 Spółdzielnia Powszechna — Tęczowa 65
 Spółdzielnia Przemysłowo-Budowlana — Ogródowa 33
 Teatr Miejski — Pl. Teatralny
 Teatr „Popularny“ O. K. Z. Z. — Ogródowa 53
 Towarzystwo Przyjaciół Żołnierza — K. Szymanowskiego 7
 Ubezpieczalnia Społeczna Centrala — Krupnicza 2
 „ „ Obwód I — Hercena 9
 „ „ „ II — Stalina 95
 „ „ „ III i IV Kościuszki 31
 „ „ „ V — Partyzantów 72
 „ „ „ VI — Boya-Żeleńskiego 24
 „ „ „ VII — Psie Pole, Bolesława
 „ „ „ „ Krzywoustego
 „ „ „ VIII — Zachodnia 2

- Ubezpieczeń Wzajemnych Zakład — Curie-Skłodowskiej 53
 Ubezpieczeń Społecznych Zakład — Krupnicza 2/4
 Urząd Górniczy — Oleśnicka 8
 Urząd Inwalidzki — Ogrodowa 89
 Urząd Miar i Wag — Prądyńskiego 4
 Urząd Likwidacyjny — Kościuszki 14
 Urząd Miejski Obwodowy Nr 1 — Podwałe Olawskie 2
 „ „ „ Nr II — Stalina 62
 „ „ „ Nr III — Kościuszki 31
 „ „ „ Nr IV — Podwałe Mikołajskie 3
 „ „ „ Nr V — Partyzantów 68
 „ „ „ Nr VI — Kasprowieca 46
 „ „ „ Nr VII — Psie Pole
 „ „ „ Nr VIII — Leśnica
 Urząd Samochodowy — Hercena 9
 Urząd Skarbowy Akcyz i Monopoli — Barycka 11
 Urząd Wojewódzki — Plac Wolności
 Urzędu Wojewódzkiego Komunikacyjny Wydział — Ogrodowa 72
 Urząd Ziemi Powiatowy — Pl. Lignicki 6
 Urząd Zatrudnienia — Cybulskiego 20

 Więzienie — Klęczkowska 31

 Zakład Higieny Państwowy — Curie-Skłodowskiej 75
 Zakłady Czyszczenia Miasta — Klasztorna 74/78
 Zakłady Wodociągowo-Kanalizacyjne — Na Grobli 14/16
 Zarząd Miejski m. Wrocławia — Podwałe Świdnickie 2.3
 Zarząd Wodny Państwowy — Wybrzeże Wyspiańskiego 39
 Zarząd Przemysłu Włókienniczego — Kościuszki 4
 Żegluga na Odrze — Klęczkowska 50
 Ziemi Urząd — Pl. Mateusza 7

 Zjednoczenie Energetyczne — Włodkowska 3
 „ Przemysłu — Pl. Teatralny 2
 „ „ Konserw. — Agnieszki 2
 „ „ Piwowarskiego — Stalina 208
 „ „ Spożywczego — Lelewela 2
 „ „ Węglowego — Rynek 5

ZWIĄZKI:

- Związek Dziennikarzy i Literatów — Kościuszki 35
- „ Pracowników Przemysłu Poligraficznego — Wierzbowa 5
- „ Inwalidów Wojennych — Stalina 46
- „ Harcerstwa Polskiego — Sępólno „Zameczek“
- „ Kolejarzy — Chrobrego 17
- „ Nauczycielstwa Polskiego — Nowowiejska 61
- „ Niezależnej Młodzieży Socjal. — Wybrzeże Wyspiańskiego
- „ Walki Młodych — Krupnicza 15
- „ Walki Zbrojnej o Niepodległość i Demokrację —
Podwale Olawskie 2
- „ b. Więźniów Politycznych — Piotra Skargi 21
- „ Zachodni — Piotra Skargi 21
- „ Żydowski — Wałowa 7
- „ Zrzeszeń kupieckich — Szewska 5
- „ Związków Zawod. Okr. Komisja OKZZ — Mazowiecka 17
-

T R E S C

	Str.
<i>Kalendarz historyczny</i>	3— 55
<i>Fazy księżycy</i>	56
<i>Zaćmienia</i>	56
<i>Mowa J. M. Rektora Prof. Dra Stanisława Kulczyńskiego, wygłoszona na uroczystym otwarciu Uniwersytetu i Po- litechniki w dniu 9 czerwca 1946 r.</i>	57— 64
Uniwersytet i Politechnika we Wrocławiu	
w roku akad. 1946/47	
<i>Z dziejów Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu</i>	67— 70
<i>Władze Akademickie Uniw. i Politechniki w r. 1946/47</i>	71
<i>Wstępny rok studiów</i>	72
<i>Studia specjalne</i>	72
<i>Komisje Senackie Uniw. i Polit.</i>	73— 75
<i>Statystyka studentów za rok szkolny 1945/46</i>	75
<i>„ „ zapisanych w r. akad. 1946/47</i>	75— 76
<i>Delegat Ministra Oświaty dla spraw młodzieży</i>	77
<i>Referat Rewindykacyjny</i>	77
<i>Referat Odbudowy Uniw. i Polit.</i>	77
<i>Powszechne Wykłady Uniwersyt. i Politech.</i>	77
<i>Drukarnia Uniw. i Polit.</i>	77
<i>Stołówki Uniwersyteckie</i>	77
<i>Hotele Uniwersyteckie</i>	77
<i>Spółdzielnia Spożyców Pracowników Wyższych Zakładów Naukowych</i>	77— 78
<i>Związek Naucz. Pol. — Sekcja Szkół Wyższych</i>	78
<i>Biblioteki</i>	78— 79
<i>Kolonia Akademicka Oporów</i>	80
<i>Domy wypoczynkowe</i>	80
<i>Majątki ziemskie Uniw. i Polit.</i>	80
<i>Skład personalny i zakłady Uniw. i Polit.</i>	81— 96
<i>Bratnia Pomoc Studentów Uniw. i Polit.</i>	97— 98
<i>Organizacje akademickie</i>	98— 99
<i>Czapki akademickie Bratniej Pomocy</i>	99— 100

	Str.
<i>Stypendia akademickie w roku szk. 1946/47</i>	100—101
<i>Gaudeamus</i>	102
<i>Stanisław Kulczyński — Dnie 10—11 maja 1945 r. we Wrocławiu</i>	103—110
<i>Szkoły m. Wrocławia</i>	111—113
<i>Wyższe szkoły we Wrocławiu</i>	114
<i>Wrocławskie Towarzystwa Kulturalno-Naukowe</i>	114—118
<i>Instytucje Naukowe i Kulturalne</i>	118—119
<i>Księgarnie wrocławskie</i>	119
<i>Firmy wydawnicze</i>	120
<i>Drukarnie</i>	120
<i>Dzienniki</i>	120
<i>Zwięzłe wiadomości z dziejów Wrocławia</i>	120—123
<i>Roman Aftanazy — Najważniejsze zabytki m. Wrocławia</i>	124—128
<i>Mowa Rektorska wygłoszona na inauguracji r. akad. 1946/47</i>	129—138
<i>Wykaz Władz i Urzędów</i>	139—145

450 -

KSIĘGARNIA

F. ORZECOWSKI

WROCŁAW, UL. OŁAWSKA 81

TEL. 537. P.K.O. VIII—102

POLECA

KSIĄŻKI NAUKOWE ZE WSZYSTKICH GAŁĘZI
WIEDZY W RÓŻNYCH JEZYKACH

PODRĘCZNIKI SZKOLNE, MAPY, ATLASY,
PRZEWODNIKI TURYSTYCZNE.

PAPIERY

PRZYBORY SZKOLNE I BIUROWE

POLECA

JAN LISIK

WROCŁAW, UL. RUSKA 58/59.